Uygulamalı İNGİLİZCE

2. Bölüm: Orta ile First Certificate düzeyinde olanlar için

Contents

Determiners

1 **a/an** with expressions of frequency
2 **all** and **every** with expressions of time
3 Use and omission of **the**
4 **a lot of, a great/good deal of, a large amount/number of**
5 **few, a few, little, a little**
6 **most, most of**
7 **wine bottle, bottle of wine**

Pronouns

8 **one, ones, the one, the ones**
9 **one...another/the other, some...others/the others**
10 **people, everyone, everything**
11 **no one, none, any, someone, anyone**
12 **someone else, something else,** etc.
13 Reflexive pronouns: **myself,** etc; **each other, one another**
14 Reflexive pronoun used for emphasis
15 **one one's own, by oneself**
16 **what, the thing that**

Possessives

17 Adjectives, pronouns, **belong to** and genitive
18 **one of my friends, a friend of mine**
19 **Genitive**

Adjectives

20 Comparatives and superlatives
21 Making comparisons
22 Exclamations: **How exciting! What an exciting day!**
23 **so, such, such a/an**
24 **so, such, so much, such a lot of**
25 **so...that, too...for us to**
26 **be used to**

Adverbials

27 Comparison of adverbs (irregular forms)
28 **the more...the more**
29 **quite, rather**
30 **hard/hardly**
31 **ever, never**
32 **still, yet, already**
33 **no longer, not...any more**

Prepositional phrases

34 Prepositions **in, out, on, off, into, out of, on to**
35 **home, at home**
36 Prepositions of time
37 **made of/from/with/by**

38 **without**
39 **until, as far as**
40 **because, because of, due to**
41 **as, like**
42 **not so much, more (like) ... than, rather ... than**

Modals and auxiliaries

43 **can, could**
44 **can, will be able to**
45 **can, be able to, be capable of**
46 **may, might**
47 **may have, might have**
48 **must, mustn't, needn't, don't have to, don't need to**
49 **must, should, ought to, mustn't, shouldn't, ought not to**
50 **must, can't** (to express a logical deduction)
51 **must have, should have, ought to have**
52 **had to, must have**
53 **Did you have to?**
54 **have had to, had had to, would have to, would have had to**
55 **Shall I? Will I?**
56 **had better**
57 **used to, used not to**
58 **would rather**
59 **So do I, I do, too,** etc.

Verb forms

60 Present Continuous, **going to** Future
61 Verbs not usually used in Continuous forms
62 Present Continuous with **always**
63 Present Perfect Simple and Continuous
64 Present Perfect with **ever** and **never**
65 Present Perfect/Past Simple
66 Present Perfect with **for, since** with Past Simple
67 Past Simple of **have** denoting experience
68 Past Simple/Past Continuous
69 Past Perfect Simple
70 Second Conditional, **could, might**
71 **wish** with Past Simple
72 Third Conditional
73 Conditional Perfect (without **if** clause)
74 Alternatives to the Imperative
75 Imperative and **Why (not) do this?/Why do (don't) you do this?**
76 **Don't** ... and **Be careful not to. .**

Gerunds and infinitives

77 Verb + gerund, verb + infinitive
78 Verbs of the senses + infinitive or **-ing**
79 Preposition + gerund
80 **make** and **let** + infinitive
81 Verb + object + infinitive
82 Question word + infinitive

Passive

83 Infinitive and gerund forms
84 Double object verbs
85 Causative: **have/get something done**

Reported speech

86 Direct and reported speech
87 Tense changes: Present Simple and Future
88 Reported imperatives

Clauses

89 **either...or, neither...nor**
90 **although, even though, in spite of; however, nevertheless, all the same**
91 Future time clauses with **as soon as, when, before**
92 Infinitive of Purpose
93 **so as to, in order to, so that, because; avoid, prevent**
94 Defining relative clauses
95 Non-defining relative clauses
96 Co-ordinating relative clauses

Introductory **there** and **it**

97 **there is/are** as alternatives
98 **its, it's, it is**

Word order

99 Adverbs of frequency
100 **enough, too**
101 Reported speech: exclamations
102 Reported speech: questions
103 Direct and Indirect object: **Explain it to me**
104 Direct and Indirect object: **Give it to me**
105 Two-part verbs

Lexis

106 Numerals: **a hundred, hundreds of**
107 **How is...? What is...like? What does...look like?**
108 **likely** and **probably** (referring to future time
109 **for, during, while**
110 **for, since, ago, from...to**
111 **make** and **do**
112 **say** and **tell**
113 Alternatives to the reflexive
114 **so** and **not** to avoid repetition of a clause

İçindekiler

Belirtenler

1 **a/an**'ın yineleme gösteren ifadelerle kullanılması
2 **all** ve **every**'nin zaman gösteren ifadelerle kullanılması
3 **the** kullanıldığı ve kullanılmadığı yerler
4 **a lot of, a great/good deal of, a large amonunt/number of**
5 **few, a few, little, a little**
6 **most, most of**
7 **wine bottle, bottle of wine**

Zamirler

8 **one, ones, the one, the ones**
9 **one...another/the other, some...others/the others**
10 **people, everyone, everything**
11 **no one, none, any, someone, anyone**
12 **someone else, something else,** vb.
13 Dönüşlü zamirler: **myself,** vb; **each other, one another**
14 Pekiştirme için kullanılan dönüşlü zamirler
15 **on one's own, by oneself**
16 **what, the thing that**

İyelik sıfatları ve zamirleri

17 Sıfatlar, zamirler, **belong to** ve -in hali
18 **one of my friends, a friend of mine**
19 -in iyelik hali

Sıfatlar

20 Üstünlük ve enustünlük
21 Karşılaştırmanın yapılması
22 Ünlemler: **How exciting! What an exciting day!**
23 **so, such, such a/an**
24 **so, such, so much, such a lot of**
25 **so...that, to...for us to**
26 **be used to**

Zarflar ve zarf gibi kullanılan kelimeler

27 Zarfların üstünlük dereceleri (kurala uymayanlar)
28 **the more...the more**
29 **quite, rather**
30 **hard/hardly**
31 **ever, never**
32 **still, yet, already**
33 **no longer, not...any more**

Edat grupları

34 Edatlar: **in, out, on, off, into, out of, on to**
35 **home, at home**
36 Zaman gösteren edatlar
37 **made of/from/with/by**

38 **without**
39 **until, as far as**
40 **because, because of, due to**
41 **as, like**
42 **not so much, more (like)...than, rather...than**

Çekimsiz ve yardımcı fiiller

43 **can, could**
44 **can, will be able to**
45 **can, be able to, be capable of**
46 **may, might**
47 **may have, might have**
48 **must, mustn't, needn't, don't have to, don't need to**
49 **must, should, ought to, mustn't, shouldn't, ought not to**
50 **must, can't** (bir sonuç çıkarma)
51 **must, have, should have, ought to have**
52 **had to, must have**
53 **Did you have to?**
54 **have had to, had had to, would have to, would have had to**
55 **Shall I? Will I?**
56 **had better**
57 **used to, used not to**
58 **would rather**
59 **So do I, I do, too,** vb.

Fiil şekilleri, zamanları

60 Şimdiki zaman, **going to**'lu gelecek zaman
61 Şimdiki zamanda kullanılmayan fiiller
62 Şimdiki zamanın **always** ile kullanımı
63 Şimdiki bitmiş zaman ve sürekli şimdiki bitmiş zaman
64 Şimdiki bitmiş zamanın **ever** ve **never** ile kullanımı
65 Şimdiki bitmiş zaman/geçmiş zaman
66 **For** ile şimdiki bitmiş zaman, **since** ile geçmiş zaman
67 'Sahip olmak' anlamında kullanılmayan **have**'in geçmiş zaman şekli
68 Geçmiş zaman/sürekli geçmiş zaman
69 Geçmişte bitmiş zaman
70 İkinci şart cümlesi, **could, might**
71 **wish** + geçmiş zaman
72 Üçüncü şart cümlesi
73 Bitmiş şart (**if**'li cümlecik olmadan)
74 Emir cümlesi yerine kullanılan diğer yapılar
75 Emir ve **Why (not) do this?/Why do (don't) you do this?**
76 **Don't...**ve **Be careful not to ...**

İsim-fiil ve mastarlar

77 fiil + isim - fiil, fiil + mastar
78 His ve duyu fiilleri + yalın şekli ya da **-ing**'li şekli
79 Edat + isim-fiil
80 **make** ve **let** + fiilin yalın hali
81 Fiil + nesne + **to**'lu fiil
82 Soru kelimesi + **to**'lu fiil

Edilgen yapı

83 **To**'lu ve isim-fiilli yapılar
84 Çift nesneli fiiller
85 Ettirgen yapı: **have/get something done**

Dolaysız ve dolaylı anlatım

86 Dolaysız ve dolaylı anlatım
87 Fiil zamanında değişim: geniş zaman ve gelecek zaman
88 Dolaylı emirler

Cümlecikler

89 **either...or, neither...nor**
90 **although, even though, in spite of; however, nevertheless, all the same**
91 **as soon as, when, before** ile birlikte kullanılan gelecek zaman cümlecikleri
92 Amaç gösteren **to**
93 **so as to, in order to, so that, because; avoid, prevent**
94 Sınırlayan sıfat cümlecikleri
95 Sınırlamayan sıfat cümlecikleri
96 Uyum sağlayan sıfat cümlecikleri

Öznemsi **there** ve **it**

97 **there is/are** yapıları
98 **its, it's, it is**

Kelime sırası

99 Yineleme zarfları
100 **enough, too**
101 Dolaylı anlatım: ünlemler
102 Dolaylı anlatım: sorular
103 Nesne ve tümleç: **Explain it to me**
104 Nesne ve tümleç: **Give it to me**
105 İki parçalı fiiller

Kelime çalışması

106 Sayılar: **a hundred, hundreds of**
107 **How is ...? What is...like? What does...look like?**
108 **likely** ve **probably** (gelecek zaman için kullanımı)
109 **for, during, while**
110 **for, since, ago, from...to**
111 **make** ve **do**
112 **say** ve **tell**
113 Dönüşlü zamirler ve benzeri yapılar
114 Bir cümleciği tekrar etmemek için **so** ve **not**'ın kullanımı

Determiners

1 **a/an**'ın yineleme gösteren ifadelerde kullanılması

Aşağıdaki soruya verilen cevapta **a**'nın nasıl kullanıldığını inceleyelim:

A How often do you go to the theatre?
(Tiyatroya ne kadar sık gidiyorsun?)

B About twice **a** month.
(Ayda iki defa kadar.)

Görüldüğü gibi **a** Türkçeye (de/da) olarak çevrilir ve **how much** (ne kadar), **how many** [kaç (tane)], **how fast** (ne kadar hızlı/çabuk), vb. sorulara cevap vermek için yineleme gösteren ifadelerde kullanılır.

Birinci sütundaki soruların cevapları ikinci sütunda verilmiştir. Uygun olan en iyi cevabı seçiniz:

1	How often do you shave?	a	Twice year.
2	How fast can you run?	b	Eighty beats a minute.
3	How often do you have examinations?	c	Three times a week.
4	How much do you smoke?	d	Twenty km. an hour.
5	What is your pulse rate?	e	Thirty cigarettes a day.
6	How often do you have English classes?	f	Once a day.

2 **all** ve **every**'nin zaman gösteren ifadelerde kullanılması

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

I haven't seen him **all day.** (since I got up this morning)
[Onu bütün gün görmedim. (bu sabah kalktığımdan beri)]
He goes to work **every day** except Sundays.
(Pazarları hariç her gün işe gider.)

[**day** (gün), **week** (hafta), vb.] zaman gösteren kelimelerle kullanıldığında **all** (bütün), **every** (her) anlamına gelir. Demek ki, **all** bütün bir süreyi, **every** ise tekrarı gösterir.

Aşağıdaki cümleleri boşluklara **all** ya da **every** kelimelerini koyarak tamamlayınız:

1 The neighbours had a party until five o'clock this morning. It kept me awake _____ night.
2 Each morning just before dawn, the birds start singing outside my bedroom window. They wake me up _____ morning.
3 Evergreen trees are called 'evergreen' because they keep their leaves _____ year.
4 In America, autumn is called 'fall' because it is the time when the leaves fall from the trees _____ year.
5 The programme is shown from 7.00 to 8.00 _____ Sunday evening.
6 The film was four hours long. It lasted _____ Sunday evening.
7 In London, dustmen come to collect the rubbish _____ week.
8 The shop said they were sending a man to mend the television on Monday, but we've been waiting _____ week for him and he still hasn't come.

9 _____ time we meet he says hello.
10 He has never said hello to me in _____ the time I've known him.

3 **the**'nın kullanıldığı ve kullanılmadığı yerler

a **the**'nın kullanılmadığı yerler:

1 Spor ve oyun isimleriyle

I **play football** every week. My sister **plays tennis** and **likes swimming,** too.
(Her hafta futbol oynarım. Kız kardeşim tenis oynar ve yüzmeyi de sever.)

Which games or sports are the following people famous for?
Mohammad Ali, Pele, Jack Nicklaus, Sebastian Coe, Nadia Comaneci,
[Aşağıdaki kişiler hangi oyun ya da spor (dalın)da ünlüdürler?]
(Mohammad Ali, Pele, Jack Nicklaus, Sebastian Coe, Nadia Comaneci,)

örn. **Bjon Borg is famous for tennis.**
(Bjorn Borg teniste ünlüdür.)

2 Ders ve eğitim konularıyla

I **studied literature** at university and now I **teach English.**
(Üniversitede edebiyat öğrenimi yaptım ve şimdi İngilizce öğretiyorum.)

Which subject would you study if you were interested in the work of Shakespeare, Sophocles, Einstein, Mozart, Keynes, Pasteur?
(Shakespeare, Sophocles, Einstein, Mozart, Keynes, Pasteur'un çalışmalarına karşı ilgi duyacak olsan hangi eğitimi görürdün?)

örn. **If I were interested in the work of Marconi, I would study physics.**
(Marconi'nin çalışmasına karşı ilgi duyacak olsam fizik eğitimi görürdüm.)

3 Dillerle

Many Welsh people **speak Welsh** but most Scots **speak English.**
(Bir çok Galli Galce konuşur, ama çoğu İskoç İngilizce konuşur.)

The English (İngilizler) dendiğinde **English** bir isim olduğu için bir harfitarif almaktadır.Oysa **English people** (İngiliz halkı) dendiğinde **English** milliyet gösteren bir sıfat olarak kullanıldığında belirli ya da belirsiz bir harfitarif almaz.

örn. **I'm English.** (Ben İngilizim.)

Which language do the following speak?-the Austrians, the Brazilians, the Danes, the Cretans, the Swiss,
(Şu uluslar hangi dilleri konuşurlar?-Avusturyalılar, Brezilyalılar, Danimarkalılar, Giritliler, İsviçreliler,)

örn. **The Belgians speak French or Flemish.**
(Belçikalılar Fransızca ya da Flaman dilini konuşurlar.)

4 Yemek zamanları (öğünler) ve saatlarla

A What time do you **have breakfast?**
(Sabah kahvaltısını saat kaçta yaparsın?)
B **About eight o'clock.**
(Sekiz sıralarında.)

5 İsim-fiillerle

Horse racing is more popular in Britain than **fox-hunting.**
(İngiltere'de at yarışı tilki avından daha çok sevilir.)

6 'Edat + isim' yapısında

Aşağıdaki cümlelerde edatlardan sonra **the**'nın kullanılmadığına dikkat ediniz:

örn. Is he still **in bed?**
[Hâlâ yatakta mı (uyuyor mu)?]
No, he's **at church.**
(Hayır, kilisede.)
I was **at school** for thirteen years and then I went to university.
[On üç yıl okulda bulundum (okudum) ve ondan sonra Üniversiteye gittim.]

İngilizcede bir 'edat + isim'den oluşan çok sayıdaki yapıda edattan sonra **the** kullanılmaz.

Bunlardan en yaygın olanları şunlardır:

bed **(in, to)**	(yatakta, yatağa)
church **(at, in** = inside, **to)**	(kilisede, kilisenin içinde, kiliseye)
court **(in, to)**	(mahkemede, mahkemeye)
dock **(in)**	(rıhtımda, dokta)
harbour **(in, to)**	(limanda, limana)
home **(at)**	(evde)
hospital **(in, to)**	(hastanede, hastaneye)
market **(at, to)**	(pazarda, pazara)
paper **(on)**	(kağıda, kağıtta)
prison **(in, to)**	(hapisanede, hapisaneye)
school **(at, to)**	(okulda, okula)
sea **(at, to)**	(denizde, denize)
university **(at, to)**	(üniversitede, üniversiteye)
work **(at, to)**	(işte, işe)

Belgili harifitarif sadece belirli bir okulu, hastaneyi, vb.'yi açıkça belirttiğimizde kullanılır:

örn. My mother's **in hospital.**
(Annem hastanede.)
I'm going **to the hospital** this afternoon to take her some flowers.
(Ona çiçek götürmek için bugün öğleden sonra hastaneye gideceğim.)

Yolculuk şekilleri ve ulaşım araçları **the** kullanılmadan '**by** + isim' kalıbıyla kullanılır,

örn. **by air/sea/road** (uçakla/gemiyle/kara yoluyla)
by car/bus/plane/train, etc. (otomobille/otobüsle/uçakla/trenle, vb.)
(yaya, yürüyerek) diyebilmek için **on foot** diyoruz.

Yukarıda verilen listedeki edatları kullanarak aşağıdaki boşlukları doldurunuz:

1 If you refuse to pay the fine, they will take you _____ court.
2 The children are _____ school, my husband's _____ work and I'm _____ home, cooking the dinner.
3 His ship's _____ dock after six months _____ sea.
4 Her mother always goes _____ church on Sundays, but she stays _____ bed.
5 Would you rather travel _____ sea or _____ air?
6 Most of the guests came _____ car but I came _____ foot.

b **the**'nın kullanıldığı yerler:

1 Ağırlık ve uzunluk ve alan ölçüleriyle

Petrol is sold **by the litre.**
(Benzin litre ile satılır.)

Aşağıdaki **A** sütunundaki eşyaların **B** sütunundaki hangi ölçülerle kullanıldığını bulunuz ve yukarıdaki örneğe benzer şekilde her biriyle bir cümle yazınız:

A		**B**
1	land (arazi)	a metre (metre)
2	cloth (kumaş)	b kilo (kilo)
3	milk (süt)	c hectare (hektar)
4	sugar (şeker)	d litre (litre)

2 İnsan grupları ya da sınıflarıyla

The young often get impatient with their parents.
(Gençler ana babalarına karşı çoğu kez sabır göstermezler.)

(Gençler) diyebilmek için iki yapı kullanılır: **the young** ya da **young people.** Her ikisi de çoğul fiille kullanılırlar.

A sütunundaki insan gruplarını **B** sütunundaki uygun bir cümle parçasıyla birleştirerek tam cümleler kurunuz:

A		**B**
1	The blind (körler)	a haven't got much money.
2	The deaf (sağırlar)	b can learn to read Braille.
3	The lonely (yalnızlar)	c may have to go to hospital.
4	The poor (fakirler)	d have a lot of money.
5	The rich (zenginler)	e need hearing aids.
6	The sick (hastalar)	f have no friends.

3 Nehirler, denizler, sıra dağlarla

The Amazon is longer than **the River Thames.**
(Amazon, Thames Nehrinden daha uzundur.)
The Mediterranean flows into **the Atlantic Ocean.**
(Akdeniz, Atlantik Okyanusuna boşalır.)
Mount Everest is the highest mountain in **the Himalayas.**
(Everes Dağı, Himalayalardaki en yüksek dağdır.)

Tek dağların dışında tüm sıra dağlar için **the** kullanılır. Örn. **Mount Everest, Kilimanjaro.**

4 Evrende tek olan nesneler, pusulanın gösterdiği yön ve bazı zaman gösteren kelimelerle

The sun rises in **the east**
(Güneş doğudan doğar.)
The past is often more real to old people than **the present.**
(Geçmiş, yaşlılar için çoğu kez içinde bulunulan zamandan daha gerçektir.)

Sadece bir tane bulunan şeylerle **the** kullanılır, örn. **the sun** (güneş), **the moon** (ay), **the earth** (arz, yeryüzü), **the world** (dünya). Pusulanın gösterdiği yönlerle **the** kullanılır, örn. **the north** (kuzey), **the south** (güney), **the east** (doğu), **the west** (batı). Şu cümleleri karşılaştırınız:

We were travelling **north.**
(Kuzeye seyahat ediyorduk.)
We were travelling **towards the north.**
(Kuzeye doğru seyahat ediyorduk.)

Genellikle, **the past** (geçmiş zaman), **the present** (şimdiki zaman) ve **the future** (gelecek zaman) için **the** kullanılır. Oysa **at present** (şimdi) ve **in future** (bundan sonra) gibi yapılarda **the** kullanılmaz.

örn. I'll drive more carefully **in future.**
(Bundan sonra daha dikkatli araba kullanırım.)
In the future men may live on the moon.
(Gelecekte insanlar ayda yaşayabilirler.)

c **the**'nın kullanıldığı ve kullanılmadığı yerler

Bunun için uygulanacak bir kural şu olabilir:
Belli,belirlenmiş bir şey için **the**'yı kullanınız; genel anlamda olan bir şey için ise kullanmayınız.

1 Sayılabilen çoğul ve sayılamayan isimler

She likes **flowers.**
(Çiçekleri sever.) (genel)
She liked **the flowers** that I gave her.
(Ona verdiğim çiçekler hoşuna gitti.) (belirli)

Coffee is expensive nowadays.
(Zamanımazda kahve pahalıdır.) (genel)
The coffee that you bought is very bitter.
(Satın almış olduğun kahve çok acı.) (belirli)

2 Soyut isimlerle

I always admire **honesty.**
(Dürüstlüğe daima hayranım.) (genel)
I was surprised at **the honesty** with which he answered the questions.
(Soruları cevaplamadaki dürüstlüğüne şaştım.) (belirli)

3 Hayvan türleriyle

Elephants are said to have long memories.
(Fillerin iyi bir hafızaları olduğu söylenir.)

Hayvanlardan genel olarak söz edildiğinde, **the** kullanmadan ismin çoğul şekli kullanılır. Eğer belli bir türden söz edilecekse **the** ve tekil isim kullanılır,

örn. **The Indian elephant is smaller than the African elephant.**
(Hindistan fili Afrika filinden daha küçüktür.)
ya da **the** kullanmadan çoğul bir isimle,
örn. **Indian elephants are smaller than African elephants.**
(Hindistan filleri Afrika fillerinden daha küçüktür.)

4 İsim + niteleme grubu/cümlecik

Life is always valuable.
(Hayat her zaman değerlidir.)
Modern life is often tiring.
(Modern hayat çoğu kez yorucudur.)
Albert Schweitzer's life was devoted to the sick.
(Albert Schweitzer'in hayatı hastalara adanmıştı.)
The life of Albert Schweitzer was devoted to the sick.
(Albert Schweitzer'in hayatı hastalara adanmıştı.)
The life he is leading bores him.
(Yaşadığı hayat onu sıkıyor.)
The life of our grandparents was very different from **the life we lead** today.
(Dedelerimizin ve ninelerimizin hayatı bugün bizim yaşadığımız hayattan çok farklıydı.)

İsim bir sıfat cümleciği ya da içinde **of** bulunan bir grup tarafından niteleniyorsa **the** kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına gerekli olan yerlerde **the** koyunuz:

1 Tom is fond of ____ music.

2 Mozart composed _____ music in the eighteenth century.
3 She likes _____ music of the eighteenth century.
4 She likes _____ music that Mozart composed.
5 She likes _____ Mozart's music.
6 She likes _____ music of Mozart.
7 She prefers _____ classical music to _____ pop music.
8 I don't think _____ music we heard on the radio last night was really _____ jazz. It didn't sound like _____ Louis Armstrong's music, though some of _____ music of the 1920s, _____ music they played in New Orleans, was a bit like it.

4 a lot of, a great/good deal of, a large amount/number of

Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

He's done **a lot of** work.
(Çok iş yaptı.)
He's done **a great deal of** work.
(Çok iş yaptı.)
A lot of money was stolen from the bank.
(Bankadan çok para çalındı.)
A lot of people came to the wedding.
(Düğüne çok kişi geldi.)
A large number of people came to the wedding.
(Düğüne çok kişi geldi.)

A lot of (çok, birçok) sayılamayan isimler ve sayılabilen çoğul isimlerle kullanılır.

Olumlu cümlelerde **much** (çok) ya da **many** (birçok, çok) yerine **a lot of**'u kullanmaya bir eğilim vardır.

Aşağıdaki olumsuz şu iki cümleyi karşılaştıralım:
He hasn't done much work.
(Çok iş yapmadı.)
Not many people came to the party.
(Partiye çok kişi gelmedi.)

A large amount of, miktarı oldukça kolayca ölçülebilecek ya da söylenebilecek para, vb. şeyler için kullanılır.

A (large) number of ise sadece sayılabilen isimlerle kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerde **a lot of** yerine, **a great deal of, a large amount of** ya da **a (large) number of** kullanınız:

1 He took *a lot of* trouble to make the party a success. He invited *a lot of* people and bought *a lot of* food. In fact, there was *a lot of* food left over – enough to feed an army, so the next day he asked *a lot of* friends to come back and help him eat it.

2 This booklet offers *a lot of* useful information to young people who want to study in England. *A lot of* students go to England every year and there are *a lot of* courses to choose from, but students often waste *a lot of* time trying to find out which ones will suit them and whether they have right qualifications. This booklet will save them *a lot of* wasted effort.

3 ***A*** I'd like to borrow £1000.
B That's *a lot of* money.
A Well, I have *a lot of* bills to pay.
B *A lot of* people come to the bank asking for loans but when they ask for such *a lot of* money, they usually offer guarantees.
A Well, I have *a lot of* friends. I'm sure they'll help.
B Then why don't you ask them for the money?
A To be honest, because I already owe a lot to *a lot of* them.

5 few, a few, little, a little

a a few ve a little

Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

I've bought **a few** flowers for your birthday.
(Doğum günün için birkaç çiçek satın aldım.)
Would you like some milk? Yes, please. Just **a little.**
(Biraz süt ister misiniz? Evet, lütfen. Sadece biraz.)

A few (birkaç) sayılabilen isimlerle, **a little** (biraz) ise sayılamayan isimlerle kullanılır. Hem **a few** hem de **a little** olumlu bir anlam verirler, sayı ve miktarın çok olmadığını ama yeterli olduğunu ifade ederler.

A few veya **a little** kullanarak aşağıdaki karşılıklı konuşmayı tamamlayınız:

Joan What are you doing, Mum?
Mother I've invited a few friends to tea so I'm making a few cakes.
Joan What do you put in them?
Mother Well, flour, of course, and then I mix it with a little butter and a little sugar, and I add __5__ raisins. Then I pour __6__ lemon juice on top. Grandma always pours in __7__ wine instead, and she adds __8__ cherries instead of the raisins, but I prefer raisins with this recipe.
Joan What else are you going to give them?
Mother Well, I'll make __9__ sandwiches and there are __10__ biscuits in the tin. That should be enough.

b few ve little

Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

(Very) **Few** people like rats.
[(Pek) az kimse fareyi sever.]
He's very ill. There's (very) **little** hope that he will recover.
[Çok hasta. İyileşmesi için (pek) az ümit var.]

Hem **few** (az), hem de **little** (az) olumsuz bir anlam taşır ve azlık ya da yokluk gösterir.

Aşağıdaki parçayı **few** ya da **little** kullanarak tamamlayınız:

Deserta is a poor country. It has __1__ natural resources and there is __2__ cultivable land. There are very __3__ towns and there is __4__ contact with other countries because there are __5__ good roads, __6__ navigable rivers, and there is very __7__ money available to import goods from abroad. Most of the people live in the country but there are __8__ farms and very __9__ farm animals. It is difficult to grow crops; the Desertans have __10__ corn or wheat and __11__ of them can afford to buy meat. Deserta receives very __12__ help from the outside world and __13__ governments are even aware that it exists. There is __14__ hope of any improvement in the situation unless Deserta receives foreign aid.

c few, a few, little, a little

Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

I **don't think** there's **much** use trying to persuade him; he's already made up his mind.
(Onu ikna etmeye çalışmanın pek faydası olacağını sanmıyorum; kararını vermiş bile.)
I **think** there's **little** use trying to persuade him; he's already made up his mind.
(Onu ikna etmeye çalışmanın pek faydası olmayacağını sanıyorum; kararını vermiş bile.)

Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi aşağıdaki cümleleri **little, a little, few** ya da **a few** kullanarak tekrar yazınız:

1 She worked hard, although her boss *didn't give* her *much* encouragement.
2 *Not many* people voted for him; he's not popular.
3 Would you like *some* sugar in your tea?
4 There have been *some* cases of stealing in the firm but *not many* workers were involved, and there is *not much* reason to be alarmed.
5 ***A*** You look as though you need *some* help
B Yes, there are *some* problems I don't understand.
6 *Not many* teachers think that students can learn English *without much* effort, though *some* suggest this to give the students *some* encouragement. Personally, I *don't see much* sense in saying that.

6 most, most of

Aşağıdaki cümlelerde **most** ve **most of** 'un nasıl kullanıldığını görelim:

Most bread is made from wheat. **Most** cakes contain sugar.
(Çoğu ekmek buğdaydan yapılır. Çoğu pastalar şekerlidir.)
Most of the cheese you bought was bad. **Most of** the cakes you made were burnt.
[Almış olduğun peynirin epey (bir) kısmı bozuktu. Yaptığın pastaların çoğu yanıktı.]

Genel olarak konuşulduğunda **most** (sayılamayan isimlerle) 'büyük kısmı', (sayılabilen isimlerle) 'büyük miktarı' demektir. Belirli durumlar hakkında, örn. **the cakes you made** cümlesinde **most of** yarıdan daha fazlası demektir.

Aşağıdaki cümlelerin italik harfleriyle yazılmış kısımları yerine **most** ya da **most of** kullanınız:

1 *The majority of* people get married, although *the majority of* men pretend that they are not really in favour of it. Curiously enough *the majority of* divorced people in Britain marry again. In fact, *more than half of* them get married again within a year or two of the divorce.

2 *The greater part of* work is boring and *the majority of* people do boring jobs, but unfortunately if they did not work so hard, they would spend *more than half of* their time doing nothing or watching television, *the greater part of* which is a waste of time, anyway.

3 When I started teaching, the *majority of* teachers said we should not talk about provocative subjects in class. The trouble is that *the majority of* interesting subjects are provocative so *more than half of* the discussions we had were dull. But *more than half of* the younger generation of teachers believe in free discussion. This is all right, except that *the majority of* them seem to belong to political parties and spend *more than half of* their time trying to convert the students to their point of view.

7 wine bottle, bottle of wine

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:
He bought a **packet of cigarettes.**
(Bir paket sigara satın aldı.)
He threw the **cigarette packet** away.
[Sigara paketini (çöpe) attı.]

A cigarette packet (bir sigara paketi) içinde sigara olmayan boş bir paket demektir. Oysa **a packet of cigarettes** (bir paket sigara) dolu ya da içinde sigara bulunan bir paket demektir.
Aynı şekilde, **a wine bottle** (şarap şişesi) boş bir şarap şişesi, **a bottle of wine** (bir şişe şarap) içinde şarap olan bir şişe demektir.
A cigarette packet'teki **cigarette, a wine bottle**'daki **wine** birer isim olmasına rağmen bu yapılarda sıfat olarak kullanılmalıdır. Bu durumda bu isimlerin çoğul halleri kullanılmaz.

Bir arkadaşınıza bir hediye vermek isteseniz şunlardan hangilerini verebilirsiniz: a case of champagne, a cigar box, a whisky bottle, a box of chocolates, a bottle of perfume?

Aşağıdaki cümleler yanlış yazılmıştır, düzeltiniz:

örn. I'm going to buy a whisky bottle.
I'm going to buy a bottle of whisky.

1 I'm going to wash up the cups of coffee.
2 We're going to have a lot of people staying with us next week, so I'd better get a potato sack.
3 Put the bottles of milk on the doorstep. The milkman will collect them.
4 Good heavens! Johnny has eaten a whole sweet bag.
5 What else do we need at the grocer's? Oh, yes, some fruit tins and a matchbox.

8 one, ones, to the one, the ones

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan **one** ile **the one** arasındaki farka dikkat ediniz:

A Would you like an orange?
(Bir portakal ister misiniz?)
B Yes, I'd love **one.**
(Evet, bir tane istiyorum.)
A Who's he?
(Kim o?)
B He's **the one** who was so unpleasant to Julia last Saturday.
(Geçen Cumartesi Julia'ya karşı kaba davranan adam.)

One kelimesi cümlede sayılabilen bir ismi tekrarlamaktan kaçınmak için kullanılır.

örn. **The uniform the children have chosen is one** (a uniform) **they all like.**
(Çocukların seçmiş oldukları üniforma hepsinin hoşuna giden bir üniforma.)
The best recipe for making jam is the one (the recipe) **my mother always uses.**
(Reçel yapmak için en iyi tarife annemin her zaman kullandığıdır.)
He bought collars for his two dogs. Sam wore a black one (collar) **and Jack a brown one** (collar).
(İki köpeği için tasma satın aldı. Sam siyahını, Jack'de kahverengi olanını taktı.)
Which glasses do you prefer — the green ones (glasses) **or the brown ones** (glasses)?
(Hangi gözlüğü tercih edersin — yeşil mi yoksa kahverengi olan mı?)

Aşağıdaki cümleleri boşluklara **one, ones, the one** ya da **the ones** koyarak tamamlayınız:

1 I recognise that tune. It's _____ I'm very fond of.
2 That's Beethoven's Third Symphony; isn't it _____ they began *Concert Hour* with last night?
3 These strawberries are not as good as _____ we had yesterday.
4 We didn't have enough plates for the party, so we used paper _____ instead.
5 ***A*** All the pieces she played were beautiful, of course, but which _____ did you like best?
B _____ she played last.

9 one . . . another/the other, some . . . others/the others

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

At the meeting last week, **one** group was in favour of new elections; **another** preferred things to remain as they were; **a third** group said elections should be held after Christmas.
(Geçen haftaki toplantıda, bir grup yeni seçimlere taraftardı;diğer biri işlerin olduğu gibi kalmasını tercih ediyordu; üçüncü bir grup da seçimlerin Noel'den sonra yapılmasının iyi olacağını söyledi.)

At the meeting last week, **some** people were in favour of new elections; **others** preferred things to remain as they were; **others** said elections should be held after Christmas.
(Geçen haftaki toplantıda bazı kişiler yeni seçimlere taraftardı; diğerleri işlerin olduğu gibi kalmasını tercih ediyordu; başkaları da seçimlerin Noel'den sonra yapılmasının iyi olacağını söyledi.)

I've got two boys. **One** of them is very cheerful but **the other** is often depressed.
(İki oğlum var. Biri çok neşeli, ama öbürü çoğu kez kederlidir.)

She has six children. **Two** of them live at home, but **the others** have flats or houses of their own.
(Onun altı çocuğu var. ikisi evde kalır ama diğerlerinin ya kendi daireleri ya da evleri var.)

Görüldüğü gibi **one** (bir), **another** (diğer, başka bir, bir... daha), **the other** (diğeri, öbürü, öteki), **the others** (diğerleri, ötekiler), **some others** [(daha) başka(ları), birkaç (şey/kimse) daha] anlamına gelmektedir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **one, another, the other, some, others** ya da **the others** koyunuz.

1 There are two main reasons why horses may not run as well as expected in races. _____ is that the horse may have been given drugs; _____ is that someone may have paid the jockey to ride badly.

2 Most people lose money betting on horse racing. _____ know nothing about horses; _____ know a lot but allow the need to gamble to affect their judgement.

3 All the girls in the school were wearing jeans, except two; _____ wore a blouse and skirt and _____ a dress.

4 Most of the boys wore jeans, too, but _____ wore trousers and _____ wore shorts.

5 They had three children, _____ was a boy and _____ were girls.

6 When the children grew up, _____ became a doctor, _____ an accountant and the third was a nurse.

7 These days _____ girls are more interested in a career than in getting married; _____ still look forward to having a large family; and there are _____, perhaps the majority, who would like to do both.

8 There is a proverb that suggests that _____ people hate what _____ like. The proverb is' _____ man's meat is _____ man's poison'.

NOT Daha vurgulu olarak söylenmek istendiğinde **another** (diğer, başka bir, bir... daha) yerine one **other** (bir başka şey) kullanılır:

I have given you a number of reasons why I disagree with the proposal but there is **one other** I would like to mention before I sit down.
(Teklifi niçin kabul etmediğim hususunda sana bir çok neden söylemiştim ama oturmadan önce sözünü etmek istediğim bir başka şey daha var.)

Some others [(daha) başka(ları), bazıları da, birkaç (şey/kimse] yapısı **others** (başkaları, diğerleri) zamirininin daha vurgulu şeklidir:

We have received a number of letters from readers on this subject. The majority supported our point of view; others were against it, and there were **some others** that proposed a completely new approach.
(Bu konuda okurlarımızdan çok sayıda mektup aldık. Çoğunluk görüşümüzü destekliyordu; diğerleri karşıydı ve bazılarında tamamiyle yeni bir yol öneriyorlardı.)

10 **people, everyone, everything**

a özne/fiil uyuşumu

Aşağıdaki cümlelerde fiilin tekil mi çoğul mu olduğuna dikkat ediniz:

He **is** a pleasant **person.** They **are** pleasant **people.**
(Hoş bir insandır. Onlar hoş insanlardır.)
Most **people like** animals.
(Çoğu insan hayvanları sever.)
Everyone likes to have a holiday.
(Herkes tatile çıkmayı sever.)
Everything is ready.
(Herşey hazır.)

People (şahıslar, kimseler, kişiler) daima çoğul yapıda olan bir isimdir. Aynı anlama gelen ve **person** (şahıs, kimse, kişi) kelimesinin çoğulu olan **persons** hemen hemen hiç kullanılmaz.
Everyone/everybody (herkes) ve **everything** (her şey) daima tekildir.
'All people' ya da 'all persons' şekilleri yanlıştır ve 'all things' hemen hemen hiç kullanılmaz. 'All the people' ve 'all the things' yapıları da pek sık kullanılmaz.

Parantez içindeki fiillerin tekil ya da çoğul şekillerini kullanın ve **he** mi **they** mi olduğunu bulun:

1 Everything that (have) been done (be) useful.
2 Everyone who (know) him (like) him.
3 Most people (be) afraid of snakes.
4 People who (bet) on races are called punters.
5 It is surprising that people who (put) on special clothes when (he/they) (go) climbing (not do) the same thing when (he/they) (go) out in boats.
6 English people (drink) more than (he/they) used to.

b **people** ve **everyone** sözcüklerinin iyelik halleri

Şu cümlelerde iyelik sıfatlarının kullanılış şekillerini karşılaştıralım:

The people who work in the office have **their** own desks.
(Büroda çalışan kişilerin kendi masaları vardır.)
Everyone who works in the office has **his** own desk.
(Büroda çalışan herkesin kendi masası vardır.)

People kelimesiyle **their** çoğul iyelik sıfatı kullanılır. **Everyone** ile de **his** tekil iyelik sıfatı kullanılır. Yanlız dikkat etmemiz gereken bir şey daha var; eğer herkes kadın/kız ise **her** kullanılmalıdır.

People kelimesi çoğul olduğu için **a number of** (çok, birçok) ve **many** (çok, birçok) ile kullanılır ve **a number of people, many people** denir. **People** ile **much** ya da **a great deal of** kullanılmaz.

Aşağıdaki boşluklara **his** ya da **their** koyun, parentez içinde verilen fiillerin tekil ya da çoğul şeklini kullanın ve **he/they** ile **much/many**'den birini seçin:

1 (Much/many) people (buy) suitcases to carry _____ luggage when (he/they) (go) abroad.
2 There (not be) (much/many) people there, and (he/they) (be) all very tired.
3 Everyone who (enter) for the competition must provide _____ own equipment.
4 English people, probably because of _____ holidays abroad, (drink) more wine nowadays, but (he/they) usually (not know) much about it. Still, as the French say, *Chacun à son goût* — Everyone to _____ own taste.
5 (Much/many) more people (die) from bee stings than snake bites in Britain,but everyone (think) snakes are more dangerous.
6 All the people who (come) to our parties enjoy (himself/themselves).
7 Everyone who (visit) the city (enjoy) (himself/themselves).
8 ***A*** Everyone (love) me.
B Really? I know some people who (not do).

11 no one, none, any, someone, anyone

a no one

Şu cümleleri karşılaştıralım:

They weren't invited.
(Onlar davet edilmediler.)
No one invited them.
(Onları kimse davet etmedi.)

Yukarıdaki örneğe benzer şekilde cümleleri **No one...** [(hiç) kimse] ile başlatarak tekrar ifade ediniz:

1 She wasn't asked to come.
2 We weren't paid for our work.
3 I wasn't given anything.
4 She isn't liked.
5 It wasn't stolen.
6 You weren't asked for your opinion.
7 I'm not going to be insulted.
8 They won't be punished.
9 We weren't forced to do it.
10 He hasn't been told the news.

b **none** ve **any**

Şu cümlelerde **none** (hiçbiri, hiç) ve **any** (herhangi bir)'nin kullanımını karşılaştıralım:

He **didn't speak** to **any** of us and **none** of us **spoke** to him.
(Hiçbirimizle konuşmadı ve hiçbirimiz de onunla konuşmadık.)

None bir cümlecik ya da cümlede olumsuz özne olarak ve fiillerin tekil haliyle kullanılır.

Aşağıdaki cümleleri **none** ya da **any** kullanarak tamamlayınız:

1 She wasn't interested in _____ of them and _____ of them was interested in her.
2 _____ of us liked him and he didn't like _____ of us, either.
3 _____ of us likes the family and _____ of them likes us.
4 I couldn't use _____ of them. _____ of them works.
5 I haven't taken _____ of your records. You won't find _____ of them here. _____ of them is worth listening to, anyway.
6 ***A*** _____ of his books is worth reading.
B How do yo know? You haven't read _____ of them.
A Well, _____ of his friends likes them.

c **someone** ve **anyone**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Listen! There's **someone** at the door.
(Dinle! Kapıda biri var.)
It's not a difficult job. **Anyone** could do it.
(Güç bir iş değil. Kim olsa yapabilir.)

Someone (birisi, bir kimse), **anyone** (herhangi bir kimse) demektir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **someone** ya da **anyone** koyunuz:

Doris He's an impossible man, and __1__ should tell him so.
Flo Ssh! __2__ may hear you.
Doris I don't care. __3__ would say the same in my situation.
Doris Oh; __4__ rang while you were out.
Mr Cross Who was it?
Doris I don't know. I didn't ask him.
Mr Cross Good heavens! __5__ with a little common sense would have taken a message. It may have been __6__ important.
Doris Well, if it was, I expect he'll ring back.
Mr Cross Miss Smith, __7__ but you would have asked him his name. That's what I pay you for. __8__ could do a simple job like yours.
Doris Well, you'd better look for __9__ then, Mr Cross, because I'm leaving. But your wife might like to know that you took __10__ out to lunch today, __11__ called Gloria from the accounts office.
Mr Cross Now, Miss Smith, er, Doris, don't get upset. __12__ can lose his temper, you know.

12 **someone else, something else**, vb.

Şu cümlelerde **else**'in nasıl kullanıldığını görelim:

A Who broke this window?
(Bu pencereyi kim kırdı?)
B I didn't. **Someone else** did.
(Ben kırmadım. Başka birisi kırdı.)

A Who went to Sue's party?
(Sue'nun partisine kim gitti?)
B John and Martin did.
(John ile Martin.)

A Did **anyone else** go?
(Başka giden oldu mu?)
B Yes, Jack and Jill. **No one else** was invited.
(Evet, Jack ile Jill. Başka kimse davet edilmedi.)

A Do we need **anything else?**
(Başka bir şeye ihtiyacımız var mı?)
B No, **nothing else.** Just a minute, we do need some sugar. I've got **everything else.**
(Hayır, başka bir şeye ihtiyacımız yok. Bir dakika, var tabii, şekere. Şekerden başka her şeyim var.)

Else (başka) tekil bir şekildir ve 'other person' ya da 'other thing' demektir. Çoğul şekli için 'other people' ya da 'other things' kullanılır.

Else soru kelimeleriyle de kullanılır,

örn. **Who else came to the party?**
(Partiye başka kim geldi?)
What else did they say?
(Başka ne dediler?)
How else (in what other way) **do you expect me to do it?**
(Onu başka nasıl yapmamı bekliyorsun?)

İyelik şekli **else's**'dir,

örn. **This watch isn't mine. It's someone else's.**
(Bu saat benimki değil. Başkasının.)

Aşağıdaki cümlelerdeki parantez içindeki kelimelerin önüne **any, no, some** ya da **every** getirip sonuna da **else** ilavesiyle cümleyi tamamlayınız:

örn. That's all, thank you. I don't need (thing).
That's all, thank you. I don't need anything else.

1 I'm only interested in having a good time; (thing) matters.
2 ***A*** Only you would behave like that; (one) would have more sense.
B That's not true. You think (one) thinks like you.

3 While you were out, Jim rang. And (one) else rang too, but he didn't give his name. He just asked for you. He didn't say (thing).

4 ***A*** Whose is this pen? Is it yours?
B No, it must be (one's). It's a ballpoint.I'm the only person in the offiice who still uses a fountain pen. (one) uses a ballpoint.

5 ***A*** (What) can I do to help?
B There's (thing) to do. I've laid the table and (thing) is ready in the kitchen.
A That's all right, then. To be honest, I don't like interfering with the arrangements in (one's) house.
B No, of course not. You can help me with the washing-up afterwards, though. (one) will want to do that.

13 Dönüşlü zamirler: **myself**, vb.; **each other, one another**

a Dönüşlü fiiller

Şu cümlelerde dönüşlü fiillerin neler olduğunu görelim:

He didn't have a guitar teacher. He **taught himself.**
(Onun gitar öğretmeni yoktu. Kendi kendine öğrendi.)
I **looked at myself** in the mirror this morning and **said to myself,** 'You need a holiday.'
(Bu sabah aynada kendime baktım ve kendi kendime dedim ki, 'Senin tatile ihtiyacın var.')
The children **enjoyed themselves** very much.
(Çocuklar çok eğlendiler.)

Aşağıdaki fiiller çoğu kez dönüşlü yapıda kullanılır:

a hareket, acı ya da tehlike gösteren fiiller: **burn** (yanmak, yakmak), **cut** (kesmek), **defend** (savunmak, müdafaa etmek), **drown** (suda intihar etmek), **hurt** (acıtmak, incitmek, yaralamak), **kill** (öldürmek), **shoot** (kurşun, vb. ile vurmak).

b davranış ya da his ile ilgili fiiller: **amuse** (eğlendirmek), **behave** (hareket etmek, davranmak), **blame** (kabahatli bulmak, kınamak, suçlamak), **control** (kontrol altında tutmak, kontrol altına almak) **deceive** (kandırmak, aldatmak), **enjoy** (-den hoşlanmak, -den zevk almak), **be ashamed of** (-den utanmak) **be sorry for** [(birisin)in haline üzülmek, (birisin)e acımak], **feel sorry for** [(birisin)in haline üzülmek, (birisin)e acımak].

c düşünce ya da konuşma gösteren fiiller: **consider** (düşünmek), **count** (saymak, öyle olduğunu düşünmek), **express** (ifade etmek, anlatmak), **say to** (talimat vermek, yolunu göstermek), **talk to** (ile konuşmak), **tell** (anlatmak, söylemek), **think** (saymak, kanısında olmak).

Count [(bir şeyi) saymak] anlamında değil de (düşünüp öyle olduğunu anlamak) anlamındadır. **Think** (düşünmek, zannetmek) fiili de aynı şekilde (saymak, gözönüne almak) anlamındadır.

örn. **Count/Think yourself lucky that you escaped.**
(Kaçtığın için kendini şanslı saymalısın.)

d normal olarak dönüşlü olmayan hareket gösteren fiiller: **congratulate** (tebrik etmek, kutlamak), **educate** (eğitmek, okutmak), **introduce** (takdim etmek, tanıştırmak), **invite** (davet etmek), **teach** (öğretmek, ders vermek).

e diğer fiiller: **can't help** (-mekten kendini alamamak, -mek elinde değil), **prevent** (önlemek, -in önüne geçmek), **stop** (durmak, durdurmak), **weigh** [tartmak, (ağırlıkta) çekmek].

Uygun bir dönüşlü zamirle birlikte aşağıda verilen fiilleri sadece bir defa kullanmak üzere boşlukları doldurunuz:

be ashamed of, behave, enjoy, feel sorry for, introduce, talk to, teach, weigh

1 She's frightened of getting fat so she _____ every morning.
2 When people _____, they say it's a sign that they are going mad.
3 I _____ very much at the party. I had a wonderful time.
4 He speaks several languages. He's _____ Portuguese now.
5 Daddy says we can stay up to watch the programme on TV if we _____
6 Oh, do stop _____. A lot of other people in the world are unhappy, too.
7 No one spoke to her so she went up to various people and _____.
8 You ought to _____. I've never seen such badly behaved children.

b Dönüşlü anlamda olduğu halde yapı bakımından dönüşlü olmayan fiiller

Şu cümlelerde dönüşlü zamirlerin kullanılmadığına dikkat ediniz:

Elaine and I **got engaged** last week and we're **getting married** in the summer.
(Elaine ile geçen hafta nişanlandık ve yazın evleneceğiz.)
She **apologised** for being late and **sat down** near the back of the class.
(Geç kaldığı için özür dileyip sınıfın arkasına yakın bir yere oturdu.)

Başka bazı dillerde dönüşlü olan çok sayıda fiil İngilizcede dönüşlü olmamasına rağmen **get** ile birlikte kullanılarak dönüşlü hale getirilir: **get accustomed** (-e alışmak), **get confused** (kafası karışmak), **get dressed** (giyinmek), **get engaged** (nişanlanmak), **get excited** (heyecanlanmak), **get lost** (kaybolmak), **get married** (evlenmek), **get tired** (yorulmak), **get upset** (üzülmek, perişan olmak), **get wet** (ıslanmak).

Başka bazı dillerde dönüşlü olan bir grup fiil İngilizcede kullanılırken herhangi bir dönüşlü zamire ihtiyaç duymaz ya da dönüşlü zamirle kullanılırsa yanlış olur: **apologise (for)** [(için) özür dilemek], **bathe** [(deniz/gölde) banyo yapmak], **decide** [(-e) karar vermek], **fall asleep** (uykuya dalmak), **find out** [(araştırıp) öğrenmek], **forget** (unutmak), **get up** ((yataktan kalkmak), **hide** (gizlenmek, saklanmak), **hurry** (acele etmek), **improve** (iyileşmek), **join** [birleşmek, (grub)a katılmak], **move** (taşınmak, hareket etmek), **prepare (for)** [(için) hazırlanmak], **remember** (hatırlamak), **resign** (from a job) [(bir işten) istifa etmek], **retire** (from work) [(işten) emekli olmak], **shave** (traş olmak), **sit down** (oturmak) **stand up** (ayağa kalkmak), **wake up** (uyanmak), **wash** (yıkanmak), **wonder** (düşünmek, merak etmek), **worry** (endişelenmek, meraklanmak).

Aşağıdaki fiilleri sadece bir kere kullanarak boşlukları doldurunuz. Dönüşlü bir zamir kullanmayınız:

bathe, decide, get up, hurry, resign, retire, shave, wash, wonder, worry

1 He _____ very early every morning and goes into the bathroom to _____ and _____ before breakfast.
2 His mother had told him not to _____ in the sea because he couldn't swim.
3 ***A*** _____! We'll miss the train.
B Don't _____. We've still got plenty of time.
4 I'm so fed up with my boss that I'm going to _____. I'm not going to stay in this firm until I _____ at the ağe of 65.
5 I _____ why they have offered me the job. I'm not really very experienced. Anyway, I _____ to accept it.

c **each other** ve **one another**

Each other [birbiri(ni)] ve **one another** [birbiri(ni)] aynı anlamdadır:

They love **each other** and they're going to get married.
(Birbirlerini seviyorlar ve evlenecekler.)
They love **one another** and they're going to get married.
(Birbirlerini seviyorlar ve evlenecekler.)

Aşağıdaki cümleleri, yukarıdaki örneğe benzer şekilde (**each other** yerine **one another** koyarak ya da tersini yaparak) yeniden yazınız:

1 We always feel sad when we have to say goodbye to each other.
2 They're always arguing with one another.
3 When two people love each other, they usually manage to solve their problems.
4 Some married couples never talk to each other in public.
5 I was just going to introduce you. I didn't realise you already knew one another.

d **myself, yourself**, vb. ve **each other, one another**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

When you look in a mirror you see **yourself.**
(Bir aynaya baktığınız zaman kendinizi görürsünüz.)
You and your friend can talk to **each other/one another** on the telephone.
(Siz ve arkadaşınız birbirinizle telefonda konuşabilirsiniz.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına dönüşlü bir zamir ya da **each other/one another** koyunuz:

1 Parents often complain that television stops children amusing _____ with creative games.
2 They told _____ jokes to pass the time.
3 The two sisters are very fond of _____ and if anyone criticises either of them they always defend _____.

4 The three of us were attacked by a group of thugs in the street so we had to defend _____.
5 Don't blame _____ for what happened. It wasn't your fault, Tony, and it wasn't Joan's fault, either. I don't want you to argue with _____ about it.
6 I've always wanted to meet you but we've never had the chance to talk to _____ until now. Let me introduce _____. My name's Alan.

14 Pekiştirme için kullanılan dönüşlü zamirler

Şu cümleleri inceleyelim:

I'm not going to do it for you. Do it **yourself!**
(Onu senin için yapmayacağım. Kendin yap.)
The Queen **herself** gave it to me.
(Onu Kraliçe'nin kendisi verdi bana.)

Pekiştirme zamirleri birlikte kullanıldıkları kelimeleri pekiştirirler.

Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi aşağıdaki cümlelerde pekiştirme yapmak için uygun dönüştürme zamirleri kullanınız:

1 I wouldn't take any notice of you even if you were the king _____.
2 Why should they expect us to do it for them? They ought to do it _____.
3 Would you mind taking these letters to the post? I haven't got time to do it _____.
4 Cynthia Jones is getting married. Mrs Jones told me _____.
5 They have no right to take any credit for the success of the project, we did it all _____.
6 You must answer the questions _____. I'm not going to help any of you.
7 She broke it _____ and then tried to blame me.
8 It was a terrible play. The actors _____ didn't understand it.

15 **on one's own, by oneself**

Şu cümleleri inceleyelim:

She doesn't like being left **on her own** in the evenings. She gets nervous.
(Akşamları kendi kendine/tek başına kalmayı sevmiyor. Sinirleniyor.)
She doesn't like being left **by herself** in the evenings. She gets nervous.
(Akşamları kendi kendine/tek başına kalmayı sevmiyor. Sinirleniyor.)
I didn't give the children any help with the project. They did it **on their own.**
(Projeleri için çocuklara herhangi bir yardımda bulunmadım. Kendileri yaptılar.)
I didn't give the children any help with the project. They did it **by themselves.**
(Projeleri için çocuklara herhangi bir yardımda bulunmadım. Kendileri yaptılar.)

On one's own [(kendi) kendine/tek başına] ve **by oneself** (kendi, kendi kendine) aynı anlama gelir ve yalnız olmayı ya da yardım almadan bir şeyi tek başına yapmayı ifade eder.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına hem **on one's own** hem de **by oneself**'in doğru şeklini kullanarak doldurunuz:

1 ***A*** Did you help Jimmy to make that model aeroplane?
B No, he did it _____.
2 They didn't need to ask anyone the way. They found the house _____.
3 I don't know how you can stand living in the country _____. I'd get bored if I were you.
4 I'm very independent so I like to work _____.
5 We designed this house _____. We didn't have an architect to help us.
6 She learnt to play the piano _____, without a teacher.

16 what, the thing that

a what is interesting, the interesting thing

Şu cümleleri karşılaştıralım:

What is interesting about this is that it was proved by two different methods.
(Bunun ilginçliği iki değişik yöntemle ispat edilmiş olmasıdır.)
The interesting thing about this is that it was proved by two different methods.
(Bunun ilginçliği iki değişik yöntemle ispat edilmiş olmasıdır.)

Aşağıdaki cümleleri **what is interesting**'i **the interesting thing**'e ya da bunun tersini yaparak tekrar ifade ediniz:

1 The surprising thing is that it took them so long to find out.
2 What is exciting about it is that it's never happened before.
3 What is unfortunate is that we didn't realise the mistake until it was too late.
4 The depressing thing in Britain is the weather.

b what interests me, the thing that interests me

Şu cümleleri karşılaştıralım:

What interests me in their research is the method they used.
(Araştırmalarında benim ilgimi çeken onların kullandıkları yöntem.)
The thing that interests me in their research is the method they used.
(Araştırmalarında benim ilgimi çeken onların kullandıkları yöntem.)

Aşağıdaki cümleleri **what interests me**'yi **the thing that interests me**'ye ya da bunun tersini yaparak tekrar ifade ediniz:

1 The thing that worries me is my father's reaction.
2 What pleases me about it is that the problem was solved without any arguments.

3 The thing that matters most is your own health.
4 What annoys me is that they are so rude.

c what I like, the thing I like

Şu cümleleri karşılaştıralım:

What I like about it is the simplicity of the design.
(Hoşuma giden modeldeki sadelik.)
The thing I like about it is the simplicity of the design.
(Hoşuma giden modeldeki sadelik.)

Aşağıdaki cümleleri **what I like**'ı **the thing I like**'a ya da bunun tersini yaparak tekrar ifade ediniz:

1 The thing I hate about Monday mornings is having to go back to work.
2 What I disapprove of is their lack of consideration for other people.
3 The thing I complain about is their selfishness.
4 The thing I can't understand is how they made the mistake in the first place.

d what ve that

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

What interests him is money.
(Onu ilgilendiren paradır.)
What he cares about is money.
(Önem verdiği paradır.)
The only **thing that** interests him is money.
(Onu ilgilendiren tek şey paradır.)
Money is **the** only **thing (that)** he cares about.
(Önem verdiği tek şey paradır.)

Aşağıdaki karşılıklı konuşmanın boşluklarına **what** ya da **that** koyunuz:

Ufak bir kasabanın tiyatro müdürü olan Harvey, aktris Judy ile konuşmaktadır.

Judy The play went quite well. The only thing __1__ bothered me was the size of the audience. And the only part of the play __2__ interested them was the end.

Harvey __3__ you must understand is that people in this town don't come to the theatre to think. The only thing __4__ keeps their attention is something exciting. __5__ they like is a good story. The play __6__ has drawn the biggest audience this year was a murder mystery.

Judy That's __7__ upsets me. And __8__ I learnt at drama school doesn't help me. When I got this job I thought it was the best thing __9__ had ever happened to me, but now the only thought __10__ comes into my head on the stage is: When will it be over? That's __11__ depresses me so much.

Harvey __12__ is worrying me is that if we don't get a bigger audience we'll have to close the theatre. The only solution __13__ occurs to me is to give them __14__ they want. It's a pity but __15__ draws the crowds in London isn't popular here.

Possessives — İyelik sıfatları ve zamirleri

17 Sıfatlar, zamirler, **belong to** ve -in hali

a **my, mine, belongs to me**

Şu cümlelerdeki yapıları karşılaştıralım:

It isn't **my book.** The book isn't **mine.** The book **doesn't belong to me.**
(Bu benim kitabım değil. Kitap benimki değil. Kitap bana ait değil.)
It's **his car.** The car's **his.** The car **belongs to him.**
(O, onun arabası. Araba onunki. Araba ona ait.)
Whose shoes are these? **Whose** are these shoes? **Who do** these shoes **belong to?**
(Bunlar kimin ayakkabıları? Bu ayakkabılar kimin? Bu ayakkabılar kime ait?)

Aşağıdaki cümleleri yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi diğer iki şekliyle tekrar yazınız:

1 It isn't my money.
2 The house is theirs.
3 I think this pen belongs to you.
4 It's her camera.
5 Those horses aren't his.
6 Whose is this newspaper?
7 The dog's ours.
8 The racquet doesn't belong to me.
9 Hey! That's my suitcase.
10 Whose stockings are these?

b -in hali ve **belong to**

Şu cümlelerdeki yapıları karşılaştıralım:

The table was **King Edward's.** It wasn't **King Arthur's.**
(Masa Kral Edward'ınkiydi. Kral Arthur'unki değildi.)
It was **King Edward's table.** It wasn't **King Arthur's.** (table)
[O Kral Edward'ın masasıydı. Kral Arthur'unki (masası) değildi.]
The table **belonged to King Edward.** It **didn't belong to King Arthur.**
(Masa Kral Edward'a aitti. Kral Arthur'a ait değildi.)

Aşağıdaki cümleleri yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi diğer iki şekliyle tekrar yazınız:

1 That car is Fred's.
2 That house over there is my sister's.
3 The factory isn't her father's. It's her uncle's.
4 It's my cousin's farm. It's not my brother's.
5 That's Jack Smith's car, isn't it?
6 It was my grandfather's watch.
7 The castle was the duke's at one time, wasn't it?
8 When he dies, it will be his son's land.

18 one of my friends, a friend of mine

Şu cümleleri karşılaştırınız:

One of my friends works there.
(Arkadaşlarımdan biri burada çalışıyor.)
A friend of mine works there.
[(Bir) arkadaşım burada çalışıyor.]

One of my friends (arkadaşlarımdan biri), **a friend of mine** [(bir) arkadaşım] demektir.

Aşağıdaki cümleleri, yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi, diğer şekliyle tekrar yazınız:

1 She's getting married to one of my cousins.
2 A friend of hers gave me a lift home.
3 I used to go out with one of his colleagues.
4 I thought he was one of your relations.
5 I bought it from one of their business acquaintances.
6 Giving each other presents at New Year is one of our family customs.
7 Isn't he an employee of yours?
8 I lent him an old tennis racquet of mine.
9 He's offered me a job in one of his companies.
10 One of my uncles has just died.

19 -in iyelik hali

a noktalama kuralı

Şu cümlelerdeki noktalama kurallarını inceleyelim:

The **artist's** pictures were so good that they were all sold.
(Ressamın resimleri o kadar güzeldi ki hepsi satıldı.)
The **artists'** pictures were so good that they were all sold.
(Ressamların resimleri o kadar güzeldi ki hepsi satıldı.)

Birinci örnekteki bir ressam ama ikinci örnekte birden fazla ressam vardır. **The picture of the artist** (ressamın resmi) demek birinin çizmiş olduğu ressamın kendisini gösteren resim anlamına gelir. **the pictures of the artists** (ressamların resimleri) demek te başkalarının çizmiş olduğu ressamların kendilerini gösteren resimler demektir.
Çoğulu sonuna **s** getirilerek yapılamayan, yani özel bir çoğul şekli olan isimlerde iyelik durumu tepeden virgülün (') **s**'den önce kullanılması ile yapılır, örn. **men's** (erkeklerin), **women's** (kadınların), **children's** (çocukların), **people's** (insanların).

Aşağıdaki cümlelerde parantez içinde bulunan kelimeler eğer çoğul durumda bulunması gerekiyorsa **s'** ile, tekil durumda bulunması gerekiyorsa **'s** ile bitirilmelidir. Cümleleri bu kelimelerin doğru şekliyle ifade ediniz:

Charles ve Molly'nin dört çocuğu var, Edward ve Henry 18 yaşında olup ikizdirler. Carol 17, Mary de 16 yaşındadır.

1 Edward and Henry played together in the school tennis championship and won the doubles. Their parents saw the (boy) victory.
2 Molly says: The (twin) clothes are no problem. Edward can always wear his (brother) clothes and vice versa. But I spend a lot of money on the (girl) clothes. They always want to look different.
3 The twins are in the same class but the girls are in different classes. Charles says to the (twin) teacher: I'm worried about my (son) exam results. They've both done badly. He says to (Carol) teacher: What can you tell me about my (daughter) progress? Her results were not as good as her (sister).
4 Henry says: I don't agree with all my (parent) ideas. For instance, my (father) views on politics are very right-wing, and my (mother) attitude towards my (sister) boy-friends is sometimes a bit intolerant. Still, they're both more reasonable than some of my (friend) parents.

b Zaman gösteren deyimlerde -in hali

Şu cümleleri inceleyelim. Noktalamaya dikkat ediniz:

I'll see you in **a week's time.**
(Bir hafta sonra görüşürüz.)
I'll see you in **three weeks' time.**
(Üç hafta sonra görüşürüz.)

Unutmayın: **a fortnight's time** (on beş gün) demektir.
's'li -in hali insanlar, hayvanlar ve zaman süreleri için kullanılır. Bir iki yapı dışında cansız varlıklar için kullanılmaz.

Aşağıdaki cümlelerde parantez içinde bulunan kelimeler eğer çoğul durumda bulunması gerekiyorsa **s'** ile, tekil durumda bulunması gerekiyorsa **'s** ile bitirilmelidir. Cümleleri bu kelimelerin doğru şekliyle ifade ediniz:

1 I'm going away for a (fortnight) holiday.
2 He gets a (month) holiday every year.
3 The doctor says he needs a few (week) rest.
4 This (year) students are better than last (year).
5 The town will be completely different in a few (year) time.
6 I couldn't get (today) newspaper, so I've brought (yesterday).
7 In six (month) time, he is going to retire, and after forty (year) work in the same firm, he deserves a gold watch.
8 In a few (minute) time, the race will begin.

c -in hali ve **one(s)**'ın kullanımı

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I like this car better than **the American one.**
(Bu araba Amerikan yapısı arabadan daha çok hoşuma gidiyor.)
I like this car better than **the American's.**
[Bu araba Amerikalınınkinden (arabasından) daha çok hoşuma gidiyor.]
I like this car better than **the Americans'.**
[Bu araba Amerikalılarınkinden (Amerikalıların arabasından) daha çok hoşuma gidiyor.]

Dikkat ederseniz -in iyelik halinden sonra **one(s)**'ın kullanmadık.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **one(s), 's** ya da **s'** koyarak anlamı tamamlayınız:

1 These ties are not as smart as the Italian _____ we bought last week.
2 Our yacht was not as fast as the Norwegian _____. They had a better crew.
3 Indian elephants are much easier to train than African _____.
4 I think our chances of winning are better than the German _____. Our team is very experienced.
5 Borg and McEnroe are both good players but the Swede _____ behaviour on court is better than the American _____.

d **the grocer's**

Şu cümleye bakınız:

Susan, would you go to **the grocer's** and get me some flour?
(Susan, bakkala gidip bana un alır mısın?)

The grocer's demek 'the grocer's shop' (bakkal dükkânı) demektir. Bu tür dükkânlar 'shop' kelimesini kullanmadan da bazen bu şekilde ifade edilir, örn. **the grocer's, the baker's, the butcher's.**

İngiltere'de şu maddeleri nereden satın alabilirsiniz: meat, bread, vegetables, fish, cigarettes, medicine, flowers, nails, sugar, newspapers?

20 Üstünlük ve enüstünlük dereceleri

a Tek heceli ve üç heceli sıfatlar

Şu cümlelerde kullanılan sıfatların yapılarına dikkat ediniz:

He's **taller** than his sister; in fact, he's **the tallest** in the family.
(Kız kardeşinden daha uzun boyludur; aslında, ailenin en uzun boylusudur.)
But she's **more intelligent** than he is. She's **the most intelligent** person I've ever met.
(Ama o, ondan daha zekidir. Hayatımda gördüğüm en zeki kişidir o.)

Tek heceli sıfatların üstünlük dereceleri sonlarına **-er**, enüstünlük dereceleri de **-est** eklenerek yapılır. Üç ya da daha fazla heceden oluşan sıfatların üstünlük dereceleri ise önlerine **more,** enüstünlük dereceleri de **most** getirilerek yapılır.

Bazı sıfatlar bu kurala uymazlar ve bunların özel üstünlük ve enüstünlük dereceleri vardır: **good** (iyi), **better** (daha iyi), **best** (en iyi); **bad** (kötü), **worse** (daha kötü), **worst** (en kötü).

Aşağıdaki boşlukları parentez içinde verilen sıfatların doğru şeklini kullanarak doldurunuz:

1 He's _____ than his sister. She's the _____ of the family, in fact. (old, young)
2 It's the _____ victory of his career. Now everyone agrees that he's the _____ player in the world. (important, good)
3 It's a _____ car than the previous model but I think the other one was _____. (fast, reliable)
4 He's been elected the _____ actor in the country but I think he's the _____ actor I've ever seen. (popular, bad)
5 The new machine is _____ than the old one and also _____. It costs less but washes clothes better. (cheap, efficient)

b İki heceli sıfatlar

Şu cümlelerde kullanılan sıfatların yapılarına dikkat ediniz:

That house is **prettier** than the last one we looked at; in fact, I think it's **the prettiest** we've seen so far.
(O ev son baktığımız evden daha güzel; aslında, şimdiye kadar gördüklerimizin en güzeli.)
Cathy is **more cheerful** than her sister; actually she's **the most cheerful** person I know.
(Cathy kız kardeşinden daha güler yüzlü; aslında tanıdığım en güler yüzlü kişi.)

İki heceli sıfatların üstünlük dereceleri **more** ve enüstünlük dereceleri **most** ile yapılır. Fakat bir grup sıfatın (sonu **-y** ile bitenler, örn. **happy, easy, lucky**) üstünlük dereceleri sonlarına **-er,** enüstünlük dereceleri de **-est** eklenerek yapılır. Bu sıfatların sonundaki **-y**'nin **-i**'ye dönüşeceğine dikkat edin, örn. **happier, happiest.**

Sonu **-le** ile biten **(noble, gentle), -ow** ile **(narrow, yellow)** ve **-er** ile **(clever, tender)** biten diğer bir grup iki heceli sıfatın da üstünlük dereceleri sonlarına **-er,** enüstünlük dereceleri de **-est** ekleyerek yapılır.
Diğer bütün iki heceli sıfatların, örn. **-ful, -less (cheerful, useless)** ile bitenler, genellikle üstünlük ve enüstünlük dereceleri önlerine **more** ve **most** getirilerek yapılır.
Birkaç sıfatın ise, örn. **common** (çok rastlanan, yaygın), **stupid** (aptal), **unfair** (haksız, adaletsiz), **unkind** (hatır kıran, kırıcı), **pleasant** (hoş) üstünlük ve enüstünlük dereceleri hem **-er/-est** hem de **more/most** ile yapılabilir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını parantez içinde verilen sıfatların doğru şekillerini kullanarak doldurunuz:

1 He's one of the _____ people in the town but he's also one of the _____. He never stops working. (wealthy, active)
2 The _____ streets in the town are also the _____ because there is so much traffic. (narrow, noisy)
3 She was the kindest, _____ person I've ever known. Even when she was ill, she was _____ than most of us are when we are well. (gentle, cheerful)
4 He's the _____ assistant I've ever had. And the _____! Jones was _____ than he is and _____ but the only time you ever see Smith work is at meals. He's the _____ fellow I've ever seen. (useless, stupid, careless, lazy, greedy)
5 People say I'm _____ than he is, but that's not true. I get better results because I'm _____. (clever, thorough)

21 Karşılaştırmanın yapılması

Şu cümleleri inceleyiniz:

A Dalmatian is **more intelligent than** a Scottish terrier but **less easy** to train. It is not **as brave as** a Doberman.
(Dalmaçya köpeği İskoç teriyerinden daha zekidir, ama eğitilmesi daha zordur. Bir Doberman kadar cesur değildir.)

130. sayfadaki tabloda değişik türde köpeklerin huyları, boyları ve ağırlıkları verilmiştir. Yukarıdaki cümle bu tablodan edinilen bilgilere dayanılarak ifade edilmiştir. Örneğin, + işareti zeka durumunun çok iyi olduğunu, 0 işareti zeka durumunun orta olduğunu ve — işareti de zeki olunmadığını göstermektedir.

130. Sayfada verilen bilgileri kullanarak aşağıdaki alıştırmayı yapınız:

a -er than, more . . . than

The Belgian sheepdog is **easier to train than** the Boxer.
(Belçika çoban köpeğinin eğitilmesi Bokser'dan daha kolaydır.)
The Belgian sheepdog is **more intelligent than** the English sheepdog.
(Belçika çoban köpeği İngiliz çoban köpeğinden daha zekidir.)

1 Yukarıdaki ilk örneğe benzer şekilde **gentler** (daha yumuşak huylu), **livelier** (daha canlı, daha neşeli), **calmer** (daha sakin), **stronger** (daha güçlü), ve **braver** (daha cesur) sıfatlarını kullanarak beş ayrı karşılaştırma cümlesi kurunuz.

2 Yukarıdaki ikinci örneğe benzer şekilde **more aggressive** (daha saldırgan), **more intelligent** (daha zeki), **more suspicious towards strangers** (yabancılara karşı daha şüpheci) ve **more faithful** (daha sadık) üstünlük derecelerini kullanarak dört ayrı karşılaştırma cümlesi kurunuz.

b as (so) . . . as

The Chow-chow is not **as (so) fond of children as** the Scottish terrier.
(Çin köpeği, İskoç teriyeri kadar çocuklara düşkün değildir.)
The Chow-chow is **about as heavy as** the Pyrenean sheepdog.
(Çin köpeği, aşağı yukarı Pirene çoban köpeği ağırlığındadır.)
The Belgian sheepdog is **as tall as** the English sheepdog.
(Belçika çoban köpeği, İngiliz çoban köpeği boyundadır.)

Temperament and size	Sheepdogs			Guard Dogs			House Dogs			
	Belgian sheepdog	Pyrenean sheepdog	English sheepdog	Boxer	Doberman	Rottweiler	Cairn Terrier	Scottish Terrier	Dalmatian	Chow-chow
Intelligent	+	0	0	0	+	+	0	0	+	0
Gentle	–	0	0	–	–	+	0	0	0	0
Lively	0	+	–	0	+	–	+	+	+	–
Easy to train	+	0	+	–	0	+	+	–	–	0
Fond of children	0	0	+	+	0	0	+	+	0	0
Suspicious of Strangers	+	+	–	0	+	0	–	0	0	+
Faithful	+	+	0	+	+	0	0	+	+	+
Strong	0	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Brave	+	+	0	+	+	0	0	+	0	0
Height (cm.)	60	50	60	62	69	64	28	27	58	50
Weight (kg.)	28	22	60	30	35	50	7	10	24	21

If one breed is **gentler** than another, we can say it is **less aggressive.**
If it is **not as lively** we can say it is **calmer.**
If it is **more suspicious** of strangers, we can say it is **not as friendly.**

+ = above average
0 = average
– = below average

1 İlk örnekte olduğu gibi, tablodaki diğer bütün sıfatları kullanarak **as (so) . . . as** (kadar) yapısıyla karşılaştırmalar yapınız.

2 Yukarıdaki ikinci ve üçüncü örneklerde olduğu gibi **as tall as** (kadar uzun boylu), **as heavy as** (kadar ağır), **about as tall as** (aşağı yukarı ... kadar uzun boylu), **about as heavy as** (aşağı yukarı ... kadar ağır) yapılarını kullanarak karşılaştırmalar yapınız.

c the same . . . as

The Belgian sheepdog is **about the same height as** the English sheepdog.
(Belçika çoban köpeğinin yüksekliği aşağı yukarı İngiliz çoban köpeğininki kadardır.)
The Chow-chow **weighs about as much as** the Pyrenean sheepdog.
(Çin köpeğinin ağırlığı aşağı yukarı Pirene çoban köpeği kadardır.)

1 b kısmında **as tall as** ve **about as tall as** kullanarak yazmış olduğunuz cevapları, yukarıdaki birinci örnekte olduğu gibi, **the same height as** ve **about the same height as** kullanarak yeniden ifade ediniz.

2 b kısmında **as heavy as** ve **about as tall as** kullanarak yazmış olduğunuz cevapları, yukarıdaki ikinci örnekte olduğu gibi, **weighs as much as** [kadar (ağırlıkta) çeker] kullanarak yeniden ifade ediniz.

d much/a lot -er, much/a lot more . . .

The English sheepdog is **much (a lot) heavier** than the Cairn terrier.
(İngiliz çoban köpeği Cairn teriyerinden çok daha ağırdır.)

1 **much more aggressive** (çok daha saldırgan), **much livelier** (çok daha canlı/neşeli), **much calmer** (çok daha sakin), **much easier to train** (eğitilmesi çok daha kolay), **much friendlier** (çok daha arkadaş canlısı), **much more suspicious of strangers** (yabancılara karşı çok daha şüpheci), **much heavier** (çok daha ağır), **much taller** (çok daha uzun boylu), **much bigger** (çok daha büyük), **much smaller** (çok daha ufak) yapılarını kullanarak karşılaştırmalar yapınız. **Much** yerine **a lot of** da kullanabilirsiniz.

e the -est, the most . . . , the least . . .

The English sheepdog is **the calmest.** (of the three breeds of sheepdog)
[İngiliz çoban köpeği en sakinidir. (üç çoban köpeği cinsi içinde)]
The Boxer is **the least intelligent.** (of the three breeds of guard dog)
[Bokser en az zeki olanıdır. (üç bekçi köpeği cinsi içinde)]
The Chow-chow is **the least lively.** (of the four breeds of house dog)
[Çin köpeği en neşesiz olanıdır. (dört ev köpeği cinsi içinde)]

1 İlk örnekte olduğu gibi, **most aggressive** (en saldırgan), **liveliest** (en canlı/neşeli), **calmest** (en sakin), **friendliest** (en arkadaş canlısı), **least faithful** (en az sadık), **shortest** (en kısa), **heaviest** (en ağır), **lightest** (en hafif) yapılarını kullanarak değişik cins köpekler arasında karşılaştırma yapınız.

2 İkinci örnekte olduğu gibi, **least intelligent** (en az zeki), **gentlest** (en yumuşak huylu), **liveliest** (en canlı/neşeli),**calmest** (en sakin), **easiest to train** (eğitilmesi en kolay), **most difficult to train** (eğitilmesi en zor), **most suspicious of strangers** (yabancılara karşı en şüpheci), **tallest** (en uzun boylu), **shortest** (en kısa boylu), **heaviest** (en ağır), **lightest** (en hafif) sıfatlarını kullanarak değişik bekçi köpekleri arasında karşılaştırmalar yapınız.

3 Üçüncü örnekte olduğu gibi, **most intelligent** (en zeki), **calmest** (en sakin), **friendliest** (en arkadaş canlısı), **most suspicious of strangers** (yabancılara karşı en şüpheci), **least faithful** (en az sadık), **bravest** (en cesur), **heaviest** (en ağır), **lightest** (en hafif), **tallest** (en uzun boylu), **shortest** (en kısa boylu), sıfatlarını kullanarak değişik köpekler arasında karşılaştırmalar yapınız.

22 Ünlemler: **How exciting! What an exciting day!**

Şu cümlelerde kullanılan yapıları inceleyiniz:

How exciting! How tall he is! **How lovely** it is!
(Ne heyecanlı! Ne uzun boylu! Ne hoş!)
What nonsense! **What** awful weather!
(Ne saçmalık! Ne kötü bir hava!)
What a pity! **What a** pretty girl!
(Ne yazık!/Ne güzel bir kız!)
What manners! **What** beautiful eyes! (she has)
(Ne davranış! Ne güzel gözleri var!)

Aşağıdaki alıştırmadaki kişilerin yerine kendinizi koyarak ünlem cümleleri kurunuz:

a *Jean deniz kıyısında tatilini geçirmektedir.*
örn. The hotel is very comfortable.
(Otel çok rahat.)
What a comfortable hotel!
(Ne rahat bir otel!)
How comfortable it is!
(Ne rahat bir otel!)

1 Her room is very pleasant.
2 The weather is marvellous.
3 She has a beautiful view.
4 The beach is very long.
5 The air is warm.
6 The water is very blue.
7 Some children are playing on the beach; she thinks they are sweet.
8 They are very happy.
9 There are some beautiful yachts in the harbour.
10 In the restaurant, everything is very clean.
11 The service is very good.
12 The food is tasty.
13 The people at her table are friendly.
14 The manager is very polite.
15 He tells her about a coach trip which she thinks will be very interesting.
16 The tickets are too expensive; it is a pity she can't afford it.

b *Pamela erkek arkadaşıyla sinemadadır.*

1 They are watching a very romantic film.
2 The hero is tall, strong and handsome.
3 He has blue eyes and fair hair.
4 There is romantic music in the background.
5 It is a sad scene.
6 The heroine is saying goodbye to the hero for ever; it is very moving.
7 Jim thinks the film is rubbish.
8 He thinks the hero is an idiot.
9 The heroine is very pretty.
10 But the story is absurd.
11 The acting is terrible.
12 He thinks it was a waste of money to go to the cinema.

23 so, such, such a/an

Şu cümlelerde kullanılan yapıları karşılaştıralım:

The weather was so awful! We had **such** awful weather. (sayılamayan isim)
(Öyle kötü bir havaydı ki! Hava öyle kötüydü ki.)
She's **so** pretty! She's **such a** pretty girl. (sayılabilen isim)
(Öyle güzel ki! Öyle güzel bir kız ki.)
His manners are **so** appalling! He has **such** appalling manners. (çoğul isim)
(Davranışları öyle kötü ki! Çok kötü davranışları var.)

Dikkat edilirse, **so** (çok, pek) ve **such** (öyle, böyle) kelimeleri **so** + sıfat, **such** + sayılamayan isim/çoğul isim ve **such a** + tekil isim şeklinde kullanılmaktadır.

Aşağıdaki alıştırmanın boşluklarını **so, such** ya da **such a** kullanarak doldurunuz:

a I had __1__ wonderful holiday. The hotel was __2__ comfortable. My room was __3__ pleasant and I had __4__ a beautiful view. The beach was __5__ long, the air was __6__ warm and the water was __7__ blue. I've never seen __8__ clear water. The service in the restaurants was __9__ good, too, and I've never had __10__ good food. I met __11__ friendly people, too, and the manager was __12__ polite. He had __13__ good ideas about trips around the island, but they were __14__ expensive that I couldn't afford to go on many of them. It was __15__ pity.

b It was __1__ lovely film. It was __2__ romantic. And Robert Redford is __3__ handsome. He has __4__ blue eyes and __5__ magnificent fair hair. But the scenes were __6__ sad and they played __7__ romantic music. I couldn't help crying. There was __8__ sad scene when the girl said goodbye to him.

c I've never seen __1__ rubbish. It was __2__ boring. It was __3__ stupid story and the acting was __4__ terrible that I would have walked out if I hadn't been with Pamela. They say Robert Redford's __5__ good-looking fellow and __6__ marvellous actor but I suppose no one can act with __7__ awful dialogue.

24 so, such, so much, such a lot of

a so . . . that, such (a/an) . . . that

Şu cümleleri karşılaştıralım:

The organisation is **so big that** it employs a million people.
(Teşkilât o kadar büyük ki bir milyon kişi çalıştırıyor.)
It's **such a big organisation that** it employs a million people.
(Öyle büyük teşkilât ki bir milyon kişi çalıştırıyor.)

The students are **so intelligent that** they hardly need a teacher.
(Öğrenciler o kadar zeki ki bir öğretmene neredeyse ihtiyaçları yok.)
They're **such intelligent students that** they hardly need a teacher.
(Öyle zeki öğrenciler ki bir öğretmene neredeyse ihtiyaçları yok.)

This bread is **so good that** I could eat it all day.
(Ekmek o kadar güzel ki bütün gün yiyebilirim.)
It's **such good bread that** I could eat it all day.
(Öyle güzel ekmek ki bütün gün yiyebilirim.)

Yukarıdaki örneklere uygun olarak aşağıdaki cümleleri diğer şeklini kullanarak tekrar yazınız:

1 He's such a tall man that he has to have all his clothes specially made.
2 The film was so successful that it ran for two years.
3 The music was so beautiful that I listened to it for hours.
4 The secretaries are so efficient that they could get a job anywhere.
5 She had to go to bed because her headache was so bad.
6 He plays so well that a professional team has offered him a contract.
7 He was such a kind man that she trusted him completely.
8 The weather was so good that we lay on the beach all day.
9 It was such a long journey that they felt tired at the end of it.
10 The owner and his wife were such pleasant people that we've decided to stay there again next year.

b so much, such a lot of

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He spent **so much** money on his house that he went bankrupt.
(Evine o kadar çok para harcadı ki iflas etti.)
He spent **such a lot of** money on his house that he went bankrupt.
(Evine öyle çok para harcadı ki iflas etti.)

He bought **so many** apples that we'll be eating them for weeks.
(O kadar çok elma satın almış ki haftalarca yiyeceğiz.)
He bought **such a lot of** apples that we'll be eating them for weeks.
(Öyle çok elma satın almış ki haftalarca yiyeceğiz.)

Yukardaki örneklere uygun olarak aşağıdaki cümleleri diğer şeklini kullanarak tekrar yazınız:

1 I don't like coal fires. They make so much smoke.

2 She eats such a lot of bread that it has made her fat.
3 I don't know why you need so many clothes.
4 He earns so much money that he doesn't know what to spend it on.
5 This road's very dangerous. There have been such a lot of accidents here.
6 I can't come out this evening. I've got such a lot of work to do.

25 **so . . . that, too . . . for**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He was **so** far out **that** no one could reach him.
(O kadar uzaktaydı ki hiç kimse ona erişemedi.)
He was **too** far out **for anyone to reach** him.
(O kimsenin erişemiyeceği kadar uzaktaydı.)

The court was **so** wet **that** we couldn't play tennis.
(Kort o kadar ıslaktı ki tenis oynayamadık.)
The court was **too** wet **for us to play** tennis.
(Kort, tenis oynayamayacağımız kadar ıslaktı.)

Yukarıdaki örneklere uygun olarak aşağıdaki cümleleri bir diğer şeklini kullanarak tekrar yazınız:

1 The accident was so serious that I'll never forget it.
2 The book was too interesting for me to put down.
3 The street is so narrow that cars cannot pass one another.
4 The weather was so bad that they couldn't go climbing.
5 He's too ill for anyone to visit him.
6 The questions were too difficult for me to answer.

26 **be used to**

Şu cümleleri inceleyelim:

I'm used to children. I have seven of them myself.
(Çocuklara alışığım. Kendimin yedi tane var.)
I'm used to getting up early. I've been doing it for years.
(Erken kalkmaya alışığım. Yıllardır erken kalkıyorum.)
I'm not used to flying. I usually go by sea.
(Uçakla gitmeye alışık değilim. Genellikle gemiyle giderim.)
He **wasn't used to** washing his own clothes. His mother had always done it for him.(Kendi çamaşırlarını yıkamaya alışık değildi. Elbiselerini hep annesi yıkamıştı.)

Be used to (-alışık/alışkın olmak) yapısından sonra ya fiilin **-ing**'li şekli ya da bir isim gelir. Cümle hangi zamanda ifade edilecekse **be** fiili o zamana dönüştürülür (yani **am/is/are, was/were, will be,** vb.).

Örneğe bakınız ve **be used to** kullanarak sizinle karşılıklı söyleşide bulunan kişinin sorularına cevap veriniz:

Bill Collins otobüs şoförü olmak için işe başvurmuştur.

örn. ***Mr Batt*** Now, in this job, you'll have to get up early.

Bill **That's all right. I'm used to getting up early. (I've been doing it for years.)**

Mr Batt You'll have to drive heavy vehicles.

Bill _____.

Mr Batt You'll have to work in bad weather.

Bill _____.

Mr Batt You'll have to do overtime when necessary.

Bill _____.

Mr Batt You'll have to work at weekends.

Bill _____.

Mr Batt You'll have to travel a lot.

Bill _____.

Mr Batt You'll have to deal with difficult people.

Bill _____.

Mr Batt You'll have to be patient when people are rude to you.

Bill _____.

Mr Batt Above all, you'll have to do what you're told.

Bill _____.

Mr Batt Good heavens! What a reasonable man! What have you been doing all these years?

Bill I've been in the army. I was a lorry driver.

27 Zarfların üstünlük dereceleri (kurala uymayanlar)

Şu cümleleri inceleyelim:

A Why didn't you run **faster?**
(Neden daha hızlı koşmadın?)
B I ran **as fast as** I could.
(Koşabildiğim kadar hızlı koştum.)
A Why didn't you work **harder?**
(Neden daha çok çalışmadın?)
B I worked **as hard as** I could.
(Çalışabildiğim kadar çok çalıştım.)

Fast (çabuk, hızlı), **hard** [çok ('sıkı')] demektir.

a **fast** ve **hard**

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **fast** ve **hard**'ın doğru şekillerini kullanarak doldurunuz:

1 ***A*** If you worked _____ I'd pay you more money.
B I work as _____ as the others do. In fact, I work _____ than some of them.

2 ***A*** I can run _____ than my brother, and he's older than me.
B If you can run _____ why didn't you beat him in the race yesterday?
A I fell down, and when I got up I ran as _____ as I could, but I couldn't catch him.

b **better/worse than, as well/badly as**

Şu cümleleri inceleyelim:

The children behaved **as well as** can be expected.
(Çocuklar kendilerinden umulabileceği kadar iyi bir şekilde hareket ettiler.)
You're behaving **as badly as** your brother.
(Sen de erkek kardeşin kadar kötü hareket ediyorsun.)

The horse runs **better** when the ground is soft.
(Yer yumuşak olduğu zaman at daha iyi koşuyor.)
It does**n't** run **as (so) well** when the ground is hard.
(Yer sert olduğu zaman o kadar iyi koşamıyor.)

Most people treat snakes **worse than** rats.
(Çoğu insan yılanlara, farelere davrandıklarından daha kötü davranırlar.)
Most people do**n't** treat rats **as (so) badly as** snakes.
(Çoğu insan farelere, yılanlara davrandıkları kadar kötü davranmaz.)

Aşağıdaki cümleleri boşluklara **as well (as)** (kadar iyi), **as badly (as)** (kadar kötü), **better** (daha iyi) ya da **worse** (daha kötü) koyarak tamamlayınız:

1 Jack didn't play _____ usual today. I thought he'd beat Harry. Harry deserved to win, though. He certainly played _____ than Jack.

2 I've never known a boss who treated his staff _____ he does. He treats them _____ than animals.
3 The army fought _____ could be expected in those difficult conditions. I don't think any soldiers in the world would have fought _____.
4 My father drives _____ than anyone I know. He's had three accidents already this year. Even my mother doesn't drive _____ he does, and she's so bad that I won't travel with her.

NOT hard ve **hardly** arasındaki anlam farkı için 30. maddeye bakınız.

28 the more . . . the more

Şu cümleleri inceleyelim:

The more he works, **the more tired** he gets.
(Ne kadar çok çalışırsa o kadar çok yorulur.)
The bigger the car, **the more expensive** it is to run.
(Araba büyüdükçe onu kullanması o kadar pahalı olur.)
The less you argue, **the better** it will be for you.
(Ne kadar az münakaşa edersen senin için o kadar iyi olur.)

The + üstünlük derecesi..., **the** + üstünlük derecesi (ne kadar... ise, o kadar) yapısını oluşturur. Biz buna 'paralel artış ya da azalış' diyoruz.

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi aşağıdaki cümlelerde parantez içinde verilmiş sıfat ya da zarfları üstünlük derecelerini kullanarak cümleleri tamamlayınız:

1 The _____ students, the _____ it is to teach them. The _____ they are, the _____ they understand. (good, easy, intelligent, soon)
2 The _____ you eat, the _____ you get, and the _____ you get, the _____ you are to have a heart attack. (much, fat, fat, likely)
3 The _____ the whisky is matured, the _____ it tastes, but, on the other hand, the _____ the care needed to mature it, the _____ it is. (long, good, great, expensive)
4 The _____ he gets, the _____ he becomes. He's got a bad back and the trouble is that the _____ exercise he gets, the _____ it becomes. (old, irritable, little, bad)
5 The _____ I think about it, the _____ I understand why he behaved like that. I sometimes think that the _____ you treat people, the _____ they respond to you and the _____ they are. (much, little, good, bad, ungrateful)

29 quite, rather

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I think London's **quite** an attractive city.
(Sanırım Londra oldukça güzel bir şehir.)
Do you? I think it's **rather** dirty and noisy.
(Öyle mi? Bense onun oldukça kirli ve gürültülü olduğunu sanıyorum.)

Genel olarak **quite** (oldukça, epeyce, haylice) iyi olan bir şey için kullanılır. Oysa **rather** (oldukça, epeyce, haylice) hoşa gitmeyen bir şey için kullanılır. Örneğin uzun boylu olmak çoğu kişi için hoşa giden bir durumdur. Bu nedenle genellikle şöyle deriz,

örn. **She's quite tall.** (Oldukça uzun boyludur.)
She's rather short. (Oldukça kısa boyludur.)
Fakat bazı durumlarda bu her zaman böyle olmaz.
örn. **She's rather tall to be a ballet dancer.** (Balerin olmak için biraz fazla uzun.)
(Çünkü çoğu dansçılar uzun boylu değildir, o da boyuna uygun, kendine eşlik edecek birini bulamayabilir.)

Sıfatların üstünlük dereceleriyle, iyi ya da hoşa gitmeyen durumlar için sadece **rather** kullanılır.

örn. ***A*** **How's your mother?**
(Annen nasıl?)
B **She's been ill, but fortunately she's rather better today.**
(Hasta, ama çok şükür bugün oldukça daha iyi.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **quite** ya da **rather** koyarak doldurunuz:

1 Most of the book is _____ dull, but the end is _____ interesting.
2 The first question was _____ easy but the rest were _____ difficult.
3 ***A*** That's _____ expensive. Haven't you got anything cheaper?
B This one's _____ cheap, only £5.
A Oh, yes, that's _____ more reasonable.
4 She was _____ plain when she was young, but she's improved with the years, and now I find her _____ more attractive.
5 ***A*** The house is _____ pleasant but we're looking for something _____ larger. We have six children, you see.
B Ah, you have _____ a large family.
A Yes, so it's _____ difficult to find the right kind of accommodation.
B Well, we have some _____ new chalets on the other side of the bay. They might be _____ more suitable. You would have to take two chalets but they're _____ near so they would be _____ convenient for meals and so on.

30 **hard/hardly**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

She works very **hard.**
(Çok çalışır.)
He had such a strange accent that I could **hardly** understand him.
(Öyle garip bir aksanı vardı ki onu hemen hiç anlayamadım.)
He **hardly** ate anything for breakfast this morning.
(Bu sabah kahvaltıda hemen hiçbir şey yemedi.)

Hardly (hemen hiç) anlamına gelir.
Bir sıfatla kullanıldığında (pek değil) anlamına gelir, örn. **hardly surprising** (pek şaşırtıcı olmayan); **hardly ever** (hemen hiç) demektir.

örn. *A* **Rovers lost on Saturday.**
[Rovers cumartesi günü (maçı) kaybetti.]
B **That's hardly surprising. After all, they hardly ever win.**
[Pek şaşırtıcı bir şey değil bu. Aslına bakarsan hemen hiç (maç) kazanmıyorlar.]

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **hard, hardly** ya da **hardly ever** koyunuz:

1 You shouldn't work so _____. You'll have a heart attack.
2 I'll just have a cup of coffee, thanks. I _____ eat anything in the morning, except on Sundays, when I get up late.
3 I got to the station so late that I _____ had time to buy a ticket and catch the train.
4 You'll pass the examination if you try _____.
5 It's _____ surprising that he failed. He did _____ any work.
6 He _____ does any work. I've only seen him look at a book once or twice since the beginning of term.
7 Is anything wrong with the wine? You've _____ touched it.
8 The British usually drink tea or wine with their meals. They _____ drink champagne except on special occasions.

31 ever, never

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I've **never** seen such a beautiful house.
[(Hayatımda) hiç böyle güzel bir ev görmedim.]
It's the most beautiful house I've **ever** seen.
[(Hayatımda) gördüğüm en güzel ev.)

They've **never** drunk **so much** wine in Britain.
(Britanya'da hiç bu kadar çok şarap içmezlerdi.)
They've drunk **more** wine in Britain this year **than ever.**
(Britanya'da bu yıl her zamankinden daha çok şarap içildi.)
They're drinking **more** wine **than ever** in Britain.
(Britanya'da her zamankinden daha çok şarap içiliyor.)

She has **never** played **so well.**
[(Daha önce) hiç böyle güzel oynamamıştı.]
She is playing **better than ever.**
(Her zamankinden daha iyi oynuyor.)

Ever (hiç), **never** (hiç, hiçbir zaman) anlamlarına gelir.

Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi aşağıdaki cümleleri **ever** ya da **never**'in diğer bir şeklini kullanarak tekrar yazınız:

1 I've never heard such a ridiculous story.
2 He's working harder than ever.
3 The weather has never been so bad as it has been this year.
4 Prices are rising faster than ever.
5 The country has never consumed so much oil.

32 still, yet, already

Şu cümlelerde **still** (hâlâ), **yet** (henüz, daha, hâlâ, şimdiye kadar) ve **already** [şimdi, (daha) şimdiden, bu kadar erken,şimdiye kadar, zaten, bile, daha önce] kelimelerinin kullanımına dikkat ediniz.

A Has the Post Office opened **yet?**
(Henüz Postane açılmadı mı?)
B No, it's only five to nine.
(Hayır, saat daha dokuza beş var.)

Why is the butcher's **still** open? It's half past six.
(Kasap hâlâ niye açık? Saat altı buçuk.)

A When does the garage open?
(Garaj ne zaman açılıyor.)
B It's **already** open. It opens at eight.
(Açık şimdi. Sekizde açılıyor.)

Aşağıdaki paragrafı ve onun altında verilen bilgileri okuyup inceleyiniz. Sonra yapacağınız alıştırma için bunları kullanınız:

CAB fabrikasındaki işçilerin işe saat 8.00'de başlayıp akşam saat 5.00'de paydos etmeleri gerekmektedir. Fabrika yöneticisi işe geç kalınıp kalınmadığını bilmek istemektedir. Ustabaşıyla sabah saat 8.05'de ve akşam 5.05'de konuşur.

Name	Arrived	Left
Adams	7.55	5.00
Baker	8.10	5.10
Chase	8.00	5.03
Day	8.20	5.15
Evans	7.50	5.20
Fox	8.30	4.35

Sabah saat 8.05'de
Manager Has Adams arrived yet?
Foreman Yes, he's already here. He arrived ten minutes ago.
Manager Has Baker arrived yet?
Foreman No, he hasn't arrived yet.

Öğleden sonra 5.05'de

Manager Is Adams still here?
Foreman No, he's already gone home. He left five minutes ago.
Manager Is Baker still here?
Foreman Yes, he's still in the factory. He hasn't gone home yet.

Siz de diğer işçilerin sabah zamanında gelip gelmediklerini, akşam erken ayrılıp ayrılmadıklarını öğrenmek için sorular sorun ve sonrada bunları cevaplayınız.

33 no longer, not . . . any more

Şu soruya verilen cevapları karşılaştıralım:

A Does John Pratt still live here?
(John Pratt hâlâ burada mı oturuyor?)
B No, he does**n't** live here **any more.**
No, he **no longer** lives here.
(Hayır, artık burada oturmuyor.)
(Hayır, artık burada oturmuyor.)

No longer (artık), **not . . . any more**'a göre daha resmidir ve konuşma dilinde pek kullanılmaz.

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi aşağıdaki cümleleri bir diğer şekliyle tekrar yazınız:

1 He no longer loves her.
2 They no longer work there.
3 At one time there was a great deal of unemployment in this area but that is not true any more.
4 The Ministry does not require motorists to renew their licences every five years any more.
5 I no longer feel lonely.

34 Edatlar: **in, out, on, off, into, out of, on to**

Şu cümlelerdeki edatları inceleyelim:

Look, there's a boat **on** the lake.
(Bak, gölde bir kayık var.)
He's **in** the water.
(O suyun içinde/suda.) (yüzüyor)
He took his hat **off.**
(Şapkasını çıkardı.)
The dentist took my tooth **out.**
(Dişçi dişimi çekti.)
He got **into** the car. He got **on to** his bicycle.
(Arabaya bindi. Bisikletine bindi.)
He fell **out of** his pram. He fell **off** the roof.
(Bebek arabasından düştü. Damdan düştü.)

In (-de/-da, -in içinde), **on** [-de/-da (-in üzerinde/yüzünde)].
Out (-dışında), **off** (-den, -dan) demektir. **Out**'un karşıtı **in** ve **off**'un karşıtıda da **on**'dur.
Nesnesi bulunduğu zaman hareket gösteren fiillerle **into** [(-in için)e], **out of** [-den (dışarı)], **on to** [(-in üzerin)e] ve **off** kullanılır.

Bir otobüse binmek **get on,** otobüsten inmekse **get off** ile ifade edilir. Bir trene binmek **get in,** trenden inmekse **get out of** ile ifade edilir,
örn. **You must get out at the next station.**
(Bundan sonraki istasyonda inmelisin.) (tren)
You must get off at the next stop.
(Bundan sonraki durakta inmelisin.) (otobüs)

Otobüsten inmeyi ifade etmek için **get off**'un kullanılmasının nedeni belki de son zamanlara kadar İngiltere'de otobüslerin kapısının olmamasındandır. Açılır kapanır kapıları olan otobüsler için normal olarak **get out of** kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **in, on, out, off, into, on to** ya da **out of** koyarak anlamı tamamlayınız:

1 The bread is _____ the table _____ the kitchen.
2 He lives _____ that house, _____ the second floor.
3 I'm not going to buy this shirt. There is a hole _____ it and there are some dirty marks _____ the sleeve.
4 He stayed at a little village _____ the mountains.
5 There aren't any houses _____ Mount Everest.
6 Sit _____ that chair and keep quiet!
7 Would you like to sit _____ this armchair?
8 ***A*** Is Johnny at home?
B No, he's gone _____.
9 We had a puncture so we had to take the tyre _____ and put another one _____.

10 I can't speak properly because I've taken my false teeth _____.
Wait till I put them _____ again.
11 Johnny went _____ half an hour ago. He'll be back soon.
12 Johnny went _____ the house half an hour ago.
13 He sat proudly _____ his horse.
14 I must go to the bank to get my money.
I must get my money _____ the bank before it closes.

35 **home, at home**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

A Is Mr Jones **in?**
(Mr Jones içerde mi?) (evde)
B No, I'm afraid he's **out.**
(Hayır, ne yazık ki dışarıda.)
A Is Mr Jones **at home?**
(Mr Jones evde mi?)
B No, I'm afraid he's **not at home.**
(Hayır, ne yazık ki evde yok.)

Ev için kullanılacak tek edat **at** (-de/-da) dir. Hareket gösteren fiillerle herhangi bir edat kullanılmaz,

örn. ***A*** **What time did he arrive home?**
(What time did he arrive at his house?)
(Eve saat kaçta vardı.)
(Evine saat kaçta vardı.)
B **He got home at ten o'clock.**
(He got to his house at ten o'clock.)
(Eve saat onda geldi.)
(Evine saat onda geldi.)

Gereken yerlerde aşağıdaki cümlelerin boşluklarına uygun bir edat koyunuz.

1 If I stayed _____ home all day, like you, I'd be bored.
2 When you invite people _____ the house, you must be polite.
3 When you invite people _____ home, you must be polite.
4 Come _____ home with me.
5 The President drove back _____ the White House.
6 I called _____ his house and knocked at the door but there was no one _____ home.
7 When I arrived _____ home, my son and daughter were both _____.

36 Zaman gösteren edatlar

Alıştırmayı yapmadan önce aşağıdaki edatları inceleyelim:

at:

tam bir zaman noktasını gösterir, **at 5 o'clock** (saat 5'de), **at dinner time** (akşam yemeğinde), **at this moment** (şu anda),

bayram ve kutsal günlerde, **at Christmas** (Noel'de), **at Easter** (Paskalya'da), **at New Year** (yeni yılda)

at night (gece, geceleyin), [ama **during the day** (gündüz)], **at weekends** [hafta sonları(nda)], **at the weekend** (hafta sonunda).

on:

gün ve tarihlerde, **on Monday** [pazartesi (günü], **on June 10th** [Haziran(ın) (ayının) 10'(un)da)], **on a summer evening** [bir yaz akşamı(nda)], **on Christmas Day** [Noel günü(nde)], **on a Sunday morning** (bir pazar sabahı), **on Wednesday night** (çarşamba gecesi).

in:

daha uzun zaman süreleri için, **in August** (ağustosta), **in spring** (ilkbaharda), **in the twentieth century** (yirminci asırda), **in the Middle Ages** (Orta Çağlarda), **in the past** (geçmişte), **in the future** (gelecekte).
İçinde ya da sonunda bir şey olabilecek zaman sürelerini ifade etmek için, **in five minutes** (beş dakika içinde/beş dakika sonra), **in three years' time** (üç yıl içinde/üç yıl sonra).
in the morning [sabah(leyin)], **in the afternoon** (öğleden sonra), **in the evening** [akşam(a)(leyin)]

by:

By [-e kadar (-den önce herhangi bir zamanda)] demektir.
I'll pay you at the end of the month.
(Sana ayın sonunda ödeyeceğim.) (30 ya da 31'inde.)
I'll pay you by the end of the month.
(Sana ayın sonuna kadar ödeyeceğim.) Ay bitmeden ödeyeceğim. Şurası kesin ki 30 ya da 31'inden sonra değil.)

Aşağıdaki cümleleri boşluklara uygun bir edat koyarak tamamlayınız:

1 We never go out _____ Sundays.
2 It's usually quiet here _____ Sunday mornings.
3 He got up early _____ the morning although he knew he would not go to bed until late _____ night.
4 I always play tennis _____ the weekend.
5 The leaves fall from the trees _____ autumn.
6 It snows a lot here _____ winter.
7 He has a long holiday _____ the summer and shorter holidays _____ Christmas and Easter.

8 The concert will begin _____ 7.30.
9 I'll see you _____ lunchtime.
10 Dinner will be ready _____ a few minutes.
11 It's nice to have the family around you _____ Christmas.
12 We're having a party _____ Christmas Day.
13 She got up early _____ Christmas morning.
14 He was born _____ June 1st.
15 He was born _____ 1956.
16 He died _____ the nineteenth century.
17 He's old-fashioned. He's still living _____ the past.
18 She was born _____ 1.30 _____ the morning _____ April 3rd, 1953.
19 ***A*** The programme starts _____ half an hour's time.
B Don't worry. I won't be long. I'll be back _____ then.
20 It's very warm here _____ the day but it's cold _____ night.

NOT since, for, from ve **to** için 122. maddeye bakınız.

37 made of/from/with/by

Şu cümlelerde kullanılan edatlara dikkat ediniz:

The table is **made of** wood.
(Masa keresteden yapılır.) (Keresteyi hâlâ görebiliyoruz.)
Wine is **made from** grapes.
(Şarap üzümden yapılır.) (Şarapta üzümü göremiyoruz.)
The cake was **made with** flour, butter, eggs, sugar and fruit.
(Pasta, un, tereyağı, yumurta, şeker ve meyveden yapıldı.) (değişik maddeler)
The furniture was **made by** my grandfather.
(Mobilya dedem tarafından yapıldı.)

Aşağıdaki cümleleri boşluklara uygun bir edat koyarak tamamlayınız:

1 Knives are made _____ stainless steel.
2 Whisky is made _____ barley or rye.
3 The model boats are made _____ retired sailors.
4 Trifle is a dessert made _____ cake, custard, fruit and cream.
5 The dial on the telephone is made _____ plastic.
6 Artificial silk is a fibre made _____ a kind of plastic.
7 The wastepaper basket was made _____ Plastics Limited.
8 Paper is made _____ trees.
9 What's it made _____? Gold, or platinum?
10 ***A*** What have you put in it?
B I made it _____ red wine, lemonade, a little brandy and some gin.

38 **without**

a **without** + isim

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He went out. He didn't take his umbrella.
(Dışarı çıktı. Şemsiyesini almadı.)
He went out **without his umbrella.**
(Şemsiyesiz dışarı çıktı.)

Without (-siz; olmadan, olmaksızın) anlamına gelir.

Aşağıdaki cümleleri **without** + isim kullanarak tekrar yazınız:

örn. This contract is worthless until he signs it.
This contract is worthless **without his signature.**

1 When you go out, don't leave your hat behind.
Don't go out _____.

2 I can't pay the cheque unless you sign it.
I can't pay the cheque _____.

3 I can do it by myself. I don't need your help.
I can do it by myself _____.

4 He completed the test and there wasn't a single mistake.
He completed the test _____.

5 Oh, dear! I've come out and haven't got any money.
Oh, dear! I've come out _____.

b **without** + -ing

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He went out. He didn't say anything.
(Dışarı çıktı. Hiçbir şey söylemedi.)
He went out **without saying** anything.
(Hiçbir şey söylemeden dışarı çıktı.)

Without + -ing (-meden, -meksizin) anlamına gelir.

Aşağıdaki cümleleri **without + -ing**'li yapıyla tekrar yazınız:

örn. Say goodbye before you go.
Don't go **without saying goodbye.**

1 How can you earn a living, if you don't work?
How can you earn a living, _____.

2 It's silly to go sailing if you don't take the proper equipment.
It's silly to go sailing _____.

3 He left the restaurant. He hadn't paid the bill.
He left the restaurant _____.

4 He always exaggerates when he tells a story.
He can't tell a story _____.

5 I laugh every time I read that book.
I can't read that book _____.

39 until, as far as

Şu cümlelerde **until** ve **as far as**'in kullanımına dikkat ediniz:

I won't be able to finish it **until** the end of the month.
(Ayın sonuna kadar onu bitiremiyeceğim.)
Go **as far as** the station and then turn right.
(İstasyona kadar gidin ve sonra sağa dönün.)

Until [-e kadar (olan zaman boyunca)], **as far as** [-e kadar (mesafe)] anlamına gelir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **until** ve **as far as** kullanarak doldurunuz:

1 The restaurant does not open _____ seven o'clock.
2 We went _____ the castle, but then we felt tired and turned back.
3 We walked _____ we got tired. Then we sat down and had a rest.
4 I don't think you'll get _____ the village before it gets dark.
5 We played tennis _____ it got dark.
6 We could see _____ the sea from the top of the mountain.

40 because, because of, due to

Şu cümleleri karşılaştırınız:

He couldn't come **because** he was ill.
(Hasta olduğu için gelemedi.)
He couldn't come **because of** his illness.
(Hastalığı yüzünden gelemedi.)
His absence was **due to** his illness. (his being ill)
(Yokluğu hastalığı yüzündendi.)

Because (çünkü)'den sonra özne ve fiil gelir. **Because of** (-den dolayı, yüzünden) ve **due to** (-den dolayı, yüzünden) yapılarından sonra bir isim gelir.

Aşağıdaki cümleleri, **because, because of** ve **due to** kullanarak iki değişik şekilde yazınız:

1 English people probably drink more wine now because of their memories of holidays by the Mediterranean.
   a English people probably drink more wine now because they _____.
   b The increase in wine drinking in England is probably _____.
2 He has psychological problems because he was unhappy as a child.
   a He has psychological problems because of his _____.
   b His psychological problems are. _____.

3 We have increased our prices because of the rise in the cost of living.
   a We have increased our prices because the _____.
   b The increases in our prices are _____.

4 The changes in the programme are due to the poor quality of pictures received from the Himalayas.
   a We have made changes in the programme because of _____.
   b We have made changes in the programme because we _____.

5 The performance has been cancelled because the leading actor is ill.
   a The performance has been cancelled because _____.
   b The cancellation of the performance is _____.

6 The firm's poor performance this year is due to our failure to obtain new customers.
   a The firm has performed badly this year because of _____.
   b The firm has performed badly this year because we _____.

41 **as, like**

a **as** ve **like:** hareketlerin nasıl yapıldığını anlatmak için

Şu cümleleri karşılaştırınız:

Do **as** I say.
(Dediğim gibi yap.)
Do it **like** this.
(Böyle yap.)
He's been very ill. He walks and talks **like** an old man.
(Çok hasta. Yaşlı birisi gibi konuşuyor ve yürüyor.)
As I said last week, we must do something about the rubbish in our streets.
(Geçen hafta dediğim gibi, sokaklarımızdaki çöpler için birşey yapmamız lazım.)

As (gibi, olarak) kelimesi **as** + cümlecik (özne + fiil) şeklinde bir yapı ile kullanılır. **Like** (gibi, böyle) kelimesi de **like** + isim, zamir/zarf şeklinde bir yapı ile kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **as** ya da **like** koyunuz:

1 ***A*** I can't understand why he behaved _____ that.
   B Well, you never know if people are going to behave _____ you expect them to.

2 You should pay attention to the teacher, _____ me.

3 You should pay attention to the teacher, _____ the rest of us do.

4 _____ I was saying, he stays in bed all morning, just _____ his father. If I'd known he was going to grow up _____ that, I wouldn't have let him do _____ he liked when he was younger. _____ you know, I've always been soft with him because he's the youngest. I should have brought him up _____ his brothers and sisters.

b **as a referee, like a monkey**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He works **as a referee** on Saturday afternoons.
(Cumartesi öğleden sonraları hakem olarak çalışır.) (bu onun işi; kendisi hakemdir)
He can climb **like a monkey.**
(Bir maymun gibi tırmanabilir.) (ama o maymun değil, insan)

To work as (olarak çalışır, -lik yapar) ya da **to have a job as** (-lik yapar, işi ... -liktir) dendiğinde kişinin gerçek mesleği, görevi ya da toplumdaki yeri belirtilir.
Ama **like** bir şahıs ya da şeyle kullanıldığında, öznenin o şahıs ya da şeye benzediği anlatılır. Özne benzetilen kişi veya şeyin kendisi değildir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **as** ya da **like** koyunuz:

1 I worked _____ a waiter during the summer holidays. It was awful. We had to work _____ slaves and some of the customers treated us _____ dirt.

2 ***A*** He's hoping to get a job _____ a racing driver.
B Well, he'll be better _____ a Grand Prix driver than he is on the road. He drives _____ a lunatic.

3 ***A*** I don't think you should marry him, Kathy. I don't want to interfere; I'm speaking _____ a friend.
B Well, you talk _____ my father.

4 ***A*** He works _____ a lorry driver.
B Does he? Well, the only thing I know about him is that he eats _____ a horse and drinks _____ a fish.

5 He started collecting stamps _____ a hobby but he's since developed it _____ a full-time job. It's the only thing he does.

42 **not so much, more (like) . . . than, rather . . . than**

a

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

He's **not so much** an actor **as** a singer.
(O bir aktör olmaktan çok şarkıcıdır.)
He's **more (like)** a singer **than** an actor.
(O bir aktör olmaktan çok şarkıcıdır.)
He's a singer, **rather than** an actor.
(O bir aktör olmaktan çok şarkıcıdır.)

Aşağıdaki cümleleri, örneklerde görüldüğü gibi, diğer iki şeklini kullanarak tekrar yazınız:

1 It's not so much a play as a dramatised novel.
2 It was more his brother's fault than his.

3 It's a cottage, rather than a country house.
4 He's more like an accountant than a secretary.
5 They're not so much neighbours as friends, as far as we're concerned.

b

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

What destroyed the English wine industry was **not so much** a change in the climate **as** the competition from France.
(İngiliz şarap endüstrisini mahveden şey iklimdeki değişimden ziyade Fransa ile olan rekabetti.)
The competition from France, **rather than** a change in the climate, **was** what destroyed the English wine industry.
(İngiliz şarap endüstrisini mahveden şey iklimdeki değişimden ziyade Fransa ile olan rekabetti.)

Aşağıdaki cümleleri, örneklerde görüldüğü gibi, diğer şeklini kullanarak tekrar yazınız.

1 It was not so much his selfishness as his bad manners than annoyed me.
2 What causes the majority of accidents is not so much the quality of the cars as the carelessness of a lot of drivers.
3 The main danger facing the Olympic movement is the lack of common sense among the organisers, rather than political interference.

Modals and auxiliaries

43 can, could

Can (-ebilir/-abilir), **could** (-ebilirdi) anlamına gelen çekimsiz yardımcı fiillerdir (modals).

Aşağıdaki paragrafta ve karşılıklı konuşmada Anne'den söz edilmektedir. Anne için anlatılan ve konuşulan şeyler alttaki tablodan elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

Anne **could** swim when she was six. She **could** ride a bicycle when she was eight. She **could** read music when she was ten but she **couldn't** play the piano, She **can** type but she **can't** drive a car.
(Anne altı yaşındayken yüzebiliyordu. Sekiz yaşındayken bisiklete binebiliyordu. On yaşındayken nota okuyabiliyordu ama piyano çalamıyordu. Anne daktilo yazabilir ama araba kullanamaz.)

A **Can** she type?
B Yes, she **can.**
A **Can** she drive a car?
B No, she **can't.**
A **Could** she swim when she was seven?
B Yes, she **could.**
A **Could** she ride a bicycle?
B No, she **couldn't.**
A **What could** she do when she was fourteen?
B She **could** swim, ride a bicycle, read music and play the piano. But she **couldn't** type or drive a car.

Name	**Age when she learnt to:**					
	swim	ride a bicycle	read music	play the piano	type	drive a car
Anne	6	8	10	11	15	—.
Barbara	7	9	—	—	16	17
Claire	8	7	12	13	17	—
Dinah	—	6	9	10	—	18

1 Yukarıdaki örneğe benzer şekilde **can** ve **could** kullanarak Barbara'ya yetenekleri hakkında sorular sorunuz,

örn, ***A*** **Can you play the piano?**
B **No, I can't.**

2 Yukarıdaki örneğe benzer şekilde, Claire kendisini Anne'ye anlatsın. Cümleleri **I could ...** şeklinde başlatınız.

3 Yukarıdaki örneğe benzer şekilde Anne, Dinah'yı anlatsın. Cümleleri **Dinah could ...** şeklinde başlatınız.

44 can, will be able to

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Can I have an ice-cream please?
(Bir dondurma alabilir miyim, lütfen?)
Will your grandfather **be able to** climb the stairs?
(Deden merdivenleri çıkabilecek mi?)

Birinci cümlede **can** kullanılarak izin istenmektedir. İkinci cümlede ise **be able to (=can)** kullanılarak yaşlı adamın merdivenleri çıkıp çıkamayacağı olasılığı sorulmuştur.

Şu karşılıklı konuşmayı görelim:

Terry, dün futbol oynarken ayağını kırmıştır. Şimdi hastanede ayağı alçıya alınmış yatmaktadır.

Terry **Can** I get up this afternoon?
Doctor Of course you **can't.**
Terry **Can** my friends come to see me?
Doctor Yes, they **can** come this evening.
Terry When **will I be able to** get up?
Doctor Quite soon. You **won't be able to** walk immediately but you'**ll be able to** go round on crutches.

Terry Bugün öğleden sonra kalkabilir miyim?
Doktor Yok, kalkamazsın.
Terry Arkadaşlarım beni görmek için gelebilirler mi?
Doktor Evet, bu akşam gelebilirler.
Terry Ne zaman kalkabileceğim?
Doktor Yakında. Hemen yürüyemiyeceksin ama koltuk değnekleriyle dolaşabileceksin.

Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı **can, can't** ya da **will/won't be able to** ve bir ana fiil kullanarak tamamlayınız. Kullanacağınız ana fiilin ilk harfi verilmiştir.

a *Terry doktorla konuşmaktadır.*

Terry __1__ I t__1__ the radio on?
Doctor Yes, of course you __2__.
Terry __3__ I g__3__ downstairs and watch the football match on TV?
Doctor No, I'm sorry. You __4__.
Terry __5__ my girlfriend c__5__ to see me this evening?
Doctor Yes, she __6__.
Terry __7__ she s__7__ the night here?
Doctor Of course she __8__. This is a hospital, not a hotel.
Terry When __9__ I w__9__?
Doctor I don't know yet. I __10__ t__10__ you when we take the plaster off.

b *Terry kız-arkadaşı Karen ile konuşmaktadır.*

Karen Hello, Terry. __1__ I w__1__ my name on your plaster?
Terry You __2__ if you like.
Karen When are they going to take it off?
Terry The doctor thinks they __3__ t__3__ it off next week. But I __4__ p__4__ football again for two months.
Karen Oh! __5__ you d__5__? There's a dance at the club next weekend.

Terry Of course I __6__ d__6__! I can't walk yet, so I __7__ d__7__, __7__ I?
Karen Oh. __8__ I g__8__ to the dance without you?
Terry With Johnny Bradshaw? No, you __9__
Karen That's not fair. You say I __10__ d__10__ because you've got a broken leg. You're selfish.
Terry All right, Karen. You __11__ g__11__ to the dance. But I __12__ g__12__ too, because the doctor says I __13__ w__13__ on my crutches. So I __14__ t__14__ you to the dance and w__14__ you dancing, and if Johnny Bradshaw dances too close, I __15__ h__15__ him with my crutch, __15__ I?

45 can, be able to, be capable of

a to be able to

Şu cümleyi inceleyelim:

He can play the piano beautifully. I'd like **to be able to** play as well as he does. (Güzel piyano çalar. Ben de onun gibi çalabilmeyi isterdim.)

Can çekimsiz fiil olarak tanınan bir çeşit yardımcı fiildir. Çekimsiz bir fiil, temel fiilin yalın şeklinden önce gelir ve BÜTÜN öznelerle AYNI şeklini muhafaza eder. **Be able to, can** ile aynı anlamdadır. Normal olarak **can** ya da **could**'un kullanılmadığı cümlelerde kullanılır ve sadece yardımcı fiildir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **to be able to** kullanarak doldurunuz:

1 It would be lovely _____ lie on the beach all day but I have a lot of work to do.
2 He couldn't come to this meeting but he hopes _____ attend the next one.
3 It's too soon for you to think of driving a car. After the accident you had, you're lucky _____ walk, let alone drive.
4 I'd like _____ swim as well as she can.
5 We can't give you the results of the experiment today, but we expect _____ announce them next week.

b have/haven't been able to

Şu cümleyi inceleyelim:

I played tennis a lot last year, but this year I **haven't been able to** spare the time. (Geçen sene çok tenis oynadım, ama bu yıl vakit ayıramadım.)

To be able to, şimdiki bitmiş zaman (Present perfect tense) de **have been able to** şeklinde ifade edilmiştir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **have been able to** ve **haven't been able to** kullanarak doldurunuz:

1 The police have been looking for the murderer for three months but they ____ catch him yet.
2 I had terrible mathematics teachers at school and as a result I _____ never _____ understand geometry.
3 He said there were five copies in the library but I've been looking for half an hour and I _____ only _____ find two.
4 By means of X-rays, scientists _____ demonstrate that King Arthur's round table was actually made about 1330.
5 I've rung him several times but I _____ contact him.

c able to, capable of

Şu cümleleri karşılaştıralım:

The adder is the only British snake **able to kill** a man.
(Engerek yılanı insanı öldürebilen tek İngiliz yılanıdır.)
The adder is the only British snake **capable of killing** a man.
(Engerek yılanı insanı öldürebilen tek İngiliz yılanıdır.)

It is said that George Washington was **unable to tell** a lie.
(George Washington yalan söylemeyemezmiş.)
It is said that George Washington was **incapable of telling** a lie.
(George Washington yalan söyleyemezmiş.)

Able (yapabilir ,muktedir) ve **capable** (muktedir, elinden gelir), olumsuz şekilleri **unable** ve **incapable** aynı anlamdaki kelimelerdir. Ne varki yapı olarak kullanımları farklıdır. **Able to**'dan sonra fiilin yalın hali gelir; **capable of**'dan sonra **-ing**'li hali gelir.

Aşağıdaki cümlelerde italik harflerle yazılmış olan kısımların yerine **capable of** ya da **incapable of** kullanınız:

örn. He *can drink* fifteen pints of beer in an evening.
He **is capable of drinking** fifteen pints of beer in an evening.

1 I don't think I would be *able to kill* anyone, even in self-defence. I haven't got a violent temperament.
2 When the installation is complete, the factory will be *able to produce* 1000 tons a day and we expect it to do so.
3 He *can argue* for hours if you give him the opportunity to do so.
4 He is the only man I know who *can drink* a bottle of whisky in an evening, and he often does so.
5 He would be hopeless as a managing director. He *can't make up his mind* about anything. He always asks someone else.
6 I'm sure John didn't do it. He *would never behave* so badly. He's such a good boy.

NOT **Able** ve **capable of** her zaman aynı anlama gelmez. **Capable of** çoğu kez 'yapabilir ve yapmaya da müsaittir' anlamını içerir,

örn. **He is capable of committing a crime.** (Bir cinayet işleyebilir.) (Hem bir cinayet işleyebilecek kabiliyettedir hem de eline fırsat düşerse bunu yapmaktan da kaçınmaz.)

Can, could ve **will be able to** için 43 ve 44. maddelere bakınız.

46 may, might

Şu cümlelerde **may** [-bilir, belki (yap)ar] ve **might** [-bilir (biraz şüpheli), belki de (yap)ar] çekimsiz yardımcı fiillerinin kullanımını görelim:

Roger ile Carol bir kumarhanedeler.

Roger I'm going to bet on the red. It **may** win.
Carol But it **may not.** The black **may** win. I'm going to bet on one of the numbers, number 11.
Roger Then you're almost certain to lose. You have only one chance in 36.
Carol I **might not.** Number 11 **might** win.

Roger Kırmızıya oynayacağım. Kazanabilir. (olasılık % 50)
Carol Ama kazanmayabilirde. Siyah kazanabilir. Şu numaralardan birine oynayacağım, 11 numaraya.
Roger Öyleyse yüzde yüz kaybedersin. Sadece 36'da bir şansın var.
Carol Belki de kaybetmem. 11 numara belki de kazanabilir.

Can her zaman mümkün olabilecek durumlar için kullanılır. Bir an için olması mümkün bir durum için kullanılmaz.
örn. **Accidents can happen.** (Kaza olabilir.)

Ama belirli bir kişiye tavsiyede bulunurken o anda ister araba kullansın ister kullanmasın, şöyle denir:
örn. **Drive carefully. You may (might) have an accident.**
(Dikkatli sür. Kaza yapabilirsin.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **may (not)** ya da **might (not)** koyunuz. Eğer olasılığın uzak olduğunu düşünüyorsanız **might (not)** kullanınız.

Sigorta satış memuru Mr Pryor sigorta yapmak için Adam'ın kapısını çalar.

My Pryor Good morning. I represent the Beacon Insurance Company. You __1__ be fully insured, so I'd like to talk to you about our policies.
Adam Well, I'm not insured, actually.
Mr Pryor Ah, well, you __2__ be sorry about that one day. For instance, your wife and children __3__ be left in difficult circumstances.
Adam But I'm not married.

Mr Pryor But you're still young, sir. You __4__ get married quite soon. You __5__ even meet the lady on your way to work this morning.

Adam Well, I __6__, but it's not very likely, is it? On the other hand, I __7__ miss my train if I stand here talking to you.

Mr Pryor You __8__ be sorry if you don't sir. You say this flat isn't insured?

Adam Well, no, it isn't.

Mr Pryor Good heavens! Thieves __9__ break in while you're out. They __10__ even break in today. Of course, they __11__, but it's better to be safe than sorry.

Adam Well, you __12__ be right. I'd better take your telephone number.

Mr Pryor I'd rather make an appointment to see you, sir. I travel a lot in my job, so I __13__ be at the office when you ring.

47 **may have, might have**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

A Where's the cake?
(Pasta nerede?)

B The children **may have eaten** it.
(Çocuklar yemiş alabilirler.)

A Where's the cake?
(Pasta nerede?)

B Someone **might have stolen** it.
(Belki de biri çalmış olabilir.)

May have ve **might have** geçmişte meydana gelmiş bir olasılığı ifade eder. Ne olduğundan emin olmadığımız durumlarda şimdiki bitmiş zaman (Present perfect tense) ya da geçmiş zaman (Past simple) yerine kullanılabilir. **Might have**'li yapı olasılığın az olduğu durumlarda kullanılır.

1 Aşağıdaki cümlelerin 1'den 4'e kadar olanını **may have** ile, 5'den 8'e kadar olanını da **might have** kullanarak tekrar yazınız.

Flora, kocası Tom'un işten eve niçin geç kaldığını merak etmektedir. Aşağıdaki şu ihtimaller aklından geçmektedir:

1 The trains from London are sometimes delayed.
2 Tom sometimes has to work late and then he misses his usual train.
3 Sometimes he goes for a drink after work with some friends.
4 Sometimes he takes clients out to dinner. In that case, he usually telephones in the afternoon, but I was out for most of the time.

Flora merak içindedir ve şu olmadık durumlar aklından geçmektedir:

5 Perhaps the train has crashed.
6 Perhaps Tom has had an accident.
7 Perhaps he has been knocked down by a car.
8 Perhaps he has taken his secretary to the cinema.

2 Aşağıdaki cümlelerin 1'den 3'e kadar olanını **may have,** 4'den 6'ya kadar olanını da **might have** kullanarak tekrar yazınız:

Tom saat 7'de eve gelir (trende tanışmış olduğu bir arkadaşıyla yolda konuşmak için durmuştur). Flora ona 'where is your umbrella? - Şemsiyen nerede?' diye sorar. Onun da şu olasılıklar aklına gelir:

örn. Did I leave it at the office?
I may have left it at the office.

1 Did I put it down when I bought my ticket at the station?
2 Did I leave it on the train?
3 Did I rest it against the wall when I was talking to Arthur?

Sonra da ihtimal vermediği şu durumlar aklına gelir:

örn. Did it fall under the seat in the train compartment?
It might have fallen under the seat in the train compartment.

4 Did Arthur take it by mistake?
5 Did the boss borrow it when he went out this afternoon?
6 Did I drop it in the street?

Sonra, birden, o sabahın güneşli bir sabah olduğunu hatırlar. Şemsiyeyi bürosuna götürmüş olmayabilir. Kaybetmiş de olamaz. Aslında şemsiye, holde yerinde durmaktadır.

48 must, mustn't, needn't, don't have to, don't need to

Şu cümleleri inceleyelim:

I **must** remember to post that letter. It's very important.
(Mektubu postalamayı unutmamalıyım. Çok önemli.)
You **must** do your homework. If you don't, you'll fail the examination.
(Ev ödevini yapmalısın. Eğer yapmazsan sınavı veremezsin.)
He **has to** get up early every morning. He starts work at seven.
(Her sabah erken kalkmak zorunda. Yedide işe başlıyor.)
If you want to go from Oxford to Newark by train, you **have to** change trains three times.
(Oxford'dan Newark'a trenle gitmek istiyorsan üç kez tren değiştermek zorundasın.)
I **needn't** go to work today. The boss said I could have the day off.
(Bugün işe gitmek zorunda değilim. Patron bugün izinli olabileceğimi söyledi.)
You **mustn't** drive after you have been drinking alcohol.
(İçki içtikten sonra araba kullanmamalısın.)
I **don't have to/don't need to** go to work on Saturdays. (The office is closed.)
(Cumartesileri işe gitmek zorunda değilim.) (Büro kapalı.)

Must [(yap)malı, (yap)ması lazım] ve **have to** (-mesi lazım) nun anlamları birbirine çok yakındır. Her ikisi de birşeyi yapmanın gerekli olduğunu, lüzumlu olduğunu gösterir; mecburiyet bildirir. Aşağıdaki NOT'a bakınız.
Mustn't (ya da **must not**) bir şeyin yapılmaması zorunluluğunu bildirir.
Needn't, don't have to ve **don't need to** bir şeyi yapmanın zorunlu olmadığını gösterir.

Aşağıdaki ikili konuşmayı tamamlamak için boşluklara **must, mustn't** ya da **needn't** koyunuz.

Mr Jones hastanededir. Doktor onu görmeye gelmiştir.

Doktor You've had a very serious operation, Mr Jones. Now you __1__ rest. You __2__ do anything that would tire you.

Mr Jones Can I get up?

Doctor No, you __3__ get up yet. You __4__ stay in bed until Saturday. But you __5__ lie there doing nothing. You can read a book, if you like. But you __6__ start doing work from the office.

Mr Jones Oh, dear. There's so much work to do. I __7__ start soon.

Doctor You __8__ be foolish, Mr Jones. The office will go on without you, so you __9__ worry about it. In fact your boss rang me up this morning to ask how you were. 'Everything's all right,' he said, 'Jones __10__ come back for a month.' I was very annoyed with him. 'Mr Smith,' I said, 'my patient __11__ go back to work for a month. It would be very dangerous.' He understood my point of view so you __12__ worry about your salary. He'll pay it until you are better.

Mr Jones Thank you, Doctor. Do I need to continue with the same drugs?

Doctor Well, you __13__ take the blue pills as before, but you __14__ continue with the red ones - they aren't necessary. And another thing, you __15__ open the windows. You __16__ get some fresh air. It's too hot in here. Of course you __17__ stand in front of the window and catch cold, but I __18__ tell you that. That's just common sense. I'll be back to see you on Saturday.

NOT **must** ve **have to** anlamca tam olarak birbirinin aynı değildir. Yukarıdaki ilk iki örnekte olduğu gibi **must** konuşanın kendisinin koyduğu bir zorunluluğu ifade etmek için kullanılır.

Çoğu kez **must** ve **have to** birbirinin yerine kullanılabilir ve bunun seçimi konuşanın zorunluluğu kişisel ya da şartlardan doğmuş hissetmesine bağlıdır.

örn. **I must/have to clean the house today.** (Evi bugün temizlemem lazım.)

Evi temizlemek zorunluluğu kişinin kendisini buna mecbur hissetmesinden midir yoksa ev kişiyi bu temizliğe mecbur mu bırakmaktadır?

49 must, should, ought to, mustn't, shouldn't, ought not to

a must, should, ought to

Şu cümleleri karşılaştırınız:

You **must** stop at the red light.
(Kırmızı ışıkta durmalısın.)
You **should/ought to** be polite to other people.
(Diğer insanlara karşı nazik olmalısın.)

Must kişisel olarak duyulan bir zorunluluktur. Eğer söz konusu kişinin bir şeyi yapmak için yasal bir zorunluluğu varsa ya da yapmaması halinde gerçekten zararı görecekse **must** kullanılır.

Should (ya da **ought to**) [(yap)malı, (yap)sa iyi olur, (yap)acaksı(n)] bir tavsiye anlamındadır. Yapıp yapmamak kişinin kendisine kalmış bir şeydir. Olumsuz hali de yapılmaması tavsiye edilen bir şeyi gösterir.

Ayağıdaki cümlelerin boşluklarına **must** ya da **should** koyunuz:

1 You _____ sign your name on the contract but you _____ read it first.
2 You _____ give up smoking. If you don't, it will kill you.
3 You _____ smoke cigars or a pipe. They're not so bad for you.
4 I _____ buy a new watch. This one is broken.
5 You _____ buy a new watch. That one's very old.
6 ***A*** You _____ answer all the questions.
B All of them?
A Yes, the exam paper says so, but it doesn't say you _____ answer them in order. You _____ leave any questions you can't answer until the end, and then come back to them.

Yukarıdaki alıştırmada **should** yazdığınız yerlere **ought to** koyarak cümleleri tekrar yazınız.

b mustn't, shouldn't, ought not to

Şu cümleleri karşılaştıralım:

You **mustn't** throw stones at other children.
(Diğer çocuklara taş atmamalısın.) (Çünkü onları yaralayabilirsin ve bu hareket kanuna da karşı bir davranıştır.)
You **shouldn't/ought not to** say unkind things to other children.
(Diğer çocuklara hoş olmayan şeyler söylememelisin.) (Bu iyi bir davranış değildir, ama kanunsuz bir durum olmadığı için de sana engel olamam.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **mustn't** ya da **shouldn't** koyunuz:

1 You _____ smoke in the cinema. Can't you see the notice?

2 You _____ talk in the cinema. You'll annoy people.
3 You _____ let the baby crawl all over the floor. He'll get dirty.
4 You _____ let the baby put his finger in the light socket. It's very dangerous.
5 I _____ tell anyone about this, because it's a secret, but I'll tell you, because you're my closest friend - Bob and Jill are getting a divorce. But you _____ tell anyone else. Jill would be furious with me if she knew.
6 He _____ eat chocolate with sugar in it, because he's a diabetic. I _____ eat sweets, either, because they make me fat, but I can't resist the temptation.
7 You _____ turn the TV on so loud. You'll wake the baby.
8 You _____ turn the TV on so loud. It's not fair to the neighbours.

Yukarıdaki alıştırmada **shouldn't** yazdığınız yerlere **ought not to** koyarak cümleleri tekrar yazınız.

50 **must, can't** (bir sonuç çıkarma)

a **must**

Şu cümleleri inceleyelim:

It's getting dark. **It must be about seven o'clock.**
(Hava kararıyor. Saat aşağı yukarı yedi olmalı.)
You've been working hard all day. **You must feel tired.**
(Bütün gün hiç durmadan çalıştın. Yorgun olmalısın.)

Mantığımıza, aklımıza göre doğruluğundan hemen hemen emin olduğumuz şeylerin söylenmesinde **must (have to** değil) kullanılır.

Örnekte olduğu gibi, parantez içindeki kelimeleri **must** ile birlikte kullanarak aşağıdaki cümlelerle ilgili cümleler kurunuz:

örn. Brian has a good job. He's got a big house and an expensive car. (earn ... money)
He must earn a lot of money.

1 The ashtrays in Colin's house are always full of cigarette ends. (smoke ... cigarettes)
2 Dora wears different clothes every day. (have ... clothes)
3 Eric spends every evening in the pub. (drink ... beer)
4 Flora plays tennis very well. (win ... matches)
5 Gordon is a translator at the United Nations. He translates for people from different countries. (speak ... languages)
6 Harry is a car salesman. His firm is very pleased with him. (sell ... cars)
7 Ingrid goes to cocktail parties every week. (meet ... people).
8 Julian's car is very big and old. (use ... petrol)

b **can't**

Şu cümleleri inceleyelim:

Gerald arrives at his office at 11 o'clock and always plays golf after lunch. **He can't do much work.**
(Gerald bürosuna saat 11'de gelir ve öğle yemeğinden sonra daima golf oynar. Çok iş yapamaz.)
Anne is always nervous when she plays tennis. **She can't win many games.**
(Anne tenis oynadığı zaman daima sinirlidir. Çok oyun kazanamaz.)

Bu anlamda **must**'ın karşıtı **can't**'dir. Bir şeyin kesinlikle doğru olmadığını ifade eder.

Örnekte gösterildiği gibi parantez içindeki kelimelerle birlikte **can't,** kullanarak aşağıdaki cümlelerle ilgili cümlecikler kurunuz:

örn. Philip is a terrible painter. (sell ... pictures)
He can't sell many pictures.

1 Queenie always wears the same dress. (have ... clothes)
2 Roger saves half of what he earns. (spend ... money)
3 Susan is always alone. (have ... friends)
4 Terry's telephone bill was only £3. (make ... calls)
5 Ursula never smiles. (be ... happy)
6 Victor's students don't know anything. (be ... good teacher)
7 William's room is always in a mess. (be ... tidy)
8 Xenophon's dog always runs away when it sees a cat. (be ... brave dog)
9 Yolanda always eats tinned food. (be ... good cook)

51 **must have, should have, ought to have**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He's late. He **must have missed** the train.
(Geç kaldı. Treni kaçırmış olmalı.)
Oh, no! I've missed the train! I **should have/ought to have left** home five minutes earlier.
(Üff! Treni kaçırdım! Evden beş dakika daha erken çıkmalıydım.)

Must have + fiilin 3. hali geçmişte meydana gelmiş bir şey hakkında sonuç çıkarmayı ifade eder. (50. madde ile karşılaştırınız.) **Should have/ought to have** + fiilin 3. hali geçmişte yapmak istediğimiz ya da yapmamız gereken ama bazı nedenlerle yapamadığımız işleri ifade eder.

1 Aşağıda, pazartesi sabahı Harry'nin başına gelenler anlatılmıştır. Siz, **must have** kullanarak işlerin neden ters gittiğini ve Harry'nin yapması gereken işler için kendi kendine neler dediğini yazınız.
örn. **I must have forgotten to set the alarm last night.**

2 Hikâyeyi bir kez daha okuyunuz. Harry'nin yapamadığı ama yapması gereken ve yapmaya niyet ettiği ya da yapacağı işleri **should have** ya da **ought to have** kullanarak yazınız:
örn . **He should have got up at 7.00.**

52 had to, must have

a had to

Şu cümleleri inceleyelim:

I **had to** take my car to the garage yesterday.
(Arabamı dün garaja çekmek zorunda kaldım.)
A **Did you have to** do a lot of work for the exam?
(İmtihan için çok çalışmak zorunda kaldın mı?)
B No, it was very easy. I **didn't have to** do much at all.
(Hayır, çok kolaydı. Hiç de fazla çalışmak zorunda kalmadım.)

Bir mecburiyet gösterdiği durumlarda **had to** hemen her zaman **must** ve **have to**'nun geçmiş zaman şeklidir.

Soru ve olumsuzluk **did** ile yapılır. **Didn't have to** (-mek zorunda değildi...) mecburiyetin olmadığını gösterir. Yasak olan bir şey ifade edilmek istenirse **was/were not allowed to** (-meye müsade edilmedi...) yapısı kullanılir.

Aşağıdaki parçayı okuyunuz ve sonundaki sorulara cevap veriniz:

Bayan Cooper'ın adı Doreen olan ve temizlik işlerine bakan yeni bir yardımcısı vardır. Sabah evden ayrılmadan önce Doreen'e yapılması gereken işler için talimat vermektedir.

I want you to: do the washing-up.
make the beds.
put the dirty clothes in the washing machine and wash them.
do the ironing.
give the cat its milk.
But you mustn't smoke.
play the record-player.
open the drinks cupboard.
invite any of your friends in.
use the telephone.

1 What did Doreen have to do?
2 What wasn't she allowed to do?

b must have

A He couldn't find it when he arrived at the office.
(Bürosuna vardığında onu bulamadı.)
B He **must have dropped** it on the way.
(Yolda düşürmüş olmalı.)

Geçmişte meydana gelmiş bir olay hakkında akla yatkın bir sonuç çıkarmayı ifade ettiğinden **must**'ın geçmiş zaman şekli **must have** + fiilin 3. halidir.

Olumsuz şekli ya **can't have** + fiilin 3. şekli ya da **couldn't have** + fiilin 3. şekliyle ifade edilir (50. madde ile karşılaştırınız),

örn. ***A*** He says he's lost it.
(Kaybettiğini söylüyor.)
B He **can't have lost** it. I've only just given it to him.
(Kaybetmiş olamaz. Ona biraz önce vermiştim.)

Aşağıdaki parçayı okuyunuz ve örnekte görüldüğü gibi **must have** kullanarak cümleler kurunuz:

Bayan Cooper eve geldiğinde Doreen'ı evde bulamaz ve ev pislik içindedir. Doreen yapılması gereken şeyleri baştan savma yapmış ve yapılmasına izin verilmeyen şeyleri de yapmıştır.

örn. There were a lot of cigarette ends in the ashtray.
She must have smoked a lot of cigarettes.

1 One of the records was scratched.
2 The whisky bottle was empty.
3 There were four dirty glasses on the table.
4 There were some telephone numbers written down next to the telephone.

53 Did you have to?

Şu soru cümlesindeki fiil şekline dikkat ediniz:

Did you have to go to hospital?
(Hastaneye gitmek zorunda kaldın mı?)

Doğru soru şekli **did you have to**'yu kullanarak aşağıdaki ikili konuşmayı tamamlayınız:

Bill Lord işten eve yeni dönmüştür. Karısı Betty'e gününün kötü geçtiğini anlatmaktadır. Birbiri ardı sıra çıkan sorunlarla uğraşmak zorunda kalmıştır.

	BETTY	**BILL**
örn.	**What did you have to do?**	First I had to visit a customer.
	Did you have to go by car?	Yes.
1	Where _____?	To Walton.
2	Who _____?	Mr Black. But he was busy. So I had to wait.
3	How long _____?	About half an hour. And after the interview, I went down to the car and there was a policeman there. The car was blocking the entrance.
4	_____ move it?	Yes, but then Mr Black's secretary came down, so I had to leave it. The policeman was very annoyed.
5	_____ go back upstairs?	Yes.

6 What _____ do?
I had to see the Advertising Manager. And when I got back, they had taken the car to the car pound.
7 _____ there to collect it?
Yes.
8 _____ pay a fine?
Yes, £20. But that wasn't the end of it. On the way back to the office I ran out of petrol.
9 _____ push the car to a garage?
No. I left it on the road and walked.
10 How far _____?
Two miles.
11 _____ walk back, too?
Yes. Four miles altogether. My feet are killing me.

54 have had to, had had to, would have to, would have had to

Şu cümleleri inceleyelim:

I've **had** to work hard all my life.
(Bütün hayatım boyunca çok çalışmak zorunda kaldım.)
When I saw the door was locked, I thought I **would have to** break a window to get in.
(Kapının kilitli olduğunu görünce içeriye girmek için kapıyı kırmak mecburiyetinde olduğumu düşündüm.)
If I **hadn't had to** leave school at fourteen, I would have been able to complete my studies and I **wouldn't have had to** accept such a dull job.
(Eğer okuldan on dört yaşında ayrılmak zorunda kalmamış olsaydım tahsilimi tamamlayabilecektim ve böyle sıkıcı bir işi de kabul etmek zorunda kalmayacaktım.)

Have to (-mesi lazım) şimdiki bitmiş zaman (Present perfect), geçmişte bitmiş zaman (Past perfect), şart (Conditional) ve bitmiş şart (Perfect conditional) cümlelerinde kullanılabilir. **Must** bunların yerine kullanılamaz. (48. ve 51. maddelere bakınız.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına **have/has/had to, had had to, would have to** ya da **would have had to** koyarak cümleleri tamamlayınız.

1 If I had a better job, my wife _____ (olumsuz) go out to work.
2 ***A*** Have you heard about the Browns? They _____ sell their car.
B Why?
A Well, it seems Mr Brown bets on horses and he got into debt. If Mr Brown's father hadn't lent them some money, they _____ sell their house,as well. I'm glad my husband doesn't gamble.
3 ***A*** I'm very pleased with the second-hand car I bought. I _____ (olumsuz) take it back to the garage for servicing and I've already been driving it for six months.
B I did eight thousand miles with mine, and if I _____ (olumsuz) change the tyres, I wouldn't have sold it, either.

4 My leg has been bothering me again, Doctor. I _____ stay at home and my husband _____ do the shopping. It's a bit better today. Otherwise, I _____ ask you to visit me at home. I couldn't have come to the surgery.

5 ***A*** It's a pity you missed the film.
B Yes, I'd like to have seen it. If I _____ (olumsuz) work late at the office, I'd have come with you. I _____ work late three times this week and I'm getting tired of it. But the boss warned us that we _____ do overtime until this job was finished.

55 **Shall I? Will I?**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Shall I get you an aspirin?
(Sana bir aspirin getireyim mi?)
Will I get a good mark in the exam?
(İmtihanda iyi bir not alacak mıyım?)

Burada **Shall I?** "...-mamı ister misiniz" "...-eyim mi?" anlamına gelmektedir. Günümüz İngilizcesinde çoğu durumda birinci tekil ve çoğul şahıslarla kullanımında **shall** ve **will** arasında bir fark yoktur ve konuşulan İngilizcede genellikle **I'll** denir. Normal gelecek zaman cümlelerinde birinci tekil ve çoğul şahıslarla **will**'in kullanılması gittikçe **shall**'den daha yaygın hale gelmektedir,

örn. If they attack us, **we shall/will** resist them.
(Eğer taarruz ederlerse onlara karşı direneceğiz.)

Fakat sorularda **Shall I/we?** "...-mamı/mamızı ister misiniz?" denmek istendiğinde tek doğru şekildir,

örn. ***A*** **Shall I** open the window?
(Pencereyi açayım mı?)
B Yes, please. It's very hot in here.
(Evet, lütfen. Çok sıcak burası.)

ya da şöyle bir cümlede:

What **shall I** do?
(Ne yapayım?)

Sadece gereken yerde **shall** kullanarak cümlelerin boşluklarını tamamlayınız. Diğer cümlelerde **will** kullanınız:

1 ***A*** _____ I help you with those cases?
B Yes, please. They're very heavy.

2 ***A*** _____ I live to be a hundred, Doctor?
B Not if you go on smoking fifty cigarettes a day.

3 ***A*** If Mr Jones comes while you're out, what _____ I say to him?
B Tell him I'll ring him tomorrow.

4 ***A*** What _____ we do with the drunken sailor?
B Pour cold water on him.
5 ***A*** _____ we get home in time to see the film on TV?
B Yes, if you hurry.

56 had better

Şu cümleleri inceleyelim:

A I don't feel very well.
(Kendimi pek iyi hissetmiyorum.)
B Then **you'd better** see the doctor.
(O zaman doktoru görsen iyi olur.)

I feel very tired. **I'd better** go to bed.
(Kendimi çok yorgun hissediyorum. Yatsam iyi olacak.)
He looks angry. **I'd better not** interrupt him.
(Kızmış görünüyor. Sözünü kesmesem iyi olur.)
The boss would be annoyed if he saw you doing that. **You'd better not** do it again.
(Eğer onu yaptığını patron görecek olursa kızar.Tekrar yapmasan iyi olur.)

Had better [(yap)sa iyi olur] anlamına gelir. Olumsuzluk şekli ise **had better not**'dır.

Aşağıda verilen cümlelere **I'd better** ve parantez içinde verilen kelimeleri kullanarak ikinci bir cümleyi ekleyiniz:

1 I'm tired of sitting at home all day. (get a job)
2 I think one of the pipes is leaking. (ring the plumber)
3 I've got a terrible cough. (stop smoking)
4 I've lost my passport. (go to the consulate)
5 I'm getting fat. (take up yoga)

Aşağıdaki cümlelere **you'd better, he'd better,** vb. ve parantez içinde verilen kelimeleri kullanarak ikinci bir cümleyi ekleyiniz:

6 I don't know the way to the station. (ask a policeman)
7 I've got a headache. (take an aspirin)
8 They want to go to the theatre, but the play's very popular. (book the tickets in advance)
9 You've upset her by saying that. (apologise to her)
10 I want to make a will. (see a solicitor)

Aşağıda verilen her cümleden önce gelecek şekilde **I'd better not** ve parantez içindeki kelimeleri kullanarak bir cümle yazınız:

11 (say anything about it now) She might hear us.
12 (turn the record player up) the neighbours might object.
13 (drink any more) My head's going round.
14 (argue with him) He's bigger than me.
15 (promise I can come) I've got a lot of work to do next week.

Aşağıda verilen her cümleye **you'd better not, he'd better not**, vb. ve parantez içinde verilen kelimeleri kullanarak ya bir cümle ilave ediniz ya da her cümleden önce bir cümle yazınız:

16 The boss is in a bad mood. (keep him waiting)
17 They always made fun of their last teacher. (behave like that with me)
18 What are you doing up that apple tree? (let the farmer see you)
19 (lend him the money) He may not pay you back.
20 (wear that dress) She'll get it dirty.

57 used to, used not to

Şu cümleleri inceleyelim:

When I was at school, I **used to** study every night.
(Ben okuldayken her gece çalışırdım.)
I **used not to** smoke when I was at school.
(Ben okuldayken sigara içmezdim.)

Used to [(eskiden yap)ardı] sadece geçmiş zamanda kullanılır. Geçmişte adetimiz, ihtiyacımız, alışkanlığımız olan ama şimdi yapmadığımız şeyleri ifade etmek için kullanılır.

Olumsuz şekli olan **used not to** yerine **didn't use to** yapısı da günümüzde kullanılmaya başlanmıştır.

Used to ve **used not to**'dan sonra daima fiilin yalın hali gelir. **Used to** daima geçmiş zamanda kullanıldığı için geniş zaman (Present simple) şekli yoktur.

Eğer yukarıdaki cümle geniş zamanda ifade edilmek istenseydi şöyle kurulacaktı,
örn. I **smoke** 20 cigarettes a day.
(Günde 20 sigara içiyorum.)
I **don't study** these days.
(Bugünlerde çalışmıyorum.)

Aşağıdaki cümlelerde italik harflerle basit geçmiş zamanda verilmiş fiillerin yerine **used to** kullanınız:

Tom Green eskiden yaşamış olduğu kasabaya dönmüştür. 30 yıldır görmediği bu kasabada pek çok değişiklik olmuştur. Karısına şöyle söyler:

örn. When I was a boy, I *played* football twice a week.
When I was a boy, I **used to play** football twice a week.

1 There *was* a market in the centre of the town, where the supermarket is now. The farmers *came* in from the country every week to sell their produce.
2 Look at that new housing estate. There *was* a field there. We *played* football on it.
3 We *went* to the cinema every Saturday morning, but now it's a bingo hall.
4 And I *bought* bread at the baker's shop on the corner but now it's a big store.
5 And look at the buses! They're red. They *were* painted green.
6 The streets are full of cars, too. There *wasn't* much traffic then.
7 And there *weren't* any traffic lights or zebra crossings, either.
8 They've built a lot of flats, too. People *didn't live* in flats in this town. They *lived* in small houses.
9 And they *worked* on the land. There *weren't* any factories.

58 would rather

a I'd rather

Şu cümlelerde **I'd rather (I would rather)** (tercih ederim) yapısının nasıl kullanıldığına dikkat ediniz:

A Would you like some tea?
(Çay ister miydiniz?)
B **I'd rather** have coffee, if it's no trouble.
(Kahveyi tercih ederim, eğer zahmet olmazsa.)
A Would you like an apple?
(Bir elma ister miydiniz?)
B **I'd rather** have an orange, if you don't mind.
(Bir portakal yemeyi tercih ederim, eğer mahsuru yoksa.)

1 Aynı şekilde siz de sorular sorunuz ve cevaplarınızı veriniz:

1 wine/beer 2 red wine/white wine 3 a glass of milk/a glass of beer 4 a boiled egg/an omelette 5 strawberries/raspberries

İşte **would rather** ile yapılmış başka bir örnek:

A Would you like to play tennis on Saturday?
(Cumartesi tenis oynamak ister miydin?)
B Well, **I'd rather** play on Sunday, if you don't mind.
(Şey, pazar günü oynamayı tercih ederim, eğer bir sakıncası yoksa.)

2 Örnekte olduğu gibi aşağıdaki sözlerle yapılmış sorular sorunuz ve cevaplar veriniz:

1 go to the theatre with me on Friday (Saturday) 2 go to the circus with me next week (to the zoo) 3 listen to some records (watch the TV) 4 play chess (play cards) 5 ride my motor-bike (sit on the back)

b **Would you rather**

Soru şekline dikkat ediniz:

A **Would you rather** have tea or coffee?
(Çay mı yoksa kahve mi içmeyi tercih edersin?)

B Tea, please.
(Çay, lütfen.)

Aynı şekilde siz de sorular sorunuz ve cevaplar veriniz:

1 cheese/cake 2 ice cream/fruit salad 3 boiled potatoes/chips 4 grapefruit/yogurt 5 (listen to) a classical record/a jazz record.

c **I'd rather not**

I'd rather not'dan sonra ana fiilin tekrarlanmasına gerek yoktur:

A Would you like to play tennis on Saturday?
(Cumartesi tenis oynamak ister miydin?)

B Well, **I'd rather not** (play) if you don't mind. I'd like to watch the football match on TV. How about Sunday?
(Şey, oynamamayı tercih ederim, eğer bir sakıncası yoksa. TV 'deki futbol maçını seyretmek istiyordum. Pazara ne dersin?)

Aynı şekilde siz de sorular sorunuz ve cevaplar veriniz:

1 go to the cinema with me tomorrow - have got to do some work - Wednesday.
2 come round for a drink this evening - am very busy - tomorrow
3 watch the game on TV - don't like football much - the play this evening
4 go for a walk - feel tired - playing chess.
5 have lunch with me on Tuesday - have got to go to the dentist - Friday

NOT İki şeyden birinin konuşma anında tercihi yapılacaksa **would rather have** kullanılır,

örn. **I'd rather have coffee than tea.**
(Kahveyi çaya tercih ederim.)

Eğer tercih genel anlamda yapılıyorsa ya **would rather have** ya da **prefer to** (-ı tercih etmek) kullanılır,

örn. **I prefer coffee to tea.**
(Kahveyi çaya tercih ederim.)

59 **So do I, I do, too**, vb.

Şu cümleleri inceleyelim. Cevaplardaki kelime sırasına dikkat ediniz:

A I like apples. (Elmayı severim.)
B **I do, too./So do I.** (Ben de./Ben de.)

A He plays tennis very well. (Çok iyi tenis oynar.)
B **His sister does, too./So does his sister.** (Kız kardeşi de./Kız kardeşi de.)

A They worked very hard yesterday. (Dün çok çalıştılar.)
B **We did, too./So did we.** (Biz de./Biz de.)

A I've passed the exam. (İmtihanı verdim.)
B **John has, too./So has John.** (John da./John da.)

A They're going on holiday soon. (Yakında tatile çıkıyorlar.)
B **We are, too./So are we.** (Biz de./Biz de.)

So + yardımcı fiil (**do, did, have,** vb.) + özne yapısına dikkat ediniz. Soru cümlesi gibi kurulmuştur.

Aşağıdaki cümlelere bakınız ve her cümleye parantez içindeki kelimeleri kullanarak iki tür cevap veriniz:

örn. My father smokes cigars. (mine)
So does mine./Mine does, too.

1 He gets up at 7 o'clolck every morning. (I)
2 They lived in London when they were young. (we)
3 She's getting married next week. (my brother)
4 I've lost my ticket. (I)
5 I'll be late if I don't hurry. (we)
6 I was tired of listening to him playing the piano. (the neighbours)
7 You're always bad-tempered in the morning. (you)
8 My father can swim five kilometres. (mine)
9 I eat honey every day. (my wife)
10 She starts singing as soon as she wakes up. (the birds)

60 Şimdiki zaman, **going to** ile gelecek zaman

Şu karşılıklı konuşmayı inceleyelim:

Angela We're **having** a party on Saturday.
(Cumartesi günü parti vereceğiz.)

Jean Oh, who's **coming?**
[Ya, kim(ler) geliyor?]

Angela I don't know yet, but we're **going to invite** all our friends. Would you like to come?
(Henüz bilmiyorum, ama bütün arkadaşlarımızı davet edeceğiz. Gelir misin?)

Jean I'd love to, but I'**m going away** this weekend.
(Tabii çok isterdim, ama bu hafta sonu dışarı gideceğim.)

Eğer bir şeyi yapmayı sadece niyet etmekte kalmamış onu gerçekten yapmayı planlamışsak; gelecek zamanı gösteren **to be going to** (-cek/-cak) yerine şimdiki zaman (Present continuous/progressive tense) kullanılır. Bu durumda cümlede [örn. **next week** (gelecek hafta), **tomorrow** (yarın), vb.] gelecek zamanı gösteren bir kelime ya da söz bulunur. Keza, şimdiki zamanı **come** (gelmek), **go** (gitmek) gibi fillerle kullanmayı tercih ederiz.

Aşağıdaki cümlelerdeki parantez içinde verilen fiilleri, eğer işin yapılması daha önce planlanmış durumda ise, şimdiki zamanla ifade ediniz. Eğer işin yapılmasının planlanmadığı belli ise **to be going to** yapısını kullanınız:

a ***Mary*** Jack and Jill (1. get) married on Saturday. Her brother Andrew (2. come) all the way from Scotland for the wedding. He (3. leave) Edinburgh on Friday. It's a long drive so he (4. look for) a hotel near Birmingham. He (5. spend) the night there and (6. finish) the journey the next morning. I (7. buy) the wedding present this afternoon. Would you like to come with me?

Paula All right. I (8. go) into town this afternoon. What (9. buy) you?

Mary I'm not sure. Something useful. Jack and Jill haven't got much money so they (10. need) a lot of things for the house.

b ***Paul*** We (1. go) to the New Forest for a picnic on Sunday. We (2. look for) a nice place under the trees. Then we (3. sit down) and eat our lunch.

Linda Are you (4. take) all the food with you?

Paul Yes. Mum (5. make) some sandwiches and my Uncle Jack (6. bring) all the drinks. He (7. come), too, with my cousins, Peter and Jenny. We (8. play) games in the forest. I (9. be) Robin Hood. Would you like to come with us? You can be Maid Marian.

Linda Oh yes. But my Aunt Rachel (10. arrive) on Saturday. We (11. meet) her at the station. She's awful. She (12. spend) all weekend talking about her illnesses. She always does. She (13. have) an operation next month, Mum says.

Paul Is it serious?

Linda No. She only (14. have) her tonsils out. I (15. go) home now. I (16. ask) my mother if she'll let me come with you.

61 Şimdiki zamanda kullanılmayan fiiller

Şu cümleleri inceleyelim:

Listen! I hear bells ringing.
(Dinle! Zillerin çaldığını duyuyorum.)
Do you **remember** her name?
(Onun adını hatırlıyor musun?)
No meat, thank you. I **don't like** pork.
(Et istemem, teşekkür ederim. Domuz etini sevmiyorum.)

Yukarıdaki cümleler şu andaki durumları gösterdiği ve bizim de normal olarak şimdiki zamanı kullanmamazı gerektiği halde zaman olarak geniş zaman (Present simple) kullanılmıştır. İngilizcede birçok fiil genellikle sürekli zamanlarda (Continuous/progressive tense) kullanılmazlar; genel bir gerçeği anlatmak istediğimizde yaptığımız gibi şu anı anlatmak istediğimizde de geniş zaman (Present simple) kullanılır. His ya da duyu fiilleri bazı durumlar dışında süreklilik gösteren zamanlarda (Continuous/progressive tense) kullanılmazlar, örn. **hear** yerine göre hem (duyarım) hem de (duyuyorum) anlamına gelir. Özellikle, devamlılık, süreklilik gösteren fiiller hiçbir zaman süreklilik gösteren zamanlarla (Continuous/progressive tense) kullanılmazlar, örn. **know** fiili, **I know** (bilirim) ya da (biliyorum) demektir.

Şimdi bu fiillerin neler olduğunu görelim:

hear (duymak, işitmek), **see** (görmek), **smell** (kokmak), **taste** (-in tadına bakmak, tatmak, tadı olmak) (bu fiiller çoğunlukla **can** yardımcı fiiliyle birlikte kullanılır);

notice (-e dikkat etmek, -in farkına varmak), **recognise** (tanımak), **believe** (-e inanmak, zannetmek), **feel (that)** (hissetmek, duymak), **think (that)** (düşünmek, zannetmek);

forget (unutmak) **remember** (hatırlamak, unutmamak), **know** (bilmek, tanımak) **mean** (demek istemek, kastetmek), **suppose** (farzetmek, sanmak, zannetmek), **understand** (anlamak);

dislike (sevmemek), **hate** (-den nefret etmek, -den hiç hoşlanmamak), **like** (sevmek, beğenmek, -den hoşlanmak), **love** [(çok) sevmek], **want** (istemek) **wish** (istemek);

appear [(gibi) görünmek], **seem** [(gibi) görünmek];

belong to (-e ait olmak), **contain** (içine almak, kapsamak), **matter** (önemi olmak).

Think aynı zamanda (bir fikri ya da kanaati olmak, hakkında düşünmek) anlamına şu yapılarda kullanılır,

örn. **What do you think?**
(Ne düşünüyorsun?/Fikrin ne?)
Do you think (that) he's good-looking?
(Onun yakışıklı olduğunu düşünüyor musun?)
What are you thinking about?
(Ne düşünüyorsun?/Şu anda neler geçiyor aklından?)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını yukarıda verilen fiillerle doldurunuz. Her fiili sadece bir kere kullanınız. Bazı durumlarda aynı boşluğa birden fazla fiil uyabilir. İşaret edilen yerlerde olumsuz ve soru yapılarını kullanınız. Size yardımcı olmak amacıyla kullanmanız gereken fiilin ilk harfi verilmiştir:

Steele I'm sure I r__1__ you. I never f__2__ a face and yours s__3__ very familiar.

Robb I b__4__ (olumsuz) we've ever met. I t__5__ you've made a mistake.

Steele I s__6__ you're right. But I u__7__ (olumsuz) it. I r__8__ your face. I w__9__ (olumsuz) to be a nuisance because I h__10__ annoying people but have you ever been in prison?

Robb What? What m__11__ you (soru)? I k__12__ (olumsuz) what you're talking about.

Steele Well, it m__13__ (olumsuz). Naturally you I__14__ (olumsuz) people reminding you of it. But before you go, that watch b__15__ me.

Robb Which watch?

Steele The one you took out of my pocket when we started talking. A thief like me n__16__ these things. And I recognise another thief when I see one.

62 Şimdiki zamanın **always** ile kullanımı

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I always (sometimes, never) catch colds in winter.
[Kışın daima (bazen) nezle olurum (hiç olmam).]
I'm always catching colds.
(Daima nezle oluyorum.)
Those children always (usually, never) scream when it's time to go to bed.
[Yatma vakti geldiğinde şu çocuklar daima (ekseriya) feryat ederler (hiç feryat etmezler).]
Those children **are always screaming.**
(Şu çocuklar daima feryat ediyorlar.)

Always (her zaman, daima, hep) şimdiki zamanla kullanıldığında bir şeyin bizim istediğimizden ya da umduğumuzdan daha sık olageldiğini anlatır, yani genellikle bir çeşit şikâyeti ifade eder. Bildiğiniz gibi geniş zamanda (Present simple tense) bir sıklık zarfı kullanıldığında aynı cümlede zaman gösteren bir ifadenin de bulunması gerekiyordu. Oysa bu kullanımda böyle bir yapıya, örn. **in winter** (kışın), **when it's time to go to bed** (yatma vakti geldiğinde) ihtiyaç yoktur.

Aşağıdaki cümlelerde parentez içinde verilen fiilleri en uygun zamanda kullanınız:

1 He always (go) to work by bus.
2 You always (work)! Why don't you have a rest from time to time?
3 They always (grumble) when the food is cold.
4 He always (grumble). I'm tired of listening to his complaints.
5 She always (smile) when she sees me.
6 She always (smile). I don't see what she's so happy about.
7 He always (play) golf on Sundays.
8 He always (play) golf. Doesn't he ever do any work?
9 They always (go) on strike. It's not surprising the factory makes a loss.
10 They always (go) on strike just before Christmas to cause as much trouble as they can.

Present Per. Present Cont Perfect

63 Şimdiki bitmiş zaman ve Sürekli şimdiki bitmiş zaman

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Leighton City **have been playing** badly — this season. / for two months. / since the season started.

(Leighton City — bu sezon / iki aydır / sezon başladığından beri — kötü oynuyor.)

They **have lost** five games and **have** only **won** one.
(Beş maç kaybettiler ve sadece bir maç kazandılar.)

They **haven't won** a game — for two months. / since August.

İki aydır / Ağustostan beri — bir maç kazanmadılar.

Sürekli şimdiki bitmiş zaman (Present perfect continuous - have been playing) bir hareketin bir süre devam ettiğini anlatmak için kullanılır.

Aşağıdaki tablo bir futbol takımındaki ileri uç oyuncularına ait kayıtları ve bu takımın bu sezon oynadığı takımlarla ilgili notları göstermektedir:

Name (Adı)	Joined club (Kulübe girişi)	In first team (Takıma girişi)	Goals this season (Bu sezon attığı gol)
ALLAN	1976	1978	4
BENNETT	1973	1977	3
CURTIS	1975	1976	2
DALE	1978	1979	1
EMERY	1971	1974	1

Leighton City Futbol Kulübü'nün 1980-1 sezonu maç sonuçları

When played (Maç tarihi)	Played against (Oynadığı takım)	Result (Netice)	Scorers (Golleri atanlar)
August 25th	ATHLETIC (H)	won 2-1	Allan, Bennett
September 1st	WANDERERS (H)	lost 2-3	Curtis, Bennett
September 8th	ALBION (A)	lost 3-4	Emery, Bennett, Allan
September 15th	TOWN (A)	drew 2-2	Allan, Dale
September 22nd	RANGERS (H)	lost 2-4	Curtis, Allan
September 29th	PARK (A)	drew 0-0	
October 6th	CELTIC (H)	lost 0-2	
October 13th	BOROUGH (A)	lost 0-1	

H = played at home (kendi sahasında)

A = played away (deplasmanda)

Yukarıdaki birinci tablodaki bilgileri kullanarak her oyuncu hakkında sorular sorunuz ve sonra bunların cevaplarını veriniz. Sorulara iki şekilde cevap veriniz; önce **for** sonra da **since** kullanınız:

1 How long has he been playing for the club?
2 How long has he been playing for the first team?
örn. **Allan has been playing for the club for — years/since 1976.**
He's been playing for the first team for — years/since 1978.
3 How many goals has he scored this season?
4 How long is it since he scored a goal?
örn. **He's scored 4 goals this season.**
He hasn't scored for — weeks/since August 25th.

Yukarıda ikinci tablodaki bilgileri kullanarak Leighton City futbol kulübü hakkındaki sorulara cevap veriniz. Sorulara iki şekilde cevap veriniz; önce **for,** sonra da **since** kullanınız:

5 How many games has the club won this season?
6 How many have they lost?
7 How many have they drawn?
8 How long is it since they won a game/drew a game/scored a goal?
örn. **They haven't won a game for — weeks/since August 25th.**

64 Şimdiki bitmiş zamanın **ever** ve **never** ile kullanımı

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I've never been in a casino **before.**
[(Hayatımda) daha önce hiç kumarhaneye gitmedim/kumarhanede bulunmadım.]
It's **the first time I've ever been** in a casino.
[(Hayatımda) ilk kez bir gazinoda bulunuyorum.]

Aşağıdaki cümleleri, yukarıdaki örnekte olduğu gibi, bir diğer şekliyle tekrar yazınız:

1 I've never played bridge before.
2 It's the first time he's ever spoken to me.
3 It's the first time they've ever invited us to lunch.
4 We've never flown before.
5 It's the first time she's ever won a prize.
6 He's never written a novel before.
7 You've never complained about it before.
8 It's the first time I've ever asked you for money.
9 It's the first time we've ever had bad weather here.
10 She's never arrived late before.

65 Şimdiki bitmiş zaman/Geçmiş zaman

Şu cümleleri karşılaştıralım:

My brother and his wife **have emigrated** to Australia.
(Erkek kardeşim ve karısı Avusturalya'ya göç ettiler.)
They **left** on March 10th.
(10 Martta ayrıldılar.)

Şimdiki bitmiş zamanda (Present perfect tense) için oluş zamanı gösterilmemiştir; **they have, emigrated** (göç ettiler) demek, 'bir müddet önce göç ettiler ve şu anda da göç ettikleri yerde bulunuyorlar' anlamına gelmektedir. Geçmişte belli bir zamandan söz ederken geçmiş zaman (Past simple) kullanılır, örn. **on March 10th.** (10 Martta).

Aşağıdaki ikili konuşmayı okuyunuz. Fiil zamanlarının kullanımına dikkat ediniz ve sonra da alıştırmayı yapınız:

Leighton City Futbol Kulübü menejeri Mr Pye, her hafta Leighton News gazetesi muhabiri ile buluşur ve ona kulüp ile ilgili en son haberleri anlatır. 28 Ağustos'ta aralarında şu konuşma geçer:

Mr Pye Bad news! Fielding has broken his leg.
Reporter When did that happen?
My Pye Yesterday afternoon.
Reporter How did it happen?
Mr Pye He fell badly in a tackle.

Başlangıçta bir gerçeği anlatmak için şimdiki bitmiş zaman kullanıyoruz, fakat ne zaman, nasıl, nerede, ne kadar, vb. soruları sormaya başlar başlamaz geçmiş zaman kullanıyoruz.

Yukarıdaki örneğe uygun olarak, Mr Pye ile muhabir arasında kısa cümlelerden oluşan karşılıklı bir konuşma yazınız. Bu konuşma için gerekli bilgileri aşağıda bulacaksınız. Soruları sorarken değişik soru kelimeleri kullanınız:

1 September 4th — City sold Bill Inwood to Rovers for £50,000.
2 September 11th — The City goalkeeper, Grant, was hurt in a car crash.
3 September 18th — City bought a new goalkeeper, James, from Leighton Town Football Club.
4 September 25th — James broke his ankle in a training match.
5 October 1st — Mr Pye won a prize as 'the unluckiest manager in the League'.
6 October 19th — City signed Johnny Briggs for £1,000,000.

66 **For** ile şimdiki bitmiş zaman, **since** ile geçmiş zaman

Şu cümleleri karşılaştıralım:

We **haven't had** fish **for** a long time.
(Uzun zamandır balık yemedik.)
It's a long time **since** we **had** fish.
(Balık yediğimizden beri çok zaman geçti.)

Aşağıdaki cümleleri, yukarıdaki örneklerde olduğu gibi, birinin yerine diğerini kullanarak **since** ya da **for**'la tekrar yazınız:

1 It's a long time since we played tennis.
2 We haven't heard from her for a long time.
3 It's a long time since we had a party.
4 He hasn't written to me for a long time.
5 It's ages since her boy-friend took her out.
6 My wife hasn't rung me up at the office for ages.
7 It's years since he did any useful work.
8 It's six months since they paid us a visit.
9 You haven't bought me anything for ages.
10 It's a long time since I saw them.

67 'Sahip olmak' anlamında kullanılmayan **have**'in geçmiş zaman şekli

Şu cümleleri inceleyelim:

We **had breakfast** early.
(Erken kahvaltı yaptık.)
They **didn't have a good time** on holiday.
(Tatilde iyi vakit geçirmediler.)

Have birinci cümlede 'yemek, içmek, almak' anlamında ikinci cümlede de deyimsel bir anlamda kullanılmıştır. Dikkat edilirse her iki cümlede de 'sahip olmak, -de olmak, yanında olmak' anlamıyla bir ilgisi yoktur. Bu anlamda kullanılmadığı durumlarda **have**'in geçmiş zaman soru ve olumsuz şekilleri **did** yardımcı fiiliyle yapılır.

Sahip olmak anlamında **have**'in geçmiş zamandaki diğer bir şekli de **had got**'tır,

örn. I **didn't have** enough money to buy the dress.
(Elbiseyi alacak kadar param yoktu.)
I **hadn't got** enough money to buy the dress.
(Elbiseyi alacak kadar param yoktu.)

Had got yapısı sadece 'sahip olmak' anlamında kullanılır.

Aşağıdaki ikili konuşmadaki boşlukları **have**'in doğru şekli (soru ya da olumsuz), eğer gerekiyorsa bir zamir ve uygun bir isimle birlikte tamamlayınız. Size yardımcı olmak için her ismin ilk harfi verilmiştir.

örn. ***A*** What _____ have for l_____?
B I _____ have l_____. I'm on a diet.
A What **did you** have for **lunch?**
B I **didn't** have **lunch.** I'm on a diet.

Toni Hello, Jean. You've just come back from France. haven't you? __1__ have a good h__1__?

Jean Yes, We __2__ have very good w__2__ at first but later it was quite sunny. The hotel was very pleasant.

Toni __3__ have all your m__3__ there?

Jean Only breakfast. We __4__ have l__4__ or d__4__ there because it was too expensive.

Toni __5__ have d__5__ at the hotel in the evenings?

Jean Yes, on Saturday nights. But they __6__ have good m__6__, and that was a pity, because I love dancing.

Toni What else did you do in the evening?

Jean Well, we went to the casino.

Toni __7__ have a good t__7__ there?

Jean Yes, but we __8__ have much l__8__. We lost all the time.

Toni __9__ have the o__9__ to meet any French people?

Jean Yes, but I __10__ have much c__10__ to speak French. They all spoke English.

Toni And what about getting back? __11__ have a good j__11__?

Jean Well, we __12__ have a very comfortable f__12__ but at least the air traffic controllers weren't on strike, as they usually are at this time of year.

68 Geçmiş zaman/Sürekli geçmiş zaman

Şu cümlelerde zamanların kullanışını inceleyelim:

When the phone **rang,** I **was painting** the bedroom ceiling.
(Telefon çaldığında ben yatak odasının tavanını boyuyordum.)
When the phone **rang,** I **climbed down** the ladder to answer it.
(Telefon çaldığında ben cevap vermek için merdivenden aşağıya indim.)

Sürekli geçmiş zaman (Past continuous) bir süre devam etmiş olan bir hareketi göstermek için kullanılır, örn. **I was painting** (Boyuyordum).

Önlerindeki kişileri kullanarak A listesini B listesine uydurunuz ve önce onun ne yaptığını **(was doing)** sonra da ne yapmış **(did)** olduğunu yazınız:

Geçen perşembe Londra'daki bir elektrik santralında bir patlama olmuş ve elektrikler sönmüştü.

örn. **When the lights went out, Alan was going to the newspaper office.**
When the lights went out, Alan interviewed the passers-by.

	A	B
Alan, journalist	1 reading a textbook	a stole a handbag as well
Barbara, nurse	2 waiting to go on stage	b closed the book and waited
Cora, actress	3 bathing the baby	c stood still because she was lost
Dagmar, tourist	4 serving drinks	d interviewed the passers-by
Eric, thief	5 going to the newspaper office	e told the children a story
Frank, student	6 taking a patient's temperature	f dropped a bottle of whisky
Gloria, mother	7 taking a wallet from a tourist	g sat down in her dressing room
Harry, barman	8 seeing the sights	h switched on the emergency power supply

69 Geçmişte bitmiş zaman

a

Şu cümlelerde kullanılan fiil şekillerini inceleyelim:

Mrs Fletcher **locked** the door and **went** to bed.
(Mrs Fletcher kapıyı kilitledi ve yattı.)
When her husband **came** home, he **found** she **had locked** the door and **had gone** to bed.
(Kocası eve geldiğinde onu, kapıyı kilitlemiş ve yatmış buldu.)

Geçmişte meydana gelmiş bir hareketten daha önce olmuş bir işi ifade etmek için geçmişte bitmiş zaman (Past perfect tense) **had** + fiilin 3. hali kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları geçmişte bitmiş zamanla doldurunuz:

1 While Ida was answering the phone, the soup boiled over and the gas went out.
When Ida got back to the kitchen, she found the soup _____.
2 While Harry was in the shop, someone stole his car.
When Harry came out of the shop, he found that someone _____.
3 Moira left the front door open when she went to get the car out of the garage. While she was in the garage, the cat got out and climbed onto the roof.
When Moira came out of the garage, she found the cat _____.
4 Horace took Ellen to the cinema, but left her in the queue while he went to buy some cigarettes. While he was away, Marvin turned up and took Ellen into the cinema to see the film.
When Horace returned, he found that Marvin _____.

b **because** ile kullanımı

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He played football for two hours in the morning and felt very tired in the afternoon.
(Sabah iki saat futbol oynadı ve öğleden sonra kendini çok yorgun hissetti.)
He **felt** very tired in the afternoon because he **had played** football for two hours in the morning.
(Sabah iki saat futbol oynadığı için öğleden sonra kendini çok yorgun hissetti.)

Aşağıdaki cümleleri, yukarıdaki örnekte olduğu gibi **because** + geçmişte bitmiş zamanda tekrar yazınız:

1 He won the match and celebrated his victory with his friends.
2 She didn't sleep much on the plane so she went to bed early that night.
3 He was bitten by a snake and had to go to hospital.
4 They left the door unlocked and a thief got into the house.
5 He didn't do all the questions so he failed the exam.

70 İkinci şart cümlesi: **could, might**

Şu cümlelerde kullanılan fiil şekillerini inceleyelim:

A If I **were (was)** rich, I **wouldn't work.** I'**d live** in a castle.
(Zengin olsam çalışmazdım. Bir şatoda yaşardım.)
B If you **lived** in a castle, you'**d be** lonely.
(Bir şatoda yaşayacak olsaydın yanlız olurdun.)
A No, I **wouldn't.** If I **lived** in a castle, I **could have** a lot of servants and I **could invite** all my friends.
(Hayır, olmazdım. Bir şatoda yaşayacak olsaydım bir sürü hizmetkârım olurdu ve ben de bütün arkadaşlarımı davet ederdim.)

B **Would you invite** me? (if you lived in a castle)
[(Beni de davet eder miydin? (eğer bir şatoda yaşayacak olsaydın)]

A Well, I **might.** (invite you if I lived in a castle)
[(Şey, edebilirdim.) (bir şatoda yaşayacak olsaydım)]

Bu cümlelerde **could** [-ebil(sey)di, -ebilirdi] anlamındadır. **Might** (belki de ... -e bilirdi) anlamındadır.

Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı parantez içindeki fiillerin doğru şekliyle doldurunuz. Gereken yerlerde **could,** gereken yerlerde de **might** kullanınız:

A I wish I lived on a desert island, like Robinson Crusoe. If I __1__ (live) on a desert island, I __2__ (go) to the beach every day. I __3__ (lie) on the beach and __4__ (swim) when I felt like it.

B What __5__ you eat? __6__ (not be) hungry?

A Oh, I __7__ (pick) bananas from the trees, and if I __8__ (make) a fishing rod, I __9__ (catch) fish.

B But if you __10__ (want) to catch fish, you __11__ (need) a boat. You __12__ (have to) build one. And there __13__ (be) sharks in the water. It __14__ (be) dangerous.

A Oh, I __15__ (not worry) about them. I __16__ (keep) a look-out for them.

B But the biggest problem __17__ (be) water. What __18__ you (drink)?

A Oh, that __19__ (be) all right. There __20__ (be) a stream on the island.

B There __21__ (not be). Some islands haven't got streams.

A My island __22__ (have) a stream. If it __23__ (not have) one I __24__ (not go) there.

71 **wish** + basit geçmiş zaman

Aşağıdaki paragrafta **wish** [istemek ((şimdi) isterdi)] fiilinden sonra kullanılan fiil şekillerine dikkat ediniz:

David is a lonely little boy in a big city. He would like his life to be different. He would like to be able to do things he cannot do. He says, **'I wish we lived** at the seaside. **I wish I could go** swimming every day.'
(David büyük bir şehirde yalnız küçük bir çocuktur. Hayatının başka olmasını istiyor. Yapamadığı şeyleri yapabilmeyi istiyor. Diyor ki, 'Deniz kenarında yaşamayı isterdim. Her gün yüzmeye gitmeyi isterdim.')

a **I wish** ile başlayarak aşağıdaki sözleri David'in istekleri haline dönüştürünüz:

örn. He would like to be able to go horse-riding.
I wish I could go horse-riding.

1 He would like to have a puppy.
2 He would like to be able to go to school on his bicycle.
3 He would like to be sixteen.

4 He would like to be able to play football every day.
5 He would like to work in a zoo.

b Aşağıdaki örnekte olduğu gibi, cümleleri David'in istekleri haline dönüştürünüz:

örn. He would like to be able to go horse-riding. He would learn how to jump gates and hedges.
I wish I could go horse-riding. If I could go horse-riding I'd learn how to jump gates and hedges.

1 He would like to have a puppy. He would take it to the park and play with it.
2 He would like to be sixteen. He would leave home and join the navy.
3 He would like to work in a zoo. He would look after animals.
4 He would like to have a boat. He would sail round the world.
5 He would like to live in the jungle. Then he would swing from tree to tree, like Tarzan.

72 Üçüncü şart cümlesi

Şu cümlelerde kullanılan fiil şekillerini inceleyelim:

If he **had done** better in his exams, he **would have become** a doctor.
In fact, he's now a very successful businessman.
(İmtihanları daha iyi verebilmiş olsaydı bir doktor olacaktı. Aslında şimdi o çok başarılı bir iş adamı.)

Aşağıdaki hikâyeyi okuyunuz:

The other day I was talking to my friend Bernard. He teaches English in Spain. I asked him how he became an English teacher. He said:

It's a long story. If a number of things in my life had been different, I wouldn't have come here and I wouldn't have become an English teacher.
When I was at school, I wanted to become a pilot in the Air Force but my eyesight wasn't good enough. So I went to university and studied physics. I wanted to stay at university and do research. But my degree wasn't good enough. So I got a job with an engineering company.
I liked the job and I expected to stay there for a long time, but then they appointed a new managing director. I didn't get on with him, so I applied for another job.
I would probably have got the job, but on my way to the interview I met an old friend who worked in a travel agency. He offered me a job in Spain and I accepted it because I've always liked Spain.
After two years, the agency wanted to send me to Italy, but then I met my wife, so I stayed. We got married but I didn't earn enough money to keep a family so I started giving English lessons at a school. The owner of the school wanted to retire so he offered me a full-time job as Director. I liked teaching more than working at the travel agency, so I took it. And that's how I became an English teacher.

Geçenlerde arkadaşım Bernard'la konuşuyordum. Kendisi İspanya'da İngilizce öğretiyor. Ona nasıl İngilizce öğretmeni olduğunu sordum. Dedi ki:

Uzun bir hikâye. Eğer hayatımda bir çok şey farklı olmuş olsaydı buraya gelmiş olmaz ve bir İngilizce öğretmeni de olmuş olmazdım.
Okuldayken Hava Kuvvetlerinde pilot olmayı istiyordum, ama gözlerim yeterince sağlam değildi. Bu nedenle üniversiteye girdim ve fizik okudum.
Üniversitede kalıp araştırma yapmak istedim. Ama derecem yeterince iyi değildi. Böylece bir mühendislik şirketinde işe girdim.
İşi sevmiş ve uzun bir süre burada kalmayı ummuştum, ama sonra onlar yeni bir müdür tayin ettiler. Onunla geçinemedim, bu nedenle yeni bir is için müracaatta bulundum.
Yeni işe belki girebilirdim, ama mülâkat için gelirken yolda bir seyahat acentesinde çalışan eski bir arkadaşıma rastladım. Bana İspanya'da bir iş teklif etti ve ben de İspanya'yı her zaman sevdiğim için işi kabul ettim.
İki yıl sonra, acente beni İtalya'ya göndermek istedi, ama o zaman karıma rastladığım için gitmedim. Evlenmiştik, ama aileyi geçindirecek kadar para kazanamıyordum ve bir okulda İngilizce dersleri vermeye başladım. Okul sahibi emekli olmak istediği için bana Müdür olarak tam-gün iş teklifinde bulundu. Öğretmeyı seyahat acentesinde çalışmaktan daha çok sevdiğim için işi kabul ettim. İngılizce öğretmeni olmam işte böyle oldu

Hikâyedeki bilgileri kullanarak, Bernard'ın hayatının nasıl farklı olabileceğini aşağıdaki örnekte olduğu gibi yazınız:

örn. **If he had had good eyesight, he would have become a pilot in the Air Force.**

How would Bernard's life have been different?

1 if he had had good eyesight?
2 if his university degree had been better?
3 if the engineering company hadn't appointed a new managing director?
4 if Bernard had got on with him?
5 if he hadn't met his friend from the travel agency?
6 if he hadn't liked Spain?
7 if he hadn't met his wife?
8 if he had earned more money in the agency?
9 if the owner of the school hadn't wanted to retire?
10 if he hadn't liked teaching more than working at the travel agency?

73 Bitmiş şart (**if**'li cümlecik olmadan)

Şu cümleleri inceleyelim:

A Why didn't you ring us up?
(Niçin bize telefon etmedin?)

B I **would have done,** but I had forgotten your number. **(I would have done,** if I hadn't forgotten . . .)
[(Edecektim, ama telefon numaranızı unutmuştum.) (Eğer unutmamış olsaydım . . . telefon ederdim.)]

We enjoyed our holiday very much and **would have liked** to stay there longer. (But I had to get back to work, we couldn't afford it, etc.)
[Tatilimiz çok iyi geçti ve orada daha uzun kalmayı isterdik. (Ama işe dönmek zorundaydık, paramız yetmedi, vb.)]

If'li şart cümlecikleri söylenmediği halde anlaşılır durumdadır. Dikkat ettiyseniz, bütün durumlarda bitmiş şart otomatik olarak söylenen şeylerin yerine getirilmediğini ya da meydana gelmediğini anlatmaktadır, yani **I didn't ring them up** (Onlara telefon etmedim) ve **we didn't stay longer** (Daha uzun kalmadık.)

Aşağıdaki cümlelerdeki parantez içindeki fiilleri bitmiş şart cümlecikleri (Conditional perfect tense) halinde kullanınız:

örn. I didn't know you were in hospital or I (visit) you.
I didn't know you were in hospital or I **would have visited** you.

1 I (write) to you before now, but I have had so much work to do that I haven't had time.
2 It was such a beautiful place that she (like) to stay there for ever.
3 ***A*** What did you drink with the meal?
B Beer. I (prefer) wine, but it was too expensive.
4 ***A*** Why didn't you tell me you were coming? I (meet) you at the station.
B It (be) too much trouble.
A Of course it wouldn't. I (not mind). I had nothing else to do.
B Oh, well, I (not ask) you, anyway. I wanted my visit to be a surprise.

74 Emir cümlesi yerine kullanılan diğer yapılar

Aynı şeyin daha kibarca nasıl ifade edildiğini görelim:

Get me a sandwich.
(Bana bir sandviç getir.)
Get me a sandwich, **will you?**
(Bana bir sandviç getir, olur mu?)
Will you get me a sandwich, please.
(Bana bir sandviç getirir misin, lütfen.)
Would you mind getting me a sandwich?
(Bana bir sandviç getirmenizde bir sakınca var mı, acaba?)

Aşağıdaki paragrafı inceleyiniz. Parçanın başındaki her cümleyi, örnekte görüldüğü gibi emir cümlelerinin diğer bir şekliyle ifade ediniz:

a *Colin Hammond çok meşgul bir kişidir ve karısı bürosuna telefon ettiğinde ona karşı oldukça kaba davranır. Onunla konuşacak vakti yoktur. Der ki:*

örn. **Ring me back later, will you?**

There are a few things I must tell you, though. I didn't have time to pay the gas bill. *Go round and pay it.* And I won't be able to play tennis with Jack Frost this evening. *Ring him and tell him I can't play.* Oh, yes, and *take the dog for a walk.* And *have a look at Brian's homework.* And I'll be home late to dinner, so *leave it in the oven.*

b *Sekreterine karşı biraz daha kibar davranır. Aynı durum için şöyle söyler:*

örn. **Will you ring me back later, please.**

I've got to go out and see a customer. *Book a table at the Ritz.* And don't forget that I'm going to Birmingham tomorrow. *Find out the times of the trains.* And we must send out those letters this evening. *Type them before you go.* Oh, yes, and I can't see Mr Brown tomorrow. *Cancel my appointment with him.* And another thing — *ring my wife and tell her I'll be late home.*

c *İş arkadaşlarına karşı daha kibardır. Aynı durum için şöyle söyler:*

örn. **Would you mind ringing me back later?**

I'm afraid I can't see you this morning. *Come up this afternoon.* I haven't had time to read the report you wrote. *Bring it with you.* And *make a note of the main points.* I need a list of last month's sales figures for the board meeting tomorrow. *Get it for me.* And I'll be at the board meeting all morning, so *deal with everything while I'm away.*

75 Emir ve **Why (not) do this?/Why do (don't) you do this?**

Aşağıdaki A-B konuşmasında B'nin sözlerini inceleyelim:

A He does what he likes. He doesn't take any notice of what I say.
(İstediğini yapar. Dediğime hiç kulak asmaz.)

B **Why argue** with him, then?
(Onunla niçin münakaşa ediyorsun, öyleyse?)
Why do you argue with him, then?
(Onunla niçin münakaşa ediyorsun, öyleyse?)
Don't argue with him, then.
(Onunla münakaşa etme, öyleyse.)

A We haven't had fish for some time.
(Bir süredir balık yemedik.)

B Then **why not have** fish?
(Öyleyse, niçin balık yemiyorsun?)
Then **why don't we have** fish?
(Öyleyse neden balık yemiyoruz?)
Get some fish, then.
(Balık al, öyleyse.)

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, B'nin sözlerini iki değişik şekilde söyleyiniz:

1 ***A*** He always criticises my work and it upsets me.
B Why take any notice, then?

2 ***A*** I know smoking's bad for me.
B Why do you smoke, then?
3 ***A*** That programme always irritates me.
B Then don't watch it.
4 ***A*** I don't think I'm going to enjoy my holiday.
B Why are you going, then?
5 ***A*** They've done the job so badly it will have to be done again.
B Why are you going to pay them, then?
6 ***A*** I've been working very hard and I feel tired.
B Then why don't you have a rest?
7 ***A*** I feel very lonely.
B Come round to my house, then.
8 ***A*** I'm sure I've been asked to pay too much income tax.
B Why not write to the tax inspector and complain, then?
9 ***A*** I haven't seen her for ages. I wonder how she is.
B Ring her up, then.
10 ***A*** I've got a headache.
B Then why not take an aspirin?

76 **Don't . . .** ve **Be careful not to . . .**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Be careful! **Don't take** any risks!
(Dikkatli ol! Riske girme!)
Be careful **not to take** any risks.
(Riske girmemeye dikkat et.)

The only advice I can give is: **Don't bet** on horses!
(Sana vereceğim tek nasihat: Yarışlarda bahsi müşterek oynama!)
The only advice I can give you is **not to bet** on horses.
(Sana vereceğim tek nasihat at yarışlarında bahsi müşterek oynamamandır.)

Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri diğer şekilleriyle tekrar yazınız:

1 Take care! Don't lose the money!
2 The most important thing to remember in this situation is: Don't panic!
3 I warn you. Don't do that again!
4 Under the circumstances, the best advice I can give you is not to pay any attention to them.
5 The wisest course of action is: Don't give them any opportunity to complain!

Gerunds and infinitives

77 Fiil + isim - fiil, fiil + mastarlar

a Fiil + isim - fiil

Şu cümleleri inceleyelim:

I enjoy working here.
(Burada çalışmaktan zevk alıyorum.)

Enjoy (-den hoşlanmak, -den zevk almak) fiilinden sonra gelen fiil daima isim-fiil halindedir. Bu şekilde kendisinden sonra daima isim - fiil gelenler şunlardır: **avoid** (-den kaçınmak/sakınmak), **dislike** (sevmemek), **finish** (bitirmek), **(can't) help** (-mekten kendini alamamak), **(not) mind** [(-in) mahzuru olma(ma)k], **practise** (alıştırma yapmak), **(can't) stand** [-e dayan(ama)mak, -e tahammül etmek (edememek)]

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını yukarıdaki fiillerden biriyle tamamlayınız. Aynı fiili birden fazla kullanmayınız:

1 People wear safety belts to _____ being injured in accidents.
2 Would you _____ opening the window? It's very hot in here.
3 I _____ listening to classical music but I can't _____ queueing for hours outside concert halls to get a ticket.
4 When I _____ writing this book, I'm going to have a long holiday.
5 My aunt is very lonely. I can't _____ feeling sorry for her. But she _____ people visiting her without a good reason.
6 You must _____ answering this kind of question for the examination.

b Fiil + edat + isim - fiil

Şu cümleleri inceleyelim:

He **went on working** till he was seventy.
(Yetmişine kadar çalışmaya devam etti.)
He's **got accustomed to living** in a cold country.
(Soğuk bir ülkede yaşamaya alışmıştır.)

Bir edatla (örn. **on, to**) birlikte kullanılan bütün fiillerden sonra gelen fiil daima isim-fiil halindedir.

Bu şekilde kendisinden sonra **to** +isim - fiil/isim grubu gelen fiiller şunlardır: **amount to** (-e varmak), **be/get accustomed to** (-e alışık olmak/-e alışmak), **be given to** (-e düşkün olmak, -e eğilimli olmak), **be opposed to** (-e karşı olmak, aleyhinde olmak), **be/get used to** (-e alışık olmak/-e alışmak), **come near to** (bir şeyi az kalsın yapmak), **limit oneself to** (... ile yetinmek), **look forward to** (iple çekmek, sabırsızlıkla beklemek, dört gözle beklemek), **object to** (karşı çıkmak, hoş karşılamamak), **resign oneself to** (-e razı olmak, katlanmak)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını yukarıda verilen fiilleri kullanarak tamamlayınız. Aynı fiili birden fazla kullanmayınız:

1 ***A*** We'll have to get up at six o'clock tomorrow.
B That's all right. I'm _____ to getting up early.
2 I _____ to seeing you at the party on Saturday.
3 I _____ to paying taxes when I don't know where the money will go.
4 He wanted to be a great solo violinist but he has realised that he isn't quite good enough, so he has _____ himself to playing in an orchestra.
5 If you make excuses that are obviously not true, it _____ to saying that you don't want to come.

c Fiil + izleyen fiilin yalın hali

Şu cümleleri inceleyelim:

I **made him do** his homework.
(Ona ev ödevini yaptırttım.)
We **let them make** as much noise as they want.
(İstedikleri kadar gürültü yapmalarına izin verdik.)
Help me (to) carry this.
(Bunu taşımama yardım et.)
You **must try** harder.
(Daha çok çalışmalısın.)
I'**d rather go** by car than walk.
(Yürüyeceğime arabayla gitmeyi tercih ederim.)

Let (-e müsade etmek), **make** [(yap)tırmak, mecbur bırakmak]'dan sonra bir başka fiil geldiğinde yalın halde, yani **to** almadan gelir. (80. maddeye bakınız.)

Help [(-e) yardım etmek]'den sonra gelen fiil hem mastar hem de yalın halde yani **to** almadan gelebilir.

Yardımcı fiillerin çoğundan sonra, örn. **can, must, would,** vb. ve **had better** [(yap)sa iyi olur), **would rather** (tercih etmek) (56 ve 58. maddelere bakınız) 'den sonra gelen fiilin yalın hali, yani **to**'suz hali gelir.

(eskiden yapardı) anlamına gelen **used to** + fiil ile kullanılır, örn. **I used to go to school in London.** (Eskiden Londra'da okula giderdim.) **Be used to** (-e alışık olmak) ve **get used to** (-e alışmak) ile karşılaştırınız. (Yukardaki b kısmına bakınız.)

d Fiil + isim - fiil/mastar

Çok sayıda fiil kendinden sonra gelen fiilin isim - fiil ya da mastar hali ile kullanılır. Birçok durumda da fiilin anlamı bunlardan hangisiyle kullanıldığına bağlı olarak değişir. Bu şekilde en çok kullanılan fiiller şunlardır:

allow (-e müsade etmek, -e izin vermek)
The doctor doesn't **allow me to smoke.**
(Doktor sigara içmeme müsade etmiyor.)

We don't **allow smoking** in the classroom.
(Sınıfta sigara içilmesine izin vermeyiz.)

Allow fiilinden sonra nesne (örn. **me**) ve fiilin mastar hali kullanılır. Eğer nesne olmazsa isim-fiil kullanılır.

begin [(-e başlamak] ve **start** [(-e) başlamak]
I'm **beginning/starting to feel** tired.
(Yorulmaya başladım.)
I **began/started smoking** when I was fourteen.
(On dört yaşındayken sigara içmeye başladım.)

Begin ve **start** fiillerinden sonra isim-fiil ya da mastar kullanılabilir. Normal olarak sürekli zamanlarda kullanılmazlar, örn. **I'm beginning walking** şeklinde bir cümle kullanılmaz.

continue [(-e) devam etmek]

hate (-den nefret etmek, -den hiç hoşlanmamak)

I **continued to write** to him.
(Ona yazmaya devam ettim.)
I **continued writing** to him.
(Ona yazmaya devam ettim.)
I **hate living** in London.
(Londra'da yaşamaktan hiç hoşlanmıyorum.)
I'**d hate to live** on a boat.
(Bir gemide yaşamak hiç hoşuma gitmezdi.)

Şart cümlesinde **hate** fiilinden sonra mastar hali kullanılır; ama normal şekli isim-fiildir.

I **hate to interrupt** you when you're working.
(Çalışırken işinizi yarıda kestiğim için çok üzgünüm.)

Yukarıdaki cümlede **hate,** 'I'm sorry' anlamındadır ve kendisinden sonra mastar kullanılır.

intend [(-e) niyet etmek]

like (sevmek, beğenmek, -den hoşlanmak)

I **intend to visit** them.
(Onları ziyaret etmeye niyetliyim.)
I **intend visiting** them.
(Onları ziyaret etmeye niyetliyim.)
I **like to dance.**
(Dans etmeyi severim.)
I **like dancing.**
(Dans etmeyi severim.)

Görüldüğü gibi hem isim-fiil hem de mastar kullanılabilir. Ama genel anlamda 'hoşa gitmek', 'beğenmek' kullanılacaksa isim-fiil hali biraz daha yaygındır.

I **don't like waiting** on railway stations.
(Tren istasyonlarında beklemeyi sevmiyorum.)

Olumsuzluk gösteren ve **dislike** ile aynı anlama gelen cümlelerde mastara göre isim-fiil daha çok kullanılır.

I **don't like to distrub** you.
(Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim.)

Yukarıdaki cümlede **don't like,** 'I'm sorry' anlamındadır ve kendisinden sonra mastar hali kullanılır. (Yukarıda verilen **hate** ile karşılaştırınız.)

I'd like to help you.
(Size yardım etmek istiyorum.)

Şart cümlelerinde **like** fiilinden sonra mastar hali gelir.

love [(çok) sevmek]

I love to walk.
(Yürümeyi çok seviyorum.)
I love walking.
(Yürümeyi çok seviyorum.)

Love'ın kullanımı **like** gibidir.

prefer (-ı tercih etmek)

I prefer driving to **walking.**
(Arabayla gitmeyi yürümeye tercih ederim.)
I prefer to drive rather than **to walk.**
(Yürümektense arabayla gitmeyi tercih ederim.)

Prefer fiilinden sonra hem isim-fiil hem de mastar hali kullanılabilir, ama isim-fiilin kullanımı daha kolay ve dile daha uygun gelir.

I'd prefer to go fishing.
(Balığa gitmeyi tercih ederim.)

Şart cümlesinde kullanıldığında **prefer,** mastar hali ile kullanılır. Burada işaret edilen belirli bir durumda belirli bir tercihtir. Bu durumda çoğu kez **would rather** kullanılır. (Yukardaki c kısmına ve 58. maddeye bakınız.)

remember (hatırlamak, unutmamak) ve **forget** (unutmak)
I **remember/haven't forgotten smoking** my first cigarette.
(İlk sigara içişimi hatırlıyorum./İlk sigara içişimi unutmadım.)
I **remembered/didn't forget to post** the letter.
(Mektubu göndermeyi unutmadım.)

Remember fiili isim-fiil ile kullanıldığında 'hatırlamak', mastar halinde kullanıldığında ise 'unutmamak' anlamına gelir.

[**Remind** (hatırlatmak) demektir ve mastar halinde kullanıldığı zaman, yani **remind me to** (bana unutturma) anlamını verir, örn. **Remind me to post the letter** (Mektubu postalamayı bana unutturma.)]

stop (bırakmak, kesmek; durmak)
He **stopped talking.**
(Konuşmayı bıraktı/kesti.)
He **stopped to talk** to a friend.
(Bir arkadaşıyla konuşmak için durdu.)

Stop fiili hem isim-fiil hem de mastar ile birlikte kullanılabilir, ama isim-fiille birlikte (kesmek, bırakmak), **to**'lu fiille ise (durmak) anlamına gelir.

try [(yapmağa) çalışmak, denemek]

I **tried to understand** it.
(Onu anlamaya çalıştım.)
I **tried smoking** a cigarette for the first time.
(İlk kez sigara içmeyi denedim.)

Aşağıdaki cümleleri tamamlamak için parantez içindeki fiillerin doğru şekillerini kullanınız. Eğer hem isim-fiil hem de mastar halinin kullanılması doğru oluyorsa her ikisini de kullanınız:

1 We don't allow (smoke) in the cinema.
2 We don't allow people (smoke) in the cinema.
3 He began (walk) slowly along the road.
4 I'm beginning (understand) how this works.
5 He continues (behave) in exactly the same way as he did when he was the manager.
6 I hate (play) rugby.
7 I'd hate (be) a teacher at that school.
8 I like (listen) to Mozart's music.
9 I like (read) the paper on the way to work in the mornings.
10 I'd like to (play) tennis tomorrow.
11 I don't like (stay) in bed late.
12 She preferred (play) tennis to (play) hockey.
13 I'd rather (play) tennis than hockey.
14 I remember (go) to the opera for the first time when I was ten.
15 Did you remember (book) the tickets for the opera?
16 She never stops (talk). I wouldn't like (be) her husband.
17 We stopped at the garage (get) some petrol.
18 I've tried (give up) smoking several times but I've never succeeded.
19 Why don't you try (smoke) a pipe? It would be better for you.
20 I forgot (include) 'forget' in this exercise, but then my co-author reminded me (put) it in.

78 His ve duyu fiilleri + yalın şekli ya da **-ing**'li şekli

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I **saw** the bomb **fall.**
(Bombanın düştüğünü gördüm.)
I **watched** the rain **falling.**
(Yağmurun yağışını seyrettim.)

Fiilin yalın hali, örn. **fall** tamamlanmış bir hareketi; **-ing**'li hali, örn. **falling** devam eden, henüz bitmemiş bir hareketi göstermek için kullanılır. Her iki durumda da cümle yapısı aynıdır.

Aşağıdaki hikâyede parantez içinde verilen fiillerin daha uygun şeklini kullanınız:

There was a fire in our street yesterday morning. I woke up early. I pulled the curtains and suddenly saw smoke (1. pour) out of the house opposite. Then I heard the fire engines (2. ring) their bells and saw the first one (3. turn) the corner and (4. stop) outside the burning house. Then I saw a woman (5. stand) at the upstairs window. I watched her (6. open) the window and could see her (7. wave) at the firemen. I opened my bedroom window. Now I could hear more fire engines (8. arrive) and smell the smoke (9. come) from the burning house. Then I saw the firemen (10. carry) a large blanket into the front garden and (11. get) ready to catch the woman. Then I heard the chief fireman (12. shout) 'Jump'. For a long time, I watched the woman (13. hesitate) and the firemen (14. wait) underneath, (15. hold) the blanket. Then, suddenly, she made up her mind and I saw her (16. jump) safely into the blanket and heard the firemen and the neighbours (17. shout) 'Hurray'.

79 Edat + isim - fiil

Şu cümleyi inceleyelim:

He's very **interested in gardening.**
(Bahçe işlerine karşı çok ilgi duyar.)

Bir edattan sonra gelen fiil daima isim-fiil yapısındadır. **But** ve **except** bu kuralın dışında kalır.

örn. There's nothing we can do **but/except wait.**
(Beklemekten başka yapabileceğimiz bir şey yok.)

Şu fiillerin **-ing**'li şeklini kullanarak aşağıdaki cümlelerin boşluklarını tamamlayınız: **do, drive, leave, live, lose, play, sit, speak, spend, use.** Her fiili birden fazla kullanmayınız.

1 Before _____ the office, there's something I'd like you to do for me.
2 They didn't say a word. They just sat in the corner without _____.
3 He's very fond of _____ the piano.
4 He returned to England after _____ several years abroad.
5 I'm a good driver but I wouldn't be capable of _____ a racing car.
6 I like this town. I've never thought of _____ anywhere else.
7 Why don't you do something, instead of _____ there in the armchair?

8 He solved the problem by _____ a different method.
9 I must put this money away in a safe place. I'm afraid of _____ it.
10 My fee for _____ this job will be £10.

80 **make** ve **let** + fiilin yalın hali

Şu cümleleri inceleyelim:

A **Let them go!** They haven't done anything wrong.
(Bırak gitsinler! Yanlış hiçbir şey yapmadılar.)
B Yes, they have. They've broken my window and I'm going to **make them pay** for the damage.
(Evet, yaptılar. Penceremin camını kırdılar ve ben de zararı onlara ödeteceğim.)

Make ve **let, (will, may, could,** vb.) yardımcı fiillerin dışında kendilerinden sonra fiilin yalın hali gelen fiillerdir. **Help**'den sonra fiilin hem **to**'lu hem de yalın hali kullanılabilir.

Şu fiillerin doğru şekillerini kullanarak aşağıdaki cümlelerin boşluklarını tamamlayınız: **behave, do, eat, go, read, stay, take, talk, wait, watch.** Her fiili birden fazla kullanmayınız.

1 ***A*** You shouldn't let Ian __1__ so many sweets, and you let him __2__ up too late, too. You should make him __3__ to bed earlier. And another thing, you let him __4__ too much television. You ought to make him __5__ his homework. When I was young, my father made us __6__ properly at the dinner table, too. He didn't let us __7__ with our mouths full. And he made us __8__ until everyone had finished before we left the table.

B Oh, Mother! You'll tell me next that I shouldn't let Bob __9__ his newspaper at breakfast.

A No, you shouldn't. Your husband's just as bad as your son. You ought to make him __10__ you shopping in the car on Saturday afternoons, instead of going to the football match, and . . .

81 Fiil + nesne + **to**'lu fiil

Şu cümleleri inceleyelim:

A What do you **want me do do?**
(Benim ne yapmamı istiyorsun?)
B **I'd like you to help** me carry this box.
(Şu kutuyu taşımak için bana yardım etmeni istiyorum.)

Bu şekilde kendisinden sonra bir nesne ve **to**'lu fiil gelen fiiller şunlardır: **advise** [(-e) tavsiye etmek, (-e) nasihat etmek], **allow** (müsade etmek, izin vermek), **ask** (rica etmek, istemek), **cause** (sebeb olmak), **expect** [(yap)acağını ummak], **force** (mecbur bırakmak), **help** [(-e) yardım etmek], **invite** (davet

etmek), **leave** (bırakmak), **order** (-e emretmek) **pay** [para(sını) vermek, ödemek], **teach** (öğretmek, ders vermek), **tell** (anlatmak, söylemek), **want** (istemek), **warn** (ikaz etmek), **would like** [rica ediyor, istiyor (mümkünse)]

John Stewart'ın sekreterinden ne yapmasını istediğini ve Anne'nin Erika'dan ne yapmasını istediğini yazınız:

örn. **John Stewart wants his secretary to type the letters he has dictated.**
Anne would like Erika to wash up all the glasses.

1 *İş adamı olan John Stewart bir müşterisiyle öğle yemeğine çıkacaktır. Bürosundan ayrılmadan önce sekreteri, Miss Jones'a yapması için birçok iş vermektedir.*

Come in, Miss Jones. I'm going out now but I want you to do a few things for me while I'm out. First, would you type the letters I've dictated. Sign them for me and put them in the post. Then make an appointment for me with Mr Adams for Wednesday morning. After that, would you book my flight to Paris for Thursday, please, and also find me a hotel in Paris for two nights. Oh, yes, and put off the board meeting until I return from Paris. Telephone my wife, would you, and tell her I'll be late home. And before you go, could you please file the papers on my desk.

2 *Erika, Anne'ye partiden sonraki temizlikte yardım etmektedir. Anne ona ne yapabileceğini söylemektedir.*

First, wash up all the glasses, and leave them on the draining board in the kitchen. Then wrap the sandwiches in greaseproof paper and put them in the fridge. Empty the ashtrays in the dustbin, would you, and put the empty bottles in those cardboard boxes next to it. Then take the unopened bottles to the cellar. Oh, yes, you could hoover the carpet and dust the furniture. And after that, you can help me move the furniture back into the dining room.

82 Soru kelimesi + mastar hali

Şu cümleleri inceleyelim:

Tell me **how to do** it.
(Bana onun nasıl yapılacağını söyle.)
He doesn't know **where to go.**
(Nereye gideceğini bilmiyor.)
I'm not sure **how much to ask** for it.
(Ona ne kadar para isteyeceğimden emin değilim.)

Yukarıdaki bu yapılar daha karmaşık bir cümle kuruluşu olan şu yapıların yerine kullanılır ve anlam aynıdır:

Tell me how I should do it.
He doesn't know where he has to go.
I'm not sure how much I should ask for it.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarına anlamı tamamlayacak olan doğru soru kelimelerini seçip koyunuz (size yardımcı olması amacıyla ilk harfleri verilmiştir) ve italikle yazılmış olan kelimeleri de to'lu fiil haline getiriniz:

örn. I don't know w _____ *I must* be there.
I don't know **when to be** there.

I was once travelling from Spain to Switzerland, but I missed my train at the French border. I didn't know w__1__ *I should* do or w__2__ *I should* ask for advice. I wasn't sure whether I should wait 12 hours for another direct train or try to find out h__3__ *I could* get to Geneva by a different route. Eventually a man at the station told me w__4__ train *I ought to* catch and w__5__ *I had to* go to catch it. Meanwhile my friend in Geneva didn't know w__6__ *he should* do, either, when my original train arrived without me. He wasn't sure whether he ought to stay at the station or not. He didn't know h__7__ *he could* get in touch with me. He finally decided to leave a message for me, telling me w__8__ *I had to* go to contact him and w__9__ telephone number *I could* ring.

83 Mastarlı ve isim-fiilli yapılar

a Mastarlı yapı

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Would you like to mention your uncle in your will? (etken yapı)
(Vasiyetinde amcandan söz etmeyi ister misin?)
Would you like your uncle to be mentioned in your will? (edilgen yapı)
(Vasiyetinde amcandan söz edilmesini ister misin?)

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri bir diğer şekliyle ifade ediniz:

1 They want to replace the manager.
2 I think we should tell everyone about it.
3 She would like them to invite her, too.

b İsim-fiil

Şu cümleleri karşılaştıralım:

There is nothing new in **growing grapes** in England. (etken)
(İngiltere'de üzüm yetiştirme konusunda yeni bir şey yok.)
There is nothing new in **grapes being grown** in England. (edilgen)
(İngiltere'de üzüm yetiştirilmesi konusunda yeni bir şey yok.)

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri bir diğer şekliyle ifade ediniz:

1 I'm not responsible for giving the information to the press.
2 He had nothing to do with changing the plans.
3 I wasn't conscious of anyone following me.

84 Nesne ve tümleçli fiiller

a Nesne

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Someone gave the money to John. (etken)
(Birisi parayı John'a verdi.)
The money was given to John. (edilgen)
(Para John'a verildi.)

Özellikle işi yapanla (örn. **someone**) değil de nesneyle (örn. **the money**) ilgileniyorsak edilgen (passive) yapıyı tercih ediyoruz.

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri edilgen yapıya çeviriniz:

1 At the end of the lesson, someone reads a story to the children.
2 Someone sold the shop to a friend of mine.
3 They have to pay back the loan to the bank.

b Tümleç

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Someone gave John the money. (etken)
(Birisi John'a parayı verdi.)
John was given the money. (edilgen)
(John'a para verildi.)

İkinci örnekte para önemli değildir. İlgi duyulan şey paranın kime verildiğidir. İşte buna benzer durumlarda edilgen cümle etken cümlenin tümleci ile (örn. **John**) başlatılır.

Bu yapıda kullanılabilen diğer fiiller şunlardır: **ask** [(-e) sormak], **leave** [(vasiyette) bırakmak], **lend** (ödünç vermek), **owe** (borcu olmak, borçlu olmak), **pay** [para(sını) vermek, ödemek], **promise** [(-e) söz vermek/vaadetmek], **send** (göndermek, yollamak), **show** (göstermek).

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri tümleç ile başlatarak edilgen yapıda kullanınız:

1 People often ask Roy questions about his work.
2 Someone showed me how to do it.
3 Nobody owed me any money.
4 I think they pay Harry too much.
5 They promised Sarah a rise.

c Nesne ve tümleç

Şu cümleleri karşılaştıralım:

John was given the money. (edilgen)
(John'a para verildi.)
The money was given to John. (edilgen)
(Para John'a verildi.)

Bu cümlelerin her ikisi de edilgen yapıyla ifade edilmişlerdir. Ne varki birinci cümlede özellikle **John,** ikinci cümlede de **the money** belirtilmek istenmiştir.

Aşağıdaki karşılıklı konuşmada italikle yazılı olan kısımları tekrar yazınız. Örnekte de görüldüğü gibi, her cümlenin bir kişi olan öznesini, cansız bir özneye dönüştürünüz:

Banka yönetmeni olan Mr Matthews genç bir çifte ev almaları için vermiş oldukları kredi için tasalanmaktadır.

Mr Matthews I think *they were lent the money* without enough guarantee. After all, *they were given the down-payment* as a wedding present. They haven't got any money themselves.

Asistant manager Oh, that's all right. *We've been paid the whole amount. I was shown the letter* yesterday. *We were sent the cheque last* week. Apparently, *they were left the entire sum* in someone's will.

85 Ettirgen yapı: **have/get something done**

a bilerek

Şu cümleleri inceleyelim:

I **painted my house** last month.
(Geçen ay evimi boyadım)
I **had my house painted** last month.
(Geçen ay evimi boyattım.)
I **got my house painted** last month.
(Geçen ay evimi boyattım.)

Birinci cümlede boyama işinin benim tarafımdan yapıldığı, ama ikinci ve üçüncü cümlelerde bu boyama işinin başkası tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır.

Get something done (bir şey yaptırmak) yapısı **have something done** (bir şey yaptırmak) yapısıyla aynı anlamdadır, ama ilkinde biraz daha gayret isteyen bir şey ima edilmektedir. Örneğin evden ayrılırken şöyle söyleriz:

I'm going to the photographer's to get my photograph taken.
(Fotoğrafçıya fotoğrafımı çektirmeye gidiyorum.)

Ama fotoğrafçıya gelince de şöyle söyleriz:

I've come to have my photograph taken.
(Fotoğrafımı çektirmeye geldim.)

Aşağıdaki cümleleri ifade eden kişilerin hepsi bir şey yaptıracaklar **(to get something done).** Her kişinin kocasına/karısına gitmeden önce ne söylediğini parentez içindeki kelimeleri kullanarak belirtiniz:

örn. Lucy is going to the hairdresser's. (cut and perm my hair)
I'm going to the hairdresser's to get my hair cut and permed.

1 Paula is going to the dry-cleaner's. (clean this dress)
2 Harry is going to the barber's. (cut my hair)
3 Peter is going to the TV shop. (repair this TV set)
4 Margaret is going to the jeweller's. (repair this watch)

Aşağıdaki cümleleri ifade eden kişilerin hepsi bir şey yaptıracakları **(to have something done)** dükkân ya da benzeri yere henüz gelmişlerdir. Her kişinin, parantez içindeki kelimeleri kullanarak neler dediklerini belirtiniz:

örn. Betty is at the dressmaker's. (alter this skirt)
I've come to have this skirt altered.

5 Anne is at the optician's. (test my eyes)
6 Bob is at the tailor's. (make me a suit)
7 Frank is at a typing agency. (type this report)
8 Sarah is at the post office. (register this parcel)

b Bilmeyerek/farkında olmadan

Şu cümleleri inceleyelim:

I **had my watch stolen** last week.
(Geçen hafta saatimi çaldırdım.)
He **got his nose broken** in a fight.
[Bir kavgada burnunu (kırdırdı) kırdılar.]

Have ve **get** kullanılarak yapılan bu ifadelerde kişiler yine bir şey yaptırıyorlar, ama bu yaptırmalarda kişi bilerek ve isteyerek bunların meydana gelmesine neden olmaz. **Have** ve **get**'in kullanılmasında anlamca yine ufak bir fark vardır: **Have**'li cümlede kişinin meydana gelen olayda hiçbir suçu yoktur ve masumdur. Ama **get**'li yapıda meydana gelen olaydan kısmen sorumludur.

Aşağıdaki parçada başından geçen bir olayı Colin kendi görüş açısından anlatmaktadır. Siz italikle verilmiş kısımları eğer Colin'in meydana gelen olayda bir suçu yoksa **have**'li yapıyla, varsa **get**'li yapıyla yeniden ifade ederek yazınız:

örn. **In the first five minutes of the game, I had my shirt torn . . .**

Colin bir takıma karşı rugby (bir çeşit futbol) oynamıştı. Karşı takımın oyuncuları çok sert oyunculardı.

In the first five minutes of the game, *someone tore his shirt.* When he was lying on the ground, *someone kicked his head.* Colin was very angry. He started a fight, but *someone broke his nose* and *knocked out two of his teeth.* He was taken to the changing rooms and found that *someone had taken his wallet.* 'What a terrible place!' he said. 'Well, I suppose nothing worse can happen now.' He was wrong. While he was in hospital, *someone stole his car.*

86 Dolaysız ve dolaylı anlatım

Şu cümleleri karşılaştırınız:

He said, 'I don't like onions.' (dolaysız anlatım)
('Soğan sevmiyorum,' dedi.)
He said **he didn't like onions.** (dolaylı anlatım)
(Soğan sevmediğini söyledi.)
She said, 'I visited my aunt yesterday.' (dolaysız anlatım)
She said **that she had visited her aunt the day before.** (dolaylı anlatım)
(Dün değil evvelsi gün teyzesini ziyaret ettiğini söyledi.)

Dikkat ettiyseniz cümleler dolaysız anlatımdan dolaylı anlatıma çevrilirken zaman ve yer (örn. **yesterday**) ifadeleri de çoğu kez değişmektedir. Dikkat ettiyseniz dolaylı anlatımı başlatan fiil geçmiş zamandaysa (örn. **said**) cümlenin fiil zamanı da değişir. Biraz sonra yapacağımız alıştırmada aşağıda verilen kurallar listesindeki kurallardan yararlanınız. (**Say** ve **tell**'i açıklayan 127. maddeye ve dolaylı soruları anlatan 108. maddeye de bakınız.)

Fiil zamanında değişim

Dolaysız anlatım	**Dolaylı anlatım**
I'm working very hard. ('Çok çalışıyorum.')	He said he was working ... (... çalıştığını söyledi.)
'I earn £100 a week.' ('Haftada £100 kazanıyorum.')	He said he earned ... (... kazandığını söyledi.)
'I'm going to change my job.' ('İşimi değiştireceğim.')	He said he was going to ... (... ceğini söyledi.)
'I'll finish it soon.' ('Yakında onu bitireceğim.')	He said he would finish it ... (... onu bitireceğini söyledi.)
'I've never seen her before.' ('Onu daha önce hiç görmedim.')	He said he had never seen her ... (Onu ... hiç görmediğini söyledi.)
'I didn't break it.' ('Onu ben kırmadım.')	He said he hadn't broken it. (Onu kırmadığını söyledi.)
'I can run faster than her.' (Ondan daha hızlı koşabilirim.')	He said he could run faster ... (... daha hızlı koşabileceğini söyledi.)
'It may be too late.' ('Çok geç olabilir.')	He said it might be ... (... olabileceğini söyledi.)

Zaman ve yer değişimi

Dolaysız anlatım	Dolaylı anlatım
here (burada)	there (orada)
this (bu)	that (o, şu)
now (şimdi)	then (o zaman)
yesterday (dün)	the day before (evvelki gün)
tomorrow (yarın)	the day after (öbür gün)
last week (geçen hafta)	the week before (evvelki hafta)
next week (gelecek hafta)	the week after (öbür hafta)
ago (önce, evvel)	before (-den önce)

1 Aşağıda bir karşılıklı konuşmayı anlatan yazıyı okuyun ve sonra Janet ve Mary'nin sözlerini ağızlarından çıktığı gibi karşılıklı konuşma biçiminde yazınız:

örn. ***Janet*** **I'm going to the cinema . . .**

Janet told Mary that she was going to the cinema that evening with her husband. He was taking her to see *Kramer versus Kramer.* They were going to have dinner after the show. She was afraid there might be a queue so they were going to get to the cinema in good time to make sure they got in. She said she was very fond of Dustin Hoffman. In her opinion, he was the best actor in the world. She told Mary that she would tell her all about the film when she saw her the day after. Mary hoped they would both enjoy the film.

2 Aşağıdaki konuşmayı dolaylı anlatıma dönüştürünüz:

örn. **Mary said they were going on holiday the week after . . .**

Mary We're going on holiday next week. Ian and the children are looking forward to it. We're going to drive to the west of England and rent a caravan. Ian needs a rest, but he doesn't mind driving, and once we get to the caravan site we'll just stay there for a fortnight and put our feet up. The children will have plenty to do on the beach. The only trouble is that we can't rely on the weather at this time of year, but we'll have to take a chance on it and hope everything will be all right.

Janet I hope you'll enjoy your holiday. I'll see you when you get back and you can tell me all about it.

3 Aşağıda bir karşılıklı konuşmayı anlatan yazıyı okuyunuz ve sonra Janet ile Mary'nin sözlerini ağızlarından çıktığı gibi karşılıklı konuşma biçiminde anlatınız:

örn. ***Janet*** **Jack and I had a terrible time . . .**

Janet said she and her husband had had a terrible time at the cinema the night before. They had arrived early and ha stood in a queue for an hour. But there had been so many people there that they couldn't get in. She had never felt so disappointed in her life. So they had come home and watched an awful programme on the television with three silly detectives. She supposed some people might think they were funny, but she had never seen such rubbish. Her husband (Jack) had fallen asleep. Mary said she had seen the programme, too, but she had turned it off after ten minutes.

4 Aşağıdaki konuşmayı dolaylı anlatıma dönüştürünüz:

örn. **Mary said that the caravan holiday had been a disaster . . .**

Mary The caravan holiday was a disaster. First of all, the car broke down on the way, so we had to spend the night in a hotel. The caravan site was a long way from the beach, and Ian had to take the children there by car so he didn't get much of a rest. The caravan itself wasn't large enough for a family. I've never slept in such an uncomfortable place. Finally, it rained all the time during the second week.

Janet I'm sorry you had such bad luck.

87 Fiil zamanında değişim: geniş zaman ve gelecek zaman

Aşağıdaki cümlelerde dolaysız anlatımdan dolaylı anlatıma aktarılırken fiil zamanlarında yapılan değişimlere dikkat ediniz:

John I'm sure everything will be all right.
(Her şeyin iyi olacağından eminim.)
John **was** sure everything **would be** all right.
(John her şeyin iyi olacağından emindi.)

Jim When the boss comes in, I'll ask him about it.
[Patron gelince (onu) ona sorarım.]
Jim decided that when the boss **came** in, he **would ask** him about it.
[Jim patron gelince (onu) ona sormaya karar verdi.]

Sheila If you don't keep your eyes on the road, you'll have an accident.
(Eğer yola dikkat etmezsen kaza yapacaksın.)
Sheila was afraid that if he **didn't keep** his eyes on the road, he'**d have** an accident.
(Sheila yola dikkat etmezse onun bir kaza yapacağından korkmuştu.)

Dolaylı anlatımda geniş zaman, geçmiş zamana ve **will**'de **would**'a çevrilir. 86. maddede yapılan değişimler bu durumda da aynen yapılır, örn. **may-might, can-could, will have to-would have to,** vb. olur.

Aşağıdaki cümleleri dolaylı anlatıma dönüştürünüz. Fiillerin zamanlarını örnekte olduğu gibi değiştiriniz. Her seferinde **said** fiilini kullanmamaya çalışınız:

örn. ***Lucy*** I don't suppose he'll have any problems.
Lucy didn't suppose that he would have any problems.

örn. ***Simon*** I'm very worried about my mother.
Simon was very worried about his mother.

1 ***Doctor Andrews*** I believe that the operation will be successful.
2 ***Martin*** I hope that we will meet again.
3 ***Mr Grenfell*** I'm afraid that if we don't deliver the goods on time, we'll lose the order.
4 ***Linda*** I've made up my mind. I won't accept the job unless they pay me my travelling expenses.
5 ***Mrs Roberts*** I'm sure that when you see the report you'll reach the same conclusion.

88 Dolaylı emirler

a **tell someone to do something**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Carol **Don't buy** that red shirt, Roger. It doesn't suit you. **Buy** the white one.
(O kırmızı gömleği alma, Roger. Sana yakışmıyor. Beyazını al.)
Carol **told Roger not to buy** the red shirt because it didn't suit him.
She **told him to buy** the white one.
(Ona yakışmadığı için Carol, Roger'a kırmızı gömleği almamasını söyledi. Ona beyazını almasını söyledi.)

Dolaylı emirde **to**'lu fiilin nasıl kullanıldığına dikkat ediniz.

Aşağıdaki cümleleri dolaylı anlatıma dönüştürünüz:

Ertesi gün Carol araba kullanıyor Roger'da ona ne yapıp yapmamasını söylüyor.

1 Follow the main road as far as the traffic lights.
2 Slow down at the zebra crossing.
3 Look in the mirror.
4 Don't drive so fast.
5 Be careful of that cyclist. (**a** kullanınız)
6 Don't overtake that bus. (**a** kullanınız)
7 Turn left at the traffic lights.
8 Don't turn right.

b **ask someone to do something**

Şu cümleleri karşılaştırınız:

Mr Crump Students, will you listen to me, please.
(Öğrenciler, lütfen beni dinleyiniz.)

Mr Crump **asked the students to listen** to him.
(Mr Crump öğrencilere kendisini dinlemelerini söyledi.)

Mr Crump Please don't smoke in the classroom, Alexander.
(Lütfen sınıfta sigara içme, Alexander.)

He **asked Alexander not to smoke** in the classroom.
(Alexander'a sınıfta sigara içmemesini söyledi.)

Dolaysız anlatımda **please** ile yapılmış kibar bir rica dolaylı anlatımda **ask** fiili ile başlatılır.

Aşağıdaki cümleleri dolaylı anlatıma dönüştürünüz:

Mr Cramp öğrencilerine derste yapmaları için ödev vermekteydi.

1 Will you open your books, please.
2 Will you turn to page 37.
3 Please don't interrupt, Charlotte.
4 Will you do exercise 53, please.
5 Would you mind not talking, Alexander. (**mind**'ı kullanmayınız)
6 Hand your books to me when you have finished, please.

89 either . . . or, neither . . . nor

a either . . . or

Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı okuyunuz. **Either . . . or** [ya . . . ya (da)] yapısının kullanımına dikkat ediniz:

Harry I know I need official permission to build a garage in my garden, but I don't know who to ask.
(Bahçemde bir garaj inşa etmek için resmi izne gerek olduğunu biliyorum, ama kime başvurulacağını bilmiyorum.)

Paul Ask the Town Council. They'll know. If they don't know, the Ministry of Town and Country Planning will know. Ask **either** the Town Council **or** the Ministry of Town and Country Planning.
(Belediye Meclisine sor. Onlar bilirler. Eğer bilmezlerse Şehir ve Kasaba Planlama Bakanlığı bilir. Ya Belediye Meclisine ya da Şehir ve Kasaba Planlama Bakanlığına sor.)

Aşağıdaki cümlelerin her biriyle **either . . . or**'u kullanarak iki cümle kurunuz:

örn. Borg is through to the final of the tennis tournament.
The two men in the semi-final are Connors and McEnroe.
Who will play Borg in the final? Who will Borg play in the Final?

Either Connors or McEnroe will play Borg.
Borg will play either Connors or McEnroe.

1 Mr Pye isn't sure who will play for Leighton City Football Club tomorrow, Allan or Bennett. Who is going to play? Who is Mr Pye going to choose?
2 Richard is going to get married. He has two close friends, Mark and Lawrence. Who's going to be the best man? Who is he going to ask?
3 One of the employees in Mr Carter's firm has stolen some money. He thinks it might be Harris, or perhaps Morley. Who does he suspect? Who does he think is responsible for the theft?
4 Happy Jack and Mountain Rose are favourites for the next race. Which horses do people think will win the race? Which horses are they going to bet on?

b neither . . . nor

Şu cümlelerde **neither . . . nor** [ne . . . ne (de)], **either** (de/da), **neither** (de/da) **nor** (ve ne de) yapılarının kullanımına dikkat ediniz:

The Town Council **didn't know** the answer to Harry's question.
(Şehir Meclisi Harry'nin sorusunun cevabını bilmiyordu.)
The Ministry **didn't know, either. (Neither/nor did** the Ministry.)
[Bakanlık da bilmiyordu. (Ne de Bakanlık biliyordu.)]
Neither the Town Council **nor** the Ministry **knew** the answer to Harry's question.
(Ne Şehir Meclisi ne de Bakanlık Harry'nin sorusunun cevabını biliyordu.)

Yukardaki örneklerde olduğu gibi iki değişik yapıyı kullanarak aşağıdaki cümlelerin her birini ikişer kez yeniden yazınız:

1 Connors didn't win the tennis tournament. McEnroe didn't, either. Borg won it.
2 Allan didn't play in the match. Nor did Bennett. In the end, the manager chose Johnny Briggs.
3 Neither Mark nor Lawrence was best man at the wedding. Richard did not want to upset either of them, so Sally's brother was best man.
4 Harris didn't steal the money. Morley didn't, either. The thief was Mr Carter's nephew.
5 Happy Jack didn't win the race. Nor did Mountain Rose. The winner was London Pride.

90 although, even though, in spite of; however, nevertheless, all the same

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Although he was tired, he went on working.
(Yorgun olmasına rağmen çalışmaya devam etti.)
Even though he was tired, he went on working.
(Yorgun olmasına rağmen çalışmaya devam etti.)

In spite of being tired, he went on working.
(Yorgun olmasına rağmen çalışmaya devam etti.)
In spite of his tiredness, he went on working.
(Yorgunluğuna rağmen çalışmaya devam etti.)

He felt tired. **However**, he went on working.
(Yorulmuştu. Yine de çalışmaya devam etti.)
He felt tired. **Nevertheless,** he went on working.
(Yorulmuştu. Yine de çalışmaya devam etti.)
He felt tired. **All the same**, he went on working.
(Yorulmuştu. Yine de çalışmaya devam etti.)

Although (-dığı halde, -e rağmen, her nekadar, -se de) bağlacından sonra özne ve fiil gelir, **in spite of** (-e rağmen, -e karşın) bağlacından sonra ise ya bir isim-fiil ya da bir isim gelir.
Eğer **however** (bununla birlikte, yine de), **nevertheless** (bununla birlikte,yine de, buna rağmen), **all the same** (bununla birlikte, yine de, buna rağmen, her şeye rağmen) yapılarını kullanabilmemiz için elimizde iki cümle olması gerekir.

Bu üç yapı da cümlenin sonunda kullanılabilir.

örn. **He went on working, however.**
(Yine de çalışmaya devam etti.)

Daha az resmi yapılarda **though** (-dığı halde, -e karşın, -e rağmen) bağlacı kullanılır.

örn. **He went on working,though.**
(Yine de çalışmaya devam etti.)

1 **Although** ile başlayan cümleleri **in spite of** ile, **in spite of** ile başlayanlarıda **although** ile tekrar yazınız.
Eğer biliyorsanız **in spite of**'dan sonra bir isim kullanınız yoksa isim-fiil kullanınız:

1 In spite of being an experienced driver he drove carelessly.
2 Although he was strong, he could not break down the door.
3 In spite of being able to speak several languages, he's a terrible teacher. (**can**'ı kullanınız)
4 Although they protest, the Government won't do anything.
5 Although she was very distressed, she smiled bravely.
6 In spite of his laziness, he is very intelligent.
7 Inspite of her rudeness, I still like her.
8 In spite of his wealth, he still lives in that old house.
9 Although he played well, he lost the game.
10 The plane took off on time, although it was foggy.

2 Yukardaki cümleleri iki cümle halinde ve ikinci cümlenin sonunda **though** bulunacak şekilde yeniden yazınız:

örn. **He was an experienced driver. He drove carelessly, though.**

91 **as soon as, when, before** ile birlikte kullanılan gelecek zaman cümlecikleri

Şu cümlelerde kullanılan fiil zamanlarına dikkat ediniz:

I'll telephone him **as soon as I get** home.
(Eve gider gitmez ona telefon edeceğim.)
When you see Fred,tell him I want to see him.
(Fred'i gördüğünde onu görmek istediğimi söyle.)
They'll get everything ready **before she arrives.**
(O gelmeden önce her şeyi hazır edecekler.)

Yukardaki yapılarda **as soon as** [(yap)ılabilen en kısa zamanda, (yap)ar (yap)maz], **when** (-diğinde, -diği zaman, -ince) ve **before** (-den önce) kelimelerinden sonra gelen fiiller geniş zamanda (Simple present tense) olduğuna dikkat ediniz.

Aşağıdaki karşılıklı konuşmada boş bırakılan kısımları geniş zamanda kullanacağınız bir fiille tamamlayınız:

Mr Gray Is Mr Hall there?
Anne No, I'm afraid he's gone out.

Mr Gray Well, as soon as he __1__ back, will you ask him to ring me, please? No, I've got a better idea. I'm expecting an important customer and when he __2__, I'll have to take him out to lunch. So, when you __3__ Mr Hall, will you give him this message? I've left a report for him on his table. I want him to read it as soon as he __4__ in. When he __5__ it, he'll see that it's important. I want him to give me his opinion as soon as I __6__ back to the office after lunch.

Anne All right, Mr Gray, I'll tell Mr Hall when he __7__. Will you ring him when you __8__ ready to see him?

Mr Gray Yes, as soon as I __9__ free. But tell him he must make up his mind about the report before I __10__ him.

92 Amaç gösteren **to**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

A Why did you go out into the garden?
(Niçin bahçeye çıktın?)

B **Because I wanted to get** some fresh air.
To get some fresh air.
(Çünkü biraz temiz hava almak istemiştim.)
(Biraz temiz hava almak için.)

Aşağıdaki karşılıklı konuşmada italik harflerle yazılmış kelimelerin yerine **to**'lu fiil koyunuz:

örn. I have to get up at 6.00 **to catch** the 7.00 train.

Mark Hello, Brian. How are you? I haven't seen you for ages.

Brian No. We moved to the country six months ago.

Mark How are you getting on? Do you like it?

Brian No. We're fed up with it. I spend all day travelling. I have to get up at 6.00. *I have to catch* the 7.00 train. My wife needs the car. (1) *She has to take* the children to school. At first we sent them to the village school. (2) *We wanted to avoid* that problem. I took the car to London. (3) *I hoped to save* money. But Jane, my daughter, wanted to got to a school in Harford (4) *because she wanted to study* music, and Harry, my son, went there, too, (5) *because he wanted to do* Spanish, and the council isn't going to start a bus service (6) *that will take* two children to school.

Mark Why did you move to the country?

Brian (7) *Because we wanted to escape* from the noise and smoke. But now a company is building a factory near us. (8) *They intend to provide* work for people in the village. I just can't win!

93 so as to, in order to, so that, because; avoid, prevent

a to, so as to, in order to, so that, because

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He changed his job **to be** free to referee football matches.
(Futbol maçlarında hakemlik yapabilmek için işini değiştirdi.)
He changed his job **so as to be** free to referee football matches.
(Futbol maçlarında hakemlik yapabilmek için işini değiştirdi.)
He changed his job **in order to be** free to referee football matches.
(Futbol maçlarında hakemlik yapabilmek için işini değiştirdi.)
He changed his job **so that he would be** free to referee football matches.
(Futbol maçlarında hakemlik yapabilmek için işini değiştirdi.)
He changed his job **because he wanted to be** free to referee football matches.
(Futbol maçlarında hakemlik yapabilmek için işini değiştirdi.)

Yukarda koyu harflerle gösterilen yapıların hepsi aynı anlama, yani (-sin diye, -mek için) gelmektedir ve hepsi de amaç göstermektedir. Biz basit ifadelerde **to**'yu daha çok kullanırız.

örn. **He went to the station to meet his friend.**
(Arkadaşını karşılamak için istasyona gitti.)

So as to ve **in order to** yapıları daha resmi İngilizcede kullanılır; **in order to** ve **so as to** ile başlayan cümlecikler genellikle başta kullanılır.

örn. **In order to/So as to deal with the growing problem of unemployment, we have set up a number of Employment Centres in the city.**
(Artan işsizlik sorununun gereğine bakmak için şehirde birçok işe alma merkezleri tesis ettik.)

Eğer ana cümlemizin öznesiyle yan cümleciğimizin öznesi farklı ise bu yan cümleciğimiz **so that** ya da **because** ile başlamalıdır.

örn. **We have set up Employment Centres so that people will know where to go for advice.**
(Halkın danışma için nereye gideceklerini bilmeleri için işe alma merkezleri tesis ettik.)

We have set up Employment Centres because we want people to know where to go for advice.
(Halkın danışma için nereye gideceklerini bilmelerini istediğimiz için işe alma merkezleri tesis ettik.)

Aşağıdaki cümlelerde **because/if** ile başlayan cümleciklerin yerine **so as to** ya da **in order to** ile başlayan cümlecikler kurunuz. **In order to** ya da **so as to**'lu cümlecikleri önce başlatınız:

örn. They are building a lot of hotels because they want to develop their tourist trade.
In order to develop their tourist trade they are building a lot of hotels.

1 The Ministry has published a road safety booklet because it wants to inform people about changes in the Highway Code.

2 We have designed training courses because we want to improve the standard of hotel management.
3 We have opened a number of branch offices because we want to provide a better service to our customers.
4 He employed a different method because he wanted to test his findings.
5 Please hand your passport application to this office a month before you intend to travel abroad if you want to avoid delay.

b so as not to, in order not to, so that . . . not, to avoid, because . . . not

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He came in quietly **in order not to wake** the baby.
(Bebeği uyandırmamak için içeriye yavaşça girdi.)
He came in quietly **so as not to wake** the baby.
(Bebeği uyandırmamak için içeriye yavaşça girdı.)
He came in quietly **so that he would not wake** the baby.
(Bebeği uyandırmamak için içeriye yavaşça girdi.)
He came in quietly **to avoid waking** the baby.
(Bebeği uyandırmaktan kaçınmak için içeriye yavaşça girdi.)
He came in quietly **because he didn't want to wake** the baby.
(Bebeği uyandırmak istemediği için içeriye yavaşça girdi.)

Olumsuz cümlelerde fiilin mastar halini (**to**'lu fiil) kullanmak mümkün değildir.

Aşağıdaki cümleleri **in order not to, so as not to, so that . . . not** ya da **to avoid** kullanarak iki ayrı şekilde tekrar yazınız:

örn. Check everything you write, so as not to make silly mistakes.
Check everything you write, to avoid making silly mistakes.
Check everything you write, so that you don't make silly mistakes.

1 If you work in a chemical laboratory, you should wear gloves so that you will not expose your skin to harmful substances.
2 Some dentists wear masks so as not to catch germs from their patients.
3 The thief wore gloves to avoid leaving finger prints.
4 He put his keys on a key-ring so as not to lose them.
5 We process all the waste products from the factory so that we won't pollute the river.

c so that . . . not, to prevent, because . . . not

Aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

The cinema has two exits **so that people will not be trapped** inside.
(Halk içerde sıkışıp kalmasın diye sinemanın iki çıkışı var.)
The cinema has two exits **to prevent people from being trapped** inside.
(Halkın içerde sıkışıp kalmasını önlemek için sinemanın iki çıkışı var.)
The cinema has two exits **because we don't want people to be trapped** inside.
(Halkın içerde sıkışıp kalmasını istemediğimiz için sinemanın iki kapısı var.)

Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi, her cümleyi **because . . . not** yerine iki ayrı şekilde **so that . . . not** ve **to prevent** kullanarak tekrar yazınız:

1 We are doing research because we don't want our competitors to gain an advantage over us.
2 We tell women who work in the factory to wear hairnets because we don't want their hair to be caught in the machines.
3 He cleaned the bicycle carefully because he didn't want it to get rusty.
4 They have put broken glass on top of the walls because they don't want thieves to get in.
5 *The Samaritans* provide lonely people with telephone numbers to ring when they are depressed because they don't want them to commit suicide.

94 Sınırlayan sıfat cümlecikleri

Şu cümlelerde kullanılan sıfat cümleciklerini inceleyelim:

The man **who/that** took my bag was tall, with a red beard.
(Çantamı alan adam uzun boylu, kızıl sakallıydı.)
The jewellery **which/that** was in the bag was my mother's.
(Çantanın içindeki mücevherat annemindi.)
The gun **which/that** he had wasn't loaded.
(Tabancası dolu değildi.)

Aşağıdaki hikâyeyi okuyunuz. Hikâyede verilen bilgileri kullanarak alıştırmayı yapınız:

Two weeks ago, two masked bandits, a man and a girl, raided the City Bank in Worsley. A third bandit was waiting for them outside in a stolen red Ford. At first the cashier refused to hand over the money in the safe. A customer tried to run away and the male bandit shot and wounded him. Then the cashier gave the bandits the money in a black suitcase. They escaped and a clerk rang the police. The police found the red Ford two miles away. A housewife said she had seen them abandon it and get into a black Talbot (registration number ABC 123R). The owner of the Ford rang up to report the theft. Three hours later a woman telephoned the police in Essex. She had been riding her horse along a country road near a farmhouse when a black Talbot had suddenly come round the corner very fast and frightened the horse. She had fallen off and rung to complain. Later, she had seen the car outside the farmhouse. The farm belonged to Mr John Holmes, but he was not there. The police telephoned the farm and a girl's voice answered. Inspector Sanders drove to the farmhouse with three policemen. They found the car, an empty black suitcase, a gun with one shot fired and a lighter with the initials B.C., and in different parts of the farmhouse there were the fingerprints of two known criminals, Alf Slade and Ernie King. Two hours later they were arrested at a cinema in a small town nearby; there was a girl with them, Bonnie Clyde. Slade admitted that he had robbed the bank, and King said that he had driven the getaway car. They refused to say where they had hidden the money. The farmer, Mr Holmes, found it when he was ploughing a field a few days later. He told the police he had rented the farm to a girl and then gone away on holiday.

Characters: Inspector Sanders (detective)
Alf Slade,Ernie King and Bonnie Clyde (bank robbers)
Percy Simpson (cashier)
Anne Wilson (bank clerk)
James Long (driver)
Jeremy Lake (customer)
Doris Baines (housewife)
John Holmes (farmer)
Cynthia Beaufort (horsewoman)

a **who/that**

He interviewed Alf Slade, because he was **the man who/that** robbed the bank.
(Alf Slade ile görüşme yaptı, çünkü bankayı soyan adam oydu.)

Who ve **that** ilgi zamirleri bir ismin yerini tutar ve şahısları belirtirler. Bir ismi açıklayan, tanımlayan bir cümleciği başlatırlar. Bu cümleciğe ilgi cümleciği veya sıfat cümleciği denir. Şahıslar için **who, that**'den daha yaygın olarak kullanılır.

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, adları verilen kişilerle ilgili cümleler kurunuz. Kurduğunuz bu cümlelerde Müfettiş Sanders'in bu kişilerle neden görüşme yapmak istediğini belirtiniz.

b **which/that**

The red Ford was the car **that/which** was waiting outside the bank.
(Bankanın dışında bekleyen araba kırmızı Ford'du.)

Which ve **that** ilgi zamirleri şahıslar dışında kalan şeyler için kullanılır ve **which** (ki o, ki onu), **that** (ki o, ki onu) anlamına gelir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarında bir isim ve bir ilgi zamiri kullanarak anlamı tamamlayınız:

1 ***A*** Was the black Talbot _____ was found two miles from the bank?
B No, it was the red Ford which was found there.
2 ***A*** Which clues proved the bandits guilty?
B The _____ had contained the money, the _____ had fired the shot at Mr Lake, the _____ had Bonnie Clyde's initials on it. They were all found in the farmhouse.

c **whose**

James Long was the man whose car was stolen.
(Arabası çalınan adam James Long'du.)

Whose (ki onun) ilgi zamiri iyelik/sahiplik gösterir ve kendinden sonra daima bir isim gelir.

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **whose** kullanarak tamamlayınız:

1 _____ farmhouse was rented.
2 _____ horse was frightened.
3 _____ initials were found on the lighter.
4 _____ fingerprints were found in the farmhouse.
5 _____ telephone call took the police to Essex.

d Nesne durumundaki ilgi zamirinin cümleden atılması

The man (whom/that) **the bandits wounded** is now in hospital.
(Haydutların yaraladığı adam şimdi hastanede.)
The money (that/which) **the bandits took** was found in a field.
(Haydutların aldığı para bir tarlada bulundu.)

Whom, that, which yukardaki cümlelerde nesnenin yerine kullanılan ilgi zamirleridir. Nesne olduğu durumlarda ilgi zamirleri cümleden atılabilir; özne ise atılamaz.

Yukardaki örneğe benzer bir şekilde aşağıdaki cümleleri tamamlayınız. Her cümleye bir nesne (örn. **man**) ve bir özne (örn. **the bandits**) koymalısınız. **Whom, which** ya da **that**'i yazarak gösterebilirsiniz, ama cümleden genellikle atıldığını unutmayınız.

1 The _____ held up at first refused to hand over the money.
2 The _____ shot was trying to run away.
3 The _____ raided was in Worsley.
4 The _____ drove away from the bank was a red Ford.
5 Who were the _____ interviewed at the bank?
6 The _____ saw were a red Ford and a black Talbot.
7 The _____ rented belonged to Mr Holmes.
8 The _____ found had the initials B.C. on it.
9 Who were the _____ arrested?
10 What were the _____ found in the farmhouse?

e Bir edatın nesnesi olan ilgi zamiri

The farmer (whom/that) **the bandits spoke to** went away on holiday.
(Haydutların konuştuğu çiftçi tatile gitti.)
The money (that/which) **the police were looking for** was found in a field.
(Polisin aradığı para bir tarlada bulundu.)

Sınırlayan bir sıfat cümleciğinde bir şahsı ya da bir şeyi gösteren ve edatla kullanılan bir fiilin (edatlı bir fiilin) nesnesi durumunda olan ilgi zamiri genellikle cümleden atılır.

Yukardaki örneklerde olduğu gibi aşağıdaki cümleleri tamamlayınız. Her cümleye bir özne (örn. **the police**) koyunuz. **Whom, which** ya da **that**'i yazarak gösterebilirsiniz, ama genellikle cümleden atıldığını unutmayınız:

1 The masked bandits _____ was waiting for jumped into the car.
2 The money _____ handed over was put into a black suitcase.
3 The girl _____ talked to when they telephoned was Bonnie Clyde.

f **where**

This is **the village I was born in. (in which I was born)**
(Doğduğum köy burası.)
This is **the village where I was born.**
(Doğduğum köy burası.)

Sınırlayan sıfat cümleciğindeki edat bir yer gösteriyorsa genellikle ilgi zarfı **where**'in kullanılması tercih edilir.

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümlelerde italik harflerle yazılı olan kısımları **where** kullanarak tekrar yazınız:

1 Compton Street, two miles from the bank, is *the street the bandits left the car in.*
2 This is *the road my horse was frightened in*, and that's *the farmhouse the bandits' car was found at.*
3 The Regal, not far from Mr Holmes's farmhouse, is *the cinema the bandits were arrested at.*
4 This is *the field the bandits hid the money in.*
5 This is the postcard of *the hotel Mr Holmes spent his holiday at.*

NOT Eğer edat bir zamanı gösteriyorsa aynı şekilde **when**'in kullanılması tercih edilir,

örn. **Six o'clock! That's the time the pubs open at. (at which the pubs open)**
(Saat 6! Bu pab'ların açıldığı saattir.)
Six o'clock! That's the time when the pubs open.
(Saat 6! Bu pab'ların açıldığı saattir.)

g **the way (in which)**

I didn't like **the way** (in which) **he did it.**
(Yapma şeklini beğenmedim.)
I didn't like **the way in which it was done.**
(Yapılma şeklini beğenmedim.)

Sınırlayan sıfat cümleciği bir şeyin yapılış şekli ya da yolunu gösteriyorsa ya **which**'ı kullanırız ya da atarız. Edilgen yapıda (daha resmi bir hava taşıyan yapıdır) **which**'in kullanımı tercih edilir.

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki ilgi cümleciklerini edilgen yapıda **in which**'li şekliyle yeniden yazınız:

1 There are several ways we could improve the company's products.
2 The programme is intended to show ways companies cheat the public.
3 The way they discovered the crime was very simple.
4 There are a number of ways they could change the system of taxation.

95 Sınırlamayan sıfat cümlecikleri

Şu cümleleri inceleyelim:

The police have been investigating a robbery at the City Bank. They have just announced that three people have been arrested.
(Polis, City Bank'taki bir soygunu araştırmaktadır. Polis az önce üç kişinin tutuklanmış olduğunu bildirdi.)
The police, **who have been investigating a robbery at the City Bank,** have just announced that three people have been arrested.
(City Bank'taki bir soygunu araştıran polis az önce üç kişinin tutuklanmış olduğunu bildirdi.)
In that cell you'll find Bonnie Clyde. **The police have just arrested her.**
(Şu hücrede Bonnie Clyde'i bulacaksınız. Polis onu az önce tutukladı.)
In that cell you'll find Bonnie Clyde, **whom the police have just arrested.**
(Polisin az önce tutukladığı Bonnie Clyde'i şu hücrede bulacaksınız.)

Yukardaki **who**'lu cümlecikler sözü geçen kişileri sınırlamamaktadır, ama onlar hakkında açıklayıcı bilgiler vermektedir. Verilen bu bilgiler ayrı bir cümle ile de ifade edilebilir.

1 Aşağıdaki hikâyeyi **who, whom, which, whose** ya da **where** kullanarak tamamlayınız:

Two weeks ago, two masked bandits, __who__ have since been identified as Alf Slade, 32, and Bonnie Clyde, 23, raided the City Bank, __1__ local office at 31 High Street was also raided earlier this year. A third bandit, Ernie King, 29, was waiting outside in a red Ford, __2__ was later reported stolen by the owner. Mr Jeremy Lake, a customer, __3__ tried to escape, was shot and wounded. The cashier then handed over the money, __4__ the bandits put in a black suitcase. They then made their escape in the Ford, __5__ was later found abandoned two miles away. Mrs Doris Baines, __6__ lives at 59 Compton Street, Worsley, and __7__ house overlooked the place where the bandits had left a second car, __8__ was a black Talbot, registration number ABC 123R, saw them change cars.
Three hours later, a lady in Essex, Miss Cynthia Beaufort, __9__ was riding her horse along a country road, suddenly came face to face with the black Talbot, __10__ turned a corner and frightened her horse. Later she saw the car parked outside Ringwood Farm, __11__ belongs to Mr John Holmes, __12__ was on holiday in Mallorca at the time. The police, __13__ suspicions were aroused by the description of the car when Miss Beaufort telephoned to complain, rang

the farmhouse, and the phone was answered by a girl, __14__ voice was recorded and played back to Mr Lake, __15__ she had told to lie down during the robbery.
Inspector Sanders of Scotland Yard, __16__ was accompanied by three policemen, drove to the farmhouse, __17__ he found the black Talbot car, an empty black suitcase, __18__ had been used to carry the money, a gun, __19__ had been fired once, and a lighter, __20__ had the initials B.C. on it. The police searched the farmhouse, __21__ they found fingerprints but no sign of the money, __22__ the bandits had apparently hidden. Two hours later the bandits were arrested at the Regal Cinema, Minton, __23__ they had been watching a film. Slade, __24__ admitted his part in the robbery, and King, __25__ had driven the getaway car, were arrested. Bonnie Clyde, __26__ only connection with the crime was the lighter and the record of her voice, denied robbing the bank with the others, __27__ she had only just met, according to her statement. But John Holmes, __28__ farm had been rented for two weeks while he was on holiday in Mallorca, identified her on his return as the girl who had rented it. A few days later, Mr Holmes, __29__ had been asked to come back to England for the inquiry, discovered the stolen money, __30__ had been buried in one of his fields.

2 Aşağıdaki cümleleri parentez içinde verilen bir ilgi zamirini kullanarak bir sıfat cümleciği ile birleştiriniz:

örn. The police have arrested Alf Slade, 32 and Ernie King, 29. They are accused of having robbed the City Bank. (who)

The police have arrested Alf Slade, 32, and Ernie King, 29, who are accused of having robbed the City Bank.

1 The police arrested Alf Slade, 32, and Ernie King, 29, for the robbery at the City Bank. Slade and King have decided to plead guilty. (who)
2 The two men in this cell are Alf Slade and Ernie King. The police arrested them for the robbery at the City Bank. (whom)
3 A red Ford was found two miles from the bank. It was used by the bandits in the robbery. (which)
4 In the robbery, the bandits used a red Ford car. It was found two miles away. (which)
5 A red Ford car was found two miles from the bank. The bandits used it in the robbery. (which)
6 Two miles from the bank the police found a red Ford car. The bandits used it in the robbery. (which)
7 Cynthia Beaufort's horse was frightened by the bandits. She rang the police to complain. (whose)
8 The bandits frightened Cynthia Beaufort's horse. She rang the police to complain. (whose)
9 Mr Holmes's farm is in Essex. The bandits hid the money there. (where)
10 The police have been asking questions at the City Bank. The robbery took place there. (where)

96 Uyum sağlayan sıfat cümlecikleri

Şu cümlelerde **which**'in kullanımını karşılaştıralım:

One of the bandits was waiting outside the bank in **a red Ford, which** was later reported stolen.
(Haydutlardan biri bankanın dışında kırmızı bir Ford'un içinde bekliyordu. Ford'un sonradan çalındığı bildirilmişti./Haydutlardan biri bankanın dışında sonradan çalındığı bildirilen kırmızı bir Ford'un içinde bekliyordu.) [**Which,** Ford'u göstermektedir.]

One of bandits was waiting outside the bank in a red Ford, which shows they had planned the raid thoroughly.
(Haydutlardan biri bankanın dışında kırmızı bir Ford'un içinde bekliyordu, ki bu onların bu soygunu mükemmel bir şekilde planladıklarını gösteriyordu.) [**Which; one of them was waiting outside in the car** gerçeğini niteliyor.]

İlk cümle **which** ile başlayan sınırlamayan sıfat cümleciğini içinde bulundurmaktadır.
İlgi zamiri **which** sadece **a red Ford**'u göstermektedir.
Bu tür cümlelerde **who** ya da **whom** zamirleri de kullanılabilir.

İkinci cümle değişik bir yapıdadır; uyum sağlayan veya bağlayıcı bir sıfat cümlesini içermektedir.
İlgi zamiri **which** tüm ana cümleciği **one of the bandits was waiting outside the bank in a red Ford**'u işaret etmektedir.

Aşağıdaki cümlelerde **which**'in nitelediği kısmın altını çiziniz. Sonra cevabı bu olan bir soru cümlesi kurunuz.

örn. a Miss Beaufort suddenly came face to face with a <u>black Talbot,</u> which turned the corner and frightened her horse.
b <u>Miss Beaufort suddenly came face to face with a black Talbot,</u> which proves that the bandits had already driven to Essex.

a **What turned the corner and frightened Miss Beaufort's horse?**
b **What proves that the bandits had already driven to Essex?**

1 a Mr Holmes discovered the stolen money, which pleased the bank.
b Mr Holmes discovered the stolen money, which had been buried in one of his fields.

2 a Salesmen offer to pay for improvements to people's houses, which can include such things as repairing the roof or even knocking down walls.
b Salesmen offer to pay for improvements to people's houses, which means that the owner is under an obligation to them.

3 a People who are against fox-hunting often lay false trails for the hounds, which spoils the hunt.
b People who are against fox-hunting often lay false trails for the hounds, which follow them and forget about the fox.

4 a Mars is apparently red because it is covered with iron oxide, which is reddish in colour.
b Mars is apparently red because it is covered with iron oxide, which means that there must be oxygen in the soil there.

97 **there is/are** yapıları

There is/there are sözleri Türkçe (var)'a karşılık olmak üzere ve genellikle **be** fiili ile birlikte öznemsi olarak kullanılır. **There**'e öznemsi denmesinin sebebi sadece öznenin normal olarak bulunduğu yerde kullanılmasıdır. Gerçek özne fiilden sonra gelir.

örn. There is **a book** on the table.
(Masada bir kitap var.)

There are **books** on the table.
(Masada kitaplar var.)

Yukardaki örneklerde, gerçek özne, fiilden sonra gelen kelime, yani **a book**'tur. Gerçek özne, yani **a book** tekil olduğundan **be** fiili **is** şeklindedir. Gerçek özne çoğulsa, fiil, bununla uyuşması için **are** olur. Bu cümleler hiçbir zaman **it** ya da **they** ile başlayamaz.

a **some food is left, there is some food left**

Solda verilen cümleler ile sağda verilen cümleleri karşılaştıralım ve hangisinde **there is** hangisinde **there are** kullanıldığını görelim:

Some food is left. (Biraz yiyecek arttı.)	There is some food left. (Artan biraz yiyecek var.)
A little food is left. (Biraz yiyecek arttı.)	There is a little food left. (Artan biraz yiyecek var.)
Not much food is left. (Fazla yiyecek artmadı.)	There is not much food left. (Artan fazla yiyecek yok.)
A lot of food is left. (Çok yiyecek arttı.)	There is a lot of food left. (Artan çok yiyecek var.)
A great deal of food is left. (Çok yiyecek arttı.)	There is a great deal of food left. (Artan çok yiyecek var.)
A few people are outside. (Birkaç kişi dışarda.)	There are a few people outside. (Dışarda birkaç kişi var.)
Several people are outside. (Epeyce insan dışarda.)	There are several people outside. (Dışarda epeyce insan var.)
Twenty people are outside. (Yirmi kişi dışarda.)	There are twenty people outside. (Dışarda yirmi kişi var.)
A lot of people are outside. (Çok kişi dışarda.)	There are a lot of people outside. (Dışarda çok kişi var.)
Hundreds of people are outside. (Yüzlerce kişi dışarda.)	There are hundreds of people outside. (Dışarda yüzlerce kişi var.)

Aşağıdaki cümleleri **there is/are, there was/were** ya da **there will be** kullanarak tekrar yazınız:

1 Seventeen watches are in the suitcase.
2 Only a few people are in the audience.
3 In those days, not many cars were on the road.

4 Nothing in the law is against it.
5 A few biscuits are in the tin.
6 Thousands of people will be there.

b **there is/are** ve **exist**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

There is often **bad feeling** between employers and employees.
(İşverenle hizmetliler arasında çoğu kez kötü duygular vardır.)
Bad feeling often **exists** between employers and employees.
(İşverenle hizmetliler arasında çoğu kez kötü duygular vardır.)

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri **there is/are** kullanarak tekrar yazınız:

1 Evidence exists that he is guilty.
2 People like that have always existed.
3 No ghosts exist in this house.
4 Little satisfaction exists in winning games by cheating.
5 No proof that he had done it existed.

c **there is/are** ve **have**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

The house has ten bedrooms. **There are** ten bedrooms in the house.
(Evin on yatak odası var. Evde on yatak odası var.)
We should have a law against it. **There should be** a law against it.
(Ona karşı bir yasamız olmalı. Ona karşı bir yasa olmalı.)

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri **there is/are** kullanarak tekrar yazınız:

1 I've got several chairs and a sofa in my room.
2 We've got some whisky in the cupboard.
3 We haven't got enough wood to make a fire.
4 The village had a lot of strange customs.
5 I haven't anything important to tell you.
6 We'll have plenty of time to solve the problem.

d **there is/are** ve **happen, take place, occur**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

An accident happened at the corner of the street yesterday.
(Dün sokağın köşesinde bir kaza oldu.)
There was an accident at the corner of the street yesterday.
(Dün sokağın köşesinde bir kaza vardı.)

A party will take place on Saturday night.
(Cumartesi gecesi bir parti verilecek.)
There will be a party on Saturday night.
(Cumartesi gecesi bir parti verilecek.)

Bir olayı anlatırken **happen** (olmak, vuku bulmak), **take place** (olmak, vuku bulmak) ya da **occur** (olmak, vuku bulmak) fiilleri yerine çoğu kez **there is/are** fiilleri kullanılır.

Yukardaki örnekte olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri **there is/are** kullanarak tekrar yazınız:

1 A revolution took place in this country a few years ago.
2 A lot of accidents happen on this road.
3 Cases like this have occurred before.
4 Elections should take place every two years.
5 I don't think a war will occur.
6 If people behaved better, arguments like this would not occur.

e **there is/are** + sıfat cümleciği

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Some people still believe the earth is flat.
(Bazı kişiler hâlâ dünyanın düz olduğuna inanıyor.)
There are still **some people who** believe the earth is flat.
(Dünyanın düz olduğuna inanan hâlâ bazı insanlar var.)
I don't like many of my teachers at school, but I like **some of them.**
(Okuldaki öğretmenlerimin bir çoğunu sevmiyorum, ama bazılarını seviyorum.)
I don't like many of my teachers at school but **there are some (of them that)** I like.
(Okuldaki öğretmenlerimin bir çoğunu sevmiyorum, ama sevdiğim bazıları var.)

Bazı durumlarda, anlamı daha vurgulamak için **there is/are** bir sıfat cümleciği ile birlikte kullanılır.

Yukardaki örneklerde olduğu gibi, aşağıdaki cümleleri **there is/are** kullanarak daha vurgulu yapınız:

1 A few people do their own weather forecasts.
2 At the end of the American War of Independence, a number of people still wanted a king.
3 Most of our employees live near the factory but a few travel long distances every day.
4 I've answered most of the questions, but I can't do a few.
5 A man in our village makes models of ships.
6 Some people will do anything for money.
7 You can have most of these books. I don't want to keep many of them.
8 I must go to London next week. I have to see a number of people.

98 **its, it's, it is**

Şu cümlelerdeki kelimelerin yazılışına dikkat ediniz.

The dog is looking for **its** master.
(Köpek sahibini arıyor.)
It's a lovely day.
(Güzel bir gün.)
The weather forecast said it would be a nice day today, and **it is.**
[Hava tahmin raporu bugün havanın güzel olacağını söylemişti, ve öyle de (oldu)]

Konuşma dilinde, cümlenin sonunda kullanılmaması şartıyla **it is** yerine bunun kısa şekli olan **it's** kullanılır,

örn. **She's tall.**
(O kısa boyludur.)
I'm taller than she is.
(Ben ondan daha uzun boyluyum.)

Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı **its, it's** ya da **it is** koyarak tamamlayınız:

Mother __1__ time for the cat to have __2__ dinner. Put the milk in __3__ saucer.

Susan I don't know where __4__.

Mother __5__ in the cupboard in the kitchen where the plates are. At least, I think __6__. Have a look, and if __7__ not there, tell me.

Susan I can't find it. Oh, yes, here __8__. Does the cat know __9__ dinner's ready?

Mother Of course it does. __10__ always hungry.

99 Yineleme zarfları

Şu cümlelerde zarfların cümle içindeki yerlerini inceleyelim:

A Are the girls **ever** late for class?
(Kızlar hiç derse geç kalırlar mı?)

B Well, Susan is **always** late. Judy isn't **often** late, but she lives nearer.
(Şey, Susan her zaman geç kalır. Judy sık sık geç kalır, ama o daha yakında oturuyor.)

A Have you **ever** been in a casino before?
[(Hayatında) hiç bir kumarhanede bulundun mu?)]

B No, I've **never** been in one, but I've **always** wanted to play roulette.
(Hayır, hiç bulunmadım, ama her zaman rulet oynamak istemişimdir.)

A Have you **ever** been asked this question before?
(Daha önce sana bu soru hiç sorulmuş muydu?)

B Well, no. I've **sometimes** been asked rude questions, but I've **never** been asked one as rude as that.
(Şey, hayır. Bana bazen kaba sorular sorulur, ama hiç bu kadar kabası sorulmamıştı.)

A Why do they **always** call their union meetings on Wednesdays?
They know I **always** play golf on Wednesday afternoons.
(Neden sendika toplantılarına hep çarşamba günü çağırırlar?)
(Çarşambaları öğleden sonra daima golf oynadığımı biliyorlar.)

B Yes, but they don't **usually** think about that when they arrange the meeting.
(Evet, ama toplantıyı düzenledikleri zaman ekseriya bu akıllarına gelmiyor.)

Yineleme zarfları ekseriya **be** fiilinden sonra ama diğer fiillerden önce kullanılır.

örn. **Susan is always late.**
(Susan daima geç kalır.)
I always play golf.
(Ben daima golf oynarım.)

Cümlede bir bileşik fiil ya da diğer bir deyişle fiil grubu bulunursa, yineleme zarfı yardımcı fiille ana fiil arasına girer,

örn. **I've always wanted a horse.**
(Daima bir atım olsun istedim.)
They don't usually work late.
(Ekseriya geç saatlere kadar çalışmazlar.)

Aşağıdaki cümlelerde her cümlenin sonunda verilen parantez içindeki zarfları kullanarak konuşmaları tamamlayınız. Zarfları cümle içindeki uygun yerlerine koyunuz:

Julie Will you love me? (always)

Roger Well, that's a difficult question to answer. (always) I've asked myself that. (often)

Julie Really? And do you get the same answer? (always)

Roger Yes, of course. But I've wondered about it, (sometimes) because marriages don't last (always) and things go wrong. (often) But I've been sure (always) that I could be happy without you. (never)

Julie How nice! Has it occurred to you that I might be happy without you? (ever)

Roger Oh! Well, I know I'm a bit selfish (sometimes) and I've been told (occasionally) that I don't pay enough attention to you, (always) but I look at other girls (never) and I remember your birthday (always) and . . . Could you imagine living without me? (ever)

Julie Well, I managed it for twenty years. I think you take me for granted. (sometimes) I don't say anything about it (usually) but I'll remember this conversation, (always) and if I ask you the same question again (ever) . . .

100 **enough, too**

Şu cümlelerde **enough** (yeteri kadar, kâfi derecede, -ecek kadar) ve **too** (aşırı derecede, haddinden fazla, -emiyecek kadar, istendiğinden fazla, çok) kelimelerinin cümle içindeki yerlerini görelim:

I can't afford to buy the dress. I haven't got **enough money.**
(Bu elbiseyi almaya gücüm yetmez. Yeteri kadar param yok.)
I haven't got **enough money** to buy the dress.
(Bu elbiseyi almaya yetecek kadar param yok.)
I can't carry all those suitcases. I'm not **strong enough.**
(Bütün şu bavulları taşıyamam. Yeteri kadar güçlü değilim.)
I'm not **strong enough** to lift all those suitcases.
(Bütün şu bavulları taşıyacak kadar güçlü değilim.)
I'm **too weak** to lift all those suitcases.
(Bütün şu bavulları kaldıramıyacak kadar güçsüzüm.)
That horse will never win a race. It doesn't run **fast enough.**
(O at asla bir yarış kazanamaz. Yeterince hızlı koşamıyor.)
It will never run **fast enough** to win a race.
(Bir yarış kazanacak kadar hızlı koşamaz.)
That horse runs **too slowly** to win a race.
(O at bir yarışı kazanamayacak kadar yavaş koşuyor.)

Enough bir isimden önce, ama bir sıfat ya da zarftan sonra gelir.

Too her zaman bir sıfat ya da zarftan önce gelir.

a Aşağıdaki cümlelerde parantez içinde verilen sıfatları kullanarak her kişi için **too** ve **not ... enough** ile iki cümle kurunuz:

Harry Boyd bir iş bulma bürosu çalıştırmaktadır, ama müşterilerine iş bulmada güçlükle karşılaşmaktadır.

örn. Sally, typist (careless/careful)
Sally can't get a job as a typist. She's too careless.
She's not careful enough.

1 Olga, actress (ugly/pretty)
2 Fred, policeman (short/tall)
3 Annabel, model (fat/slim)
4 Horace, salesman (shy/aggressive)
5 Sid, waiter (rude/polite)

b Aynı cümleleri aşağıdaki örnekte gösterilen kalıplarda tekrar yazınız:

örn. **Sally's too careless to get a job as a typist.**
Sally's not careful enough to get a job as a typist.

c Harry'nin bazı müşterilerinin niçin iş bulamadıklarını açıklayınız. Parentez içindeki zarflar ile birlikte **too** ve **not ... enough** kullanarak her şahıs için cümleler kurunuz:

örn. Roddy, driving instructor (drives fast/carefully)
Roddy can't get a job as a driving instructor.
He drives too fast. He doesn't drive carefully enough.

1 Lavinia, secretary (dresses untidily/smartly)
2 Boris, English teacher (speaks quickly/clearly)
3 Bill, road mender (works slowly/hard)
4 Zeke, rock singer (sings softly/loudly)
5 Adam, political agent (thinks honestly/crookedly)

d Aynı cümleleri aşağıdaki örnekte gösterilen kalıplarda tekrar yazınız:

örn. **Roddy drives too fast to get a job as a driving instructor.**
Roddy doesn't drive carefully enough to get a job as a driving instructor.

101 Dolaylı anlatım: ünlemler

Şu cümlelerdeki kelime sırasını inceleyelim:

How poor they were! (dolaysız anlatım)
(Öyle fakirdiler ki!)
When I saw the villagers I realised **how poor they were.** (dolaylı anlatım)
(Köylüleri görünce onların ne kadar fakir olduklarını anladım.)
What awful weather (we had)! (dolaysız anlatım)
(Öyle bir kötü hava vardı ki tahmin edemezsin!)
You can't imagine **What awful weather we had**
(Öyle kötü bir hava vardı ki tahmin edemezsin.)
What a beautiful present (she gave me)! (dolaysız anlatım)
[(Bana) ne güzel bir hediye (verdi).]
You'd be surprised to see **what a beautiful present she gave me.** (dolaylı anlatım)
(Bana ne güzel bir hediye verdi görsen şaşarsın.)

Aşağıdaki cümleleri, yukardaki örneklerde olduğu gibi, dolaysız anlatımdan, dolaylı anlatıma dönüştürünüz:

1 What a mess (they made)!
You should have seen _____.
2 How tired I was!
You'll hardly believe _____.
3 What a terrible accident (it was)!
You can't imagine _____.
4 How pretty she looked!
You should have seen _____.
5 How stupid some people are!
It's amazing _____.
6 How dangerous it was!
We didn't realise until afterwards _____.

102 Dolaylı anlatım: sorular

Şu cümlelerdeki kelime sırasını inceleyelim:

Where are they going? (dolaysız anlatım)
(Nereye gidiyorlar?)
I wonder **where they are going.** (dolaylı anlatım)
(Nereye gidiyorlar acaba.)

How much does it cost? (dolaysız anlatım)
(Ne kadar tutuyor?)
Ask him **how much it costs.** (dolaylı anlatım)
(Ona ne kadar tuttuğunu sor.)

Did she go with him? (dolaysız anlatım)
(Onunla mı gitti?)
I wonder **if she went with him.** (dolaylı anlatım)
(Onunla mı gitti acaba.)

Parantez içinde verilen kelimelerle başlayarak dolaysız soruları dolaylı soru haline dönüştürünüz:

örn. Does she want any tea? (Ask her)
Ask her if she wants any tea.

1 Where does he live? (Tell me)
2 How much did you pay for it? (I'd like to know)
3 What is she going to do next? (I wonder)
4 What's the time? (Ask that policeman)
5 Does he always behave like that? (I wonder)
6 Did they win the game? (I wonder)
7 What do you think about your chances in the game? (Tell me)
8 How did they hear about it? (I wonder)
9 Is she coming to the party? (Ask her)
10 What will the weather be like tomorrow? (I wonder)
11 Which team does he play for? (Ask him)

12 Who did she speak to? (Ask her)
13 Who's the lucky man? (I wonder)
14 Why did you say that? (Tell me)
15 Who does she think she is? (Ask her)

103 Nesne ve tümleç: **Explain it to me**

Şu cümleleri inceleyelim:

I **explained** the situation **to him.**
(Ona durumu açıkladım.)

Çok sayıda fiil şu yapıda bulunur:

fiil + nesne + **to** + tümleç
Çok sayıda dediğimiz ve altta göstereceğimiz bu fiiller 104. madde de gösterilen yapı ile kullanılamaz:
Yukardaki yapı ile kullanılabilen fiillerden yaygın olanları şunlardır:

announce (ilân etmek, duyurmak), **describe** (tarif etmek, tasvir etmek), **entrust** (emanet etmek), **explain** (anlatmak, açıklamak), **introduce** (takdim etmek, tanıştırmak), **propose** (önermek, teklif etmek), **suggest** (teklif etmek).

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını yukarda verilen fiillerin doğru fiil zamanlarıyla doldurunuz. Aynı fiili bir defadan fazla kullanmayınız:

1 I _____ him to my sister. She had never met him before.
2 At the end of the competition, she _____ the names of the winners to the public.
3 The radio commentator _____ the match to the listeners.
4 I wouldn't like to _____ the money to him. He's not reliable.
5 The customer was very angry at first, but when I _____ what had happened to him, be understood that it was not our fault.

104 Nesne ve tümleç: **Give it to me**

Şu cümleleri karşılaştıralım:

He **lent me** some money.
(Bana biraz borç para verdi.)
He **lent** some money **to me.**
(Bana biraz borç para verdi.)

Lend (ödünç vermek, borç vermek) fiili ile nesne (örn. **some money) ve tümleç** (örn. **me, to me**) kullanılabilir. Yukardaki örnekte görüldüğü gibi bu fiille iki değişik yapı kullanılmıştır.

Yukardaki yapılar ile kullanılabilen fiillerden yaygın olanları şunlardır: **give** (vermek), **guarantee** (kefil olmak, garanti etmek), **leave (money)** [vasiyetname ile (para) bırakmak], **lend** (ödünç vermek, borç vermek), **make (an offer, a present)** [(teklif) etmek, (bir hediye) vermek], **offer** (sunmak, teklif etmek, ikram etmek), **owe** (borcu olmak, borçlu olmak), **promise** [(-e) söz vermek, vaadetmek), **read (a story)** [(bir hikâye) okumak], **refuse (a loan)** [(borç verilen bir parayı) reddetmek, istememek], **sell** (satmak), **show** (göstermek), **teach (a language,** etc.) [(bir dil, vb.) öğretmek], **tell (a story)** [(bir hikâye) söylemek], **write (a letter)** [(bir mektup) yazmak].

Birkaç fiilin özel bir durumu vardır:

buy **He bought a present for his wife.**
(Karısına bir hediye aldı.)
He bought her a present.
(Ona bir hediye aldı.)

Bu yapı, birinci örnekte olduğu gibi, eğer bir edatla kullanılacaksa bu edat **to** değil **for** olmalıdır.

ask **I asked John a question.**
(John'a bir soru sordum.)
I asked him his name.
(Ona adını sordum.)
She asked me the way.
(Bana yolu sordu.)

Ask fiili **to** ile kullanılmaz.

ask for **I asked him for help.**
(Ondan yardım istedim.)

Ask for (sormak, istemek, aramak) fiili **to** ile kullanılmaz.

pay **I paid him the money.**
(Ona parayı ödedim.)
I paid for the goods.
(Malın parasını ödedim.)
I paid him £100 for the work.
(İş için ona £100 verdim.)

Birinci örnekte **the money** nesne olduğu için **pay** fiili **to** almadan kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerde italik harflerle yazılan bölümleri yukardaki örnekte olduğu gibi, **to** kullanmadan bir nesne kullanarak tekrar yazınız:

örn. *I sent a postcard to John.*
I sent John a postcard.

Jane Wonderful news! We're going to get our own house. One of Paul's friends is moving to the north of England and he wanted to *sell his house to us.* Paul *made an offer to him* and he accepted it.

Liz Did you *give a cheque to him?*

Jane No! We haven't got all that money. But he *promised the house to us* if we found someone to *lend the money to us.* We *paid a deposit to him* and the building society *guaranteed the rest to us.* Jack *sent a telegram to him* to say it was OK. So all our problems are solved. Of course we *owe a lot of money to the building society,* but we're very happy. Next time you come we'll *show the house to you.*

105 İki parçalı fiiller

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Can you **look for** my handbag please?
(El çantamı arayabilir misin lütfen?)
He's **taken off** his coat. He's **taken** his jacket **off,** too.
(Paltosunu çıkardı. Ceketini de çıkardı.)

Look for (aramak) ve **take off** (çıkarmak) fiilleri iki parçalı fiillerdir. **Look for** edatlı bir fiildir; fiil + edat'dan oluşmuştur. **Take off** bileşik bir fiildir; fiil + zarf ek'inden oluşmuştur.

Edatlı fiiller için sadece bir kelime sırası vardır; nesnenin bir isim ya da zamir olması bu kelime sırasını değiştirmez:

fiil + edat + nesne (isim ya da zamir).

Eğer nesne bir ısim ise, iki parçalı fiiller için iki mümkün kelime sırası vardır. Ama nesne bir zamir olursa sadece bir kelime sırası olur.

fiil + edat + nesne (isim)

fiil + nesne (isim ya da zamir) + edat.

örn. **Put up your hands!**
(Eller yukarı!)
Put your hands up! ya da **Put them up!**
(Eller yukarı!) (Eller yukarı!)

Fakat şu şekilde bir cümle yapısı olmaz: **Put up them!**
He put up his friend for the night.
(Arkadaşını o gece evinde yatırdı.)
He put his friend up for the night.
(Arkadaşını o gece evinde yatırdı.)

Parantez içinde verilen iki parçalı fiiller ile uygun zamirler kullanarak cümleleri tamamlayınız:

örn. Can you take all this rubbish and (throw away), please?
Can you take all this rubbish and **throw it away,** please?

1 Artists sometimes draw a pound note on the pavement to see if people will (pick up).
2 I'm afraid this tooth is decayed, Mrs Robinson. I'll have to (take out).
3 I never realised I would enjoy playing golf so much when I (take up).
4 She didn't like her Christmas presents so she (give away).
5 Are you going to wear the shoes, sir, or shall I (wrap up)?
6 He didn't like the job so he (turn down) when they offered it to him. Now a friend of his has offered him one. He has promised to (ring up) tomorrow.
7 The doctor has told me to stop smoking but I haven't enough will-power to (give up).
8 My father says you can (take out) to dinner tonight but you must (bring back) by twelve o'clock.

106 Sayılar: **a hundred, hundreds of**

Şu cümleleri inceleyelim:

Three dozen young people came to the concert.
(Üç düzine genç konsere geldi.)
Five hundred young people came to the concert.
(Beş yüz genç konsere geldi.)
Several hundred young people came to the concert.
(Birkaç yüz genç konsere geldi.)
A thousand young people came to the concert.
(Bin genç konsere geldi.)
Over twenty thousand young people came to the concert.
(Yirmi binin üzerinde genç konsere geldi.)

Dozens of young people came to the concert.
(Düzinelerce genç konsere geldi.)
Hundreds of young people came to the concert.
(Yüzlerce genç konsere geldi.)
Thousands of young people came to the concert.
(Binlerce genç konsere geldi.)
Many thousands of young people came to the concert.
(Onbinlerce/Binlerce genç konsere geldi.)

Dozen (düzine), **hundred** (yüz), **thousand** (bin), **million** (milyon) gibi rakamlar sonlarına çoğul takısı **-s** alarak bu sayıda belgisiz çoğunluğu gösterirler, örn. **hundreds** (yüzlerce) 200 ile 1.000 arasında herhangi bir sayıyı ifade edebilir.

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını parentez içinde verilen bilgileri kullanarak doldurunuz. Sayıları rakamlarla değil de yazıyla yazınız:

örn. Dinosaurs lived **millions of** years ago. (000,000s).
Dinosaurs lived about **two hundred million** years ago. (200,000,000)

1 He earns _____ pounds a year. (8,000)
2 He earns _____ pounds. (000s)
3 _____ people buy his records. (000,000s)
4 He sold _____ records last year. (5,000,000)
5 The island has _____ inhabitants. (several 100)
6 _____ islanders came to the beach to see us off. (00s)
7 This contract is worth _____ dollars. (over 000,000)
8 This contract is worth _____ dollars. (000,000s)
9 _____ people in the world are suffering from starvation. (Many 000,000s)
10 _____ advisers have been sent by the United Nations to help them to learn better methods of cultivation. (Several 100)
11 I'd like _____ eggs, please, (24: **dozen** olarak kullanın.)
12 These hens lay _____ eggs. (12s)

107 How is . . . ? What is . . . like? What does . . . look like?

Sorulan soruları ve karşılığında verilen cevapları inceleyelim:

A	**How is** she?	*B*	Oh, she's much better, thanks. Her cold's much better, and the doctor says she can get up tomorrow.
A	(O nasıl?)	*B*	(Aa, çok daha iyi, teşekkürler. Nezlesi çok daha iyi, doktor da yarın ayağa kalkabileceğini söylüyor.)
A	**What's** she **like?**	*B*	She's a rather strange person, but we'll get used to her in time. She's very tall, with long, red hair and blue eyes. She's getting better at the job. I think she'll be quite an efficient secretary when she gets to know people in the firm.
A	(Nasıl biri o?)	*B*	(Oldukça garip bir kişi, ama zamanla ona alışacağız. Çok uzun boylu, uzun kızıl saçlı ve mavi gözlü. İşinde gittikçe iyileşiyor. Firmadaki kişileri tanıdığı zaman, sanırım oldukça verimli bir sekreter olacak.)
A	**What does** she **look like?**	*B*	She's very tall, with long, red hair and blue eyes.
A	(Görünüşü nasıl?/ Neye benziyor?)	*B*	(Çok uzun boylu, uzun kızıl saçlı ve mavi gözlü.)

Yukardaki örneklerde ilk soru, kişinin sağlık durumunu öğrenmek için sorulmuştur.

İkinci soru, kişilik (ya da bir makinenin yapısı, bir şehrin nasıl olduğu, bir cismin durumu) ya da fiziki yapı, yetenek ve sahip olunan değerleri sorar.

Üçüncü soru, sadece fiziki görünüm için sorulur.

Aşağıda verilen cevapları alabilecek uygun sorular sorunuz. Fiziki durumu öğrenmek için üçüncü örnekteki soruyu sorunuz:

1	*A*	____?	*B*	He's not very well, I'm afraid.
2	*A*	____?	*B*	He's a funny little man, with glasses and a beard.
3	*A*	____?	*B*	She's the kindest person I've ever met.
4	*A*	____?	*B*	They work very well. They're much better than the machines we had before.
5	*A*	____?	*B*	They're an odd couple. They're always together but they never seem to say anything to each other.
6	*A*	____?	*B*	Fine. His temperature's back to normal.
7	*A*	____?	*B*	It's round, with an unusual blue-and-white design, and it's made of china, with a surface of enamel.
8	*A*	____?	*B*	It's the most interesting city I've ever been to.

108 **likely** ve **probably** (gelecek zaman için kullanımı)

Şu cümlelerde kullanılan fiil zamanlarını karşılaştıralım:

They **will probably leave** the hotel.
(Her halde otelden ayrılacaklar.)
They **are likely to leave** the hotel.
(Her halde otelden ayrılacaklar.)
He **will probably not arrive** on Wednesday.
(Her halde çarşamba günü gelmeyecek.)
He **is not likely to arrive** on Wednesday.
(Her halde çarşamba günü gelmeyecek.)

Yukardaki örneklerde olduğu gibi ya **probably** ya da **likely** kullanarak aşağıdaki cümleleri tekrar yazınız:

1 They'll probably go to England next summer.
2 It's likely to rain tomorrow.
3 The tourist industry will probably grow quite fast next year.
4 The price of hotels will probably go up.
5 The guests will probably receive bad service.
6 They will probably not come back.
7 He is likely to change his mind.
8 They will probably spend more than they can afford.
9 He is not likely to argue.
10 The weather will probably be disappointing.

109 **for, during, while**

Şu cümlelerde **for** (-dir, -den beri), **during** (esnasında, müddetince, süresince) , **while** [(yap)arken, iken (yapılan zaman boyunca)] kelimelerinin kullanışını inceleyelim:

The king was abroad **for three weeks.**
[Kral üç hafda(dır) yurt dışındaydı.]
There were street riots **during the king's absence.**
(Krallığın yokluğu sırasında sokak gösterileri oldu.)
The revolution took place **while the king was away.**
(Kral yokken ihtilâl oldu.)

For ve **during** edattır ve kendilerinden sonra bir isim gelir. **For** başlangıç ile bitiş arasında geçen toplam zaman süresini ifade eder, örn. **I waited for two hours.** (İki saat bekledim.) **During** bir zaman süresi içindeki bir noktayı gösterir, örn. **He died during (in) the night.** (Gece öldü.) **While** bir edat değil bağlaçtır ve kendisinden sonra bir cümlecik (özne + fiil) gelir. Bir olay olurken aynı zamanda başka bir olayında olduğunu göstermekte kullanılır.

Aşağıdaki cümleleri **for, during** ya da **while** kullanarak tamamlayınız:

1 The Hundred Years' War actually lasted _____ over a hundred years.
2 The Hundred Years' War took place _____ the fourteenth and fifteenth centuries.
3 _____ the war was taking place, the Black Death killed a third of the population of Europe.
4 I'm going to give you these pills. They should make you comfortable _____ the night. But if you feel ill _____ the night, call me.
5 He was given the title of Honorary Consul _____ the period of his appointment.
6 _____ he was Consul, he met a lot of interesting people, and he would have liked to stay there _____ another two years, but he became ill _____ the last year of his appointment and had to retire.

110 for, since, ago, from . . . to

Şu cümlelerde **for** (-dir, -den beri), **since** (-den beri, -den bu yana), **ago** (önce, evvel) ve **from ... to** (-den/-dan ... -e/-a) kelime ve yapılarının kullanışlarını inceleyelim:

He's been learning English **for a long time.**
(Uzun zamandan beri İngilizce öğreniyor.)
He's been learning English **since he was a child.**
(Çocukluğundan beri İngilizce öğreniyor.)
He started learning English **ten years ago.**
(On yıl önce İngilizce öğrenmeye başladı.)
He had English lessons at school **from the age of twelve to the age of eighteen.** Now he's going to evening classes.
(On iki yaşından on sekiz yaşına kadar okulda İngilizce dersleri gördü. Şimdi, akşam derslerine gidiyor.)

Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz ve sonra bu tablodaki bilgileri kullanarak bununla ilgili alıştırmaları yapınız:

Staff List - Franklin Chemicals Ltd., July 1st, 1981

Name	Joined firm	Previous firm	Position	Time employed there
A. Blake	June 1978	Paul Ltd	accountant	2 years
B. Craig	March 1981	Link Agency	typist	6 months
C. Drake	August 1979	Civil Service	clerk	5 years
D. Ellis	June 1974	Wake Ltd	salesman	a year
E. French	May 1981	Garth & Co	secretary	4 months
J. Grant	June 1975	Browns	accountant	3 years

Haziran 1981'de Arthur Blake'in personel dairesindeki şahsi dosyasında şu kayıt bulunmaktadır:

He joined the firm in June 1978 so he has been working here for three years. Before that he worked as an accountant for Paul Ltd. for two years.
(Haziran 1978'de firmaya katılmış olup üç yıldır çalışmaktadır. Bundan önce Paul Ltd.'de iki yıl muhasebeci olarak çalışmıştır.)

Haziran 1981'de Belinda Craig'in personel dairesindeki şahsi dosyasında şu kayıt bulunmaktadır:

She joined the firm four months ago. She has been working here since March. Before that she worked as a typist for Link Agency from September 1980 to March this year.
(Dört ay önce firmaya katılmıştır. Mart'tan beri burada çalışmaktadır. Bundan önce Eylül 1980'den bu yılın Mart ayına kadar Link Agency'de daktilo olarak çalışmıştır.)

1 Arthur'un şahsi dosyasını Belinda'nın şahsi dosyasının stilinde, Belinda'nın şahsi dosyasını da Arthur'un şahsi dosyasının stilinde yeniden yazınız.

2 İlk örnekte Arthur Blake'in şahsi dosyasında yazıldığı gibi Drake ve Ellis için birer şahsi dosya düzenleyiniz:

3 İkinci örnekte Belinda Craig'in şahsi dosyasında yazıldığı gibi French ve Grant için birer şahsi dosya düzenleyiniz:

111 **make** ve **do**

Şu cümleleri inceleyelim:

I have to **make a confession.** I haven't **done my homework.**
(Bir itirafta bulunmalıyım. Ev ödevimi yapmadım.)
She's **done her best.** But she's still **made** a lot of **mistakes.**
(Elinden geleni yapıyor. Ama hâlâ birçok hata yapıyor.)
I've **made a discovery. Doing** one's own car **repairs** can be quite easy.
(Birşey keşfettim. İnsanın kendi arabasını tamir etmesi çok kolay olabiliyormuş.)

Do ve **make** fiillerinin her ikisinin de anlamı (yapmak) demektir. Fakat, genel olarak, **make** 'meydana getirmek', **do** ise "'bir işi' yerine getirmek" demektir. Şimdi konuyu biraz daha genişletelim ve madde madde **make** ve **do** fiillerinin hangi hallerde ve hangi anlamlarda kullanıldığını görelim.

make

1 an appointment
2 arrangements
3 attack (on)
4 the best (of)
5 certain (of, about)
6 a change
7 a choice
8 a complaint
9 a confession
10 a decision
11 a demand
12 a difference (to)
13 a discovery
14 an effort
15 enquiries
16 one's escape
17 an excuse (for)
18 faces (at)
19 a fool (of)
20 friends (with)
21 fun (of)
22 a fuss (about)
23 a guess
24 haste
25 a journey
26 a mistake
27 money
28 the most (of)
29 a movement
30 an offer
31 peace
32 preparations
33 a profit
34 progress
35 a report (on, to)
36 a request
37 room (for)
38 a search (for)
39 a speech
40 a success (of)
41 sure (of)
42 a trip
43 trouble (for)
44 use (of)
45 a voyage
46 war (on)
47 way (for)
48 welcome
49 work (for others)

1 (-den) randevu almak
2 hazırlık yapmak
3 -e saldırmak
4 azami biçimde yararlanmak
5 emin olmak
6 bir değişiklik yapmak
7 beğendiğini almak, bir seçim de bulunmak
8 şikâyet etmek
9 bir itirafta bulunmak
10 bir karar vermek
11 bir istekte/talepte bulunmak
12 fark etmek
13 bir keşifte bulunmak
14 bir gayrette bulunmak
15 soruşturma yapmak
16 kaçmak, firar etmek
17 özür dilemek, mazeret göstermek
18 yüzünü ekşitmek/tuhaf şekillere sokmak
19 biriyle alay etmek, maskaraya çevirmek; aldatmak, enayi yerine koymak
20 (ile) arkadaş olmak
21 (ile) alay etmek
22 mesele çıkarmak
23 bir tahminde bulunmak
24 acele etmek
25 yolculuk etmek
26 bir hata yapmak
27 para kazanmak
28 en iyi şekilde kullanmak; hikâyeyi abartarak anlatmak
29 hareket etmek, kımıldamak
30 bir teklifte bulunmak
31 barış yapmak
32 hazırlık yapmak
33 kâr etmek, kazanç sağlamak
34 ilerlemek, gelişme kaydetmek
35 hakkında rapor vermek
36 bir ricada bulunmak
37 (-e) yer açmak
38 (için) bir araştırma yapmak
39 nutuk vermek, konuşma yapmak
40 (işi) başarıya ulaştırmak
41 (-den) emin olmak
42 yolculuğa/gezintiye çıkmak
43 zahmet vermek, güçlük çıkarmak
44 kullanmak, faydalanmak
45 deniz yolculuğuna çıkmak
46 (-e) savaş açmak
47 (-e) yol açmak
48 (misafiri) nezaket ve içtenlikle karşılamak, ağırlamak
49 iş yapmak, iş çıkarmak

do

1	better	7	an exercise	13	a job	19	a service
2	one's best	8	a favour	14	justice (to)	20	wonders
3	business	9	good	15	a kindness	21	work
4	damage	10	harm	16	an operation	22	worse
5	one's duty	11	homework	17	repairs	23	one's worst
6	evil	12	an injury	18	right	24	wrong

1 daha iyi yapmak
2 elinden geleni yapmak
3 ticaret yapmak
4 -e hasar/zarar vermek
5 görevini yapmak
6 kötülük etmek/yapmak
7 idman/egzersiz yapmak
8 bir iyilikte bulunmak
9 faydası olmak; iyilik etmek
10 -e zarar vermek
11 ev ödevi yapmak
12 zarar vermek, bozmak
13 bir iş yapmak
14 hakça davranmak, hakkını gözetmek; hakkını vermek
15 iyilikte bulunmak; nezaket göstermek
16 bir ameliyat yapmak
17 tamirat yapmak
18 doğru olanı yapmak, -mekle iyi etmek
19 hizmet etmek
20 harikalar yaratmak
21 iş yapmak, çalışmak
22 daha kötü yapmak
23 yapabildiğinin en kötüsünü yapmak
24 yanlış/hatalı yapmak

Yukardaki listeye bakmadan alıştırmayı yapınız. Sonra verdiğiniz cevapları listeyle karşılaştırınız. **Do** ve **make** fiillerinin uygun biçimini kullanınız:

1 ***A*** If you don't _____ an effort, you won't improve your English.
B Well, I'm _____ my best. I always _____ my homework.
A Yes, but you _____ too many mistakes. Still I suppose you're _____ some progress.

2 Would you mind _____ me a favour? I've got to _____ a speech on Thursday. I want to _____ certain that it's all right. Would you look at it and _____ any changes you think are necessary. I've never _____ anything like this before and I don't want to _____ a fool of myself. But I think I've _____ justice to the subject.

3 ***A*** He's the worst boss I've ever had. He's incapable of _____ a decision, and I'm tired of _____ excuses for him.
B He means well, though. He doesn't _____ any harm, does he?
A He doesn't _____ any good, either. I don't know how the company _____ a profit if all their managers are like him. I could _____ his job better myself.

112 **say** and **tell**

a **say** ve **tell**'in dolaylı cümlelerde kullanılması

Şu cümleleri inceleyelim:

Paul There is a letter for you.
(Paul sana bir mektup var.)
Paul **said** there was a letter for me.
(Paul bana bir mektup olduğunu söyledi.)
Paul **told me** there was a letter for me.
(Paul bana bir mektubum olduğunu söyledi.)

Görüldüğü gibi cümleler aynı anlamdadır.

Tell ve **say** fiillerinin her ikisi de 'söylemek, demek' anlamına gelirse de kullanılış şekilleri aynı değildir.

Say fiili bir nesne almaz.

Tell fiili her zaman kişi zamirlerinin nesne biçimi ile birlikte (örn. **me**) kullanılır.

örn. ***Paul*** **Hello.**
(Merhaba.)
Paul said hello.
(Paul merhaba dedi.)

Bu cümlede **tell** kullanılamaz. Paul herhangi bir haber vermemektedir. Ayrıca kişi olan bir nesne de yok.

Tell fiili diğer anlamlara da gelebilir,

örn. **He told a story/the truth.**
(Bir hikâye anlattı./Gerçeği söyledi.)
They're so alike that I can't tell one from another.
(Birbirlerine öyle benziyorlar ki birini diğerinden ayıramıyorum.)

Tell'in diğer bir deyimsel anlamı da 'saatin nasıl söyleneceğini bilmek' demektir.

örn. **He's only three. He can't tell the time yet.**
(Sadece üç yaşında. Henüz saati bilmiyor.)

b **say** ve **tell**'in dolaylı emir cümlelerinde kullanılması

Şu cümleleri karşılaştıralım:

Paul Don't do that again.
(Onu bir daha yapma.)
Paul **said that I shouldn't** do it again.
(Paul onu bir daha yapmamamı söyledi.)
Paul **told me not to** do it again.
(Paul onu bir daha yapmamamı söyledi.)

Dolaylı emir cümlelerinde **say** fiilinden sonra içinde **should (not)** olan **that**'li bir cümlecik gelir. **Tell** fiilinden sonra ise bir fiilin mastar şekli (**to** + fiilin yalın şekli) gelir.

c Edilgen cümlelerde **say** ve **tell**'in kullanılması

Şu cümlelerde edilgen yapı şekillerini inceleyelim:

People say it's a good film.
(İyi bir film olduğunu söylüyorlar.)
It's said to be a good film.
(İyi bir filim olduğu söyleniyor.)
People have told me that it's a good film.
(Bana iyi bir film olduğunu söylediler.)
I've been told that it's good film.
(Bana iyi bir film olduğu söylendi.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını **say** ve **tell** fiillerinin doğru biçimiyle doldurunuz:

1 What does the notice _____? I can't read it.
2 This leaflet is supposed to explain the tax system but it doesn't _____ me anything.
3 I'm sorry, I wasn't listening. Did you _____ something?
4 She was _____ me a very interesting story when you came in.
5 You'd better _____ that I'm busy.
6 You'd better _____ them that I'm busy.
7 I've been _____ that there's a lot of trouble at the factory.
8 It's been _____ recently that there's a lot of trouble at the factory.
9 I _____ you not to bet on the numbers. Now we'll lose our money.
10 I _____ don't bet on the numbers. Now we'll lose our money.
11 I can't understand the young people of today. God knows what my grandfather would have _____ about your behaviour.
12 I can't understand your behaviour and I don't want to _____ anything about it. Your grandfather would have _____ you what he thought.
13 The instruction _____ that I should report here.
14 I was _____ to report here.
15 ***A*** The information services of the Government are responsible for _____ people how to fill in these forms. When you went to the tax office, they must have _____ what to do.
B They didn't _____ me anything. They just sat there without _____ a word.
A I don't think you're _____ the truth.

113 Dönüşlü zamirler ve benzeri yapılar

Şu cümleleri karşılaştıralım:

I've **cut myself.**
(Kendimi kestim.)
I've **cut my hand**
(Elimi kestim.)

Kendi yaptığımız bir hareket sonucu vücudumuzda meydana getirdiğimiz yara bereleri ifade etmek için dönüşlü zamirler kullanılır,

örn. **I hurt myself while I was playing squash.**
(Squash oynarken kendimi yaraladım.)
He burned himself with his cigarette.
(Sigarasıyla kendini yaktı.)

Fakat vücudun bir kısmından söz ederken dönüşlü zamir kullanılmaz,

örn. **I hit my elbow on the chair.**
(Dirseğimi sandalyeye çarptım.)
She cut her hand on the edge of the tin.
(Konserve kutusunun ağzıyla elini kesti.)

Eğer fiil vücudun sadece bir kısmı üzerinde meydana gelmişse dönüşlü zamir kullanılamaz.

örn . **I broke my leg.** [kendimi **(myself)** değil]
(Bacağımı kırdım.)

Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını listede verilen yaralanmalardan birini kullanarak doldurunuz. Doğru fiil biçimi ve uygun bir iyelik zamiri (**my, your,** vb.) kullanınız:

örn . I was lighting the barbecue and **I burned my hand. break/leg, burn/mouth, cut/hand, stub/toe, bite/tongue, break/nose, bang/head, burn/fingers.**

1 Don't pick up that broken glass! You'll _____.
2 He's so tall that every time he goes through a low doorway, he _____.
3 If you touch that hot iron, you'll _____.
4 Almost everyone I know who goes skiing _____ sooner or later.
5 ***A*** He looks like a boxer.
B Yes, he _____ when he was young and it didn't set properly.
6 ***A*** Why are you jumping about on one foot?
7 That soup's too hot. You'll _____.
8 ***A*** Ow! I've _____.
B Well, you shouldn't eat so fast.

114 Bircümleciği tekrar etmemek için **so** ve **not**'ın kullanımı

Şu soruya verilen kısa cevapları inceleyelim:

A Do you think you're going to fail this exam?
(Bu imtihanda kalacağını düşünüyor musun?)
B **I hope I'm not.** (going to fail it)
(İnşallah kalmam.)
I hope not.
(İnşallah kalmam.)

Aşağıdaki liste olumlu ve olumsuz kısa cevapları vermektedir. **I'm afraid not** ve **I hope not** dışında bütün olumsuz yapılarda **not**'ı kullanmak dilbilgisi bakımından mümkünse de günümüzde artık pek resmi hale gelmiştir. **I imagine not** dilbilgisi bakımından doğru yapıdadır ama hiç kullanılmıyor dense yeridir.

Alıştırmayı tamamlamadan önce aşağıdaki listeyi inceleyin. Olumsuzda **so**'nun nerede kullanıldığına ve **not**'ın da nerede kullanıldığına dikkat edin.

Olumlu	**Olumsuz**
I'm afraid so.	I'm afraid not.
I believe so.	I don't believe so.
I expect so.	I don't expect so.
I hope so.	I hope not.
I imagine so.	I don't imagine so.
I suppose so.	I don't suppose so.
I think so.	I don't think so.

I'm afraid not ve **I hope not** dışında bütün olumsuz yapılarda **not**'ı kullanmak dilbilgisi bakımından mümkünse de günümüzde artık pek resmi hale gelmiştir. **I imagine not** dilbilgisi bakımından doğru yapıdadır ama hiç kullanılmıyor dense yeridir.

İtalikle yazılmış cümleciklerin yerine **so** ya da **not** koyunuz:

1 ***A*** Do you think life is better than it used to be?
B Yes, I believe *it is*, at least for most people.
2 ***A*** Do your students like you?
B I imagine *they do.*
3 ***A*** Can you lend me a hundred pounds?
B I'm sorry. I'm afraid *I can't.*
4 ***A*** Do you think the cost of living will go down this year?
B I don't expect *that it will.*
5 ***A*** Is Mona coming to the party?
B I don't suppose *she is.* She's very busy.
6 ***A*** Is her sister coming?
B I hope *she isn't.* I can't stand her.

Index

a, an 1
a friend of mine, *etc.* 18.
a great/good deal of 4, 10
a hundred, hundreds 106
a large amount/number of 4, 10
a lot (bigger, *etc.)* 21
a lot of 4
adjectives 20-6, 30, 100
adverbials 27-33, 41, 62, 99-100
ago 110
all 2
all day 2
all the same 90
already 32
although, even though 90
always 99
another 9
any 11
anyone 11-12
anything 12
apostrophe, use of 19
as 41
as (so) . . . as 21, 27
as far as 39
as soon as 91
at 3, 35-6
auxiliaries 43-59, 77, 80, 99
avoid 93
be 26, 44-5, 97-9
be able to 44-5
be capable of 45
be used to 26, 77
because 40, 69, 92-3
because of 40
before 91
belong to 17, 61
best 20
better 20, 27
by 3, 36-7
by air, *etc.* 3
by onself 15
can 43-5, 50, 77, 87
causative use of have 85
clauses 41, 89-96, 109
comparatives 20-1, 27-9
conditional 54, 70, 72, 77
conditional perfect 54, 73
could 43, 70, 80, 87
count nouns 3-8
determiners 1-7
direct object 81, 84, 94, 103-5, 112
do 111
due to 40
during 109
each other, one another 13
either . . . or 89
else 12
enough 100
ever 31, 64, 99
every 2
every day 2
everyone, everybody 10
everything 10, 12
exclamations 22, 101
expressions of frequency 1, 62, 99
expressions of time 2-3, 19, 36, 39, 60, 62, 86, 109
fast 27
few, a few 5
for 66, 109-10
from 37, 110
future 55, 60, 87, 91, 108
genitive 17, 19
gerunds 3, 26, 38, 77-9, 83, 90
get 77, 85
going to 60
had better 56, 77
hard 27, 30
hardly 30
have 67, 85, 97
have to 48, 52-4, 87
help 77, 80
how . . . ! 22
how? 12, 107
how much/many? 1
however 90
I hope so/not, *etc.* 114
if 70, 72-3
imperatives 74-6, 88
in 3, 34, 36
in order to 93
in spite of 90
indirect object 84, 103-4
infinitives 45, 57, 77-8, 80-3, 88, 92, 112
inside 3
into 34
introductory there **and** it 97-8
it 98
its 98
(the) least 21
let 77, 80
lexis 106-14
like 41-2, 107
likely 108
little, a little 5
make 77, 80, 111
many 4-5, 10
mass nouns 3-6, 23
may 46, 80, 87
may have 47
might 46, 70, 87
might have 47
mine, *etc.* 17-18
modals 43-59
more 20-1, 42
(the) most 6, 20-1
most of 6
much 4-5, 10
much (bigger, *etc.*) 21
must 48-52, 54, 77
must have 51-2
mustn't 48-9, 52
my, *etc.* 17-18
myself, *etc.* 13-15, 113
need to 48
needn't 48
negatives 76, 93, 100, 114
neither . . . nor 89
never 31, 64, 99
nevertheless 90
no longer 33
no one 11-12
none 11
not . . . any more 33
nothing 12
numerals 106
of 3, 19, 37
off 34
often 99
on 3, 34, 36, 77
on one's own 15
on to 34
one (ones) 8-9, 19
on to 34
one (ones) 8-9, 19
other(s) 9, 12
ought to 49, 51
out 34
out of 34
participles 51-2, 69, 78, 99
passives 83-5, 94, 112

past continuous 68
past perfect 54, 69
past simple 47, 51-2, 57, 65-8, 71, 86-7
people 10
possessive adjectives 10, 17
possessive pronouns 17-18
possessives 10, 12, 17-19
prepositional phrases 3, 34-42, 77, 79, 94, 104-5, 109
present continuous 60-2
present perfect 45, 47, 52, 54, 63-6
present perfect continuous 63
present simple 57, 61, 87, 91
prevent 93
probably 108
pronouns 8-16, 41, 94-6
question words 1, 12, 82, 107
questions 53, 55, 58, 67, 102, 107
quite 29
rather 29, 42
reflexives 13-14, 113
relative clauses 3, 94-7
reported speech 86-8, 101-2, 112
say 86, 112
shall 55
should 49, 112
should have 51
since 66, 110
so (... that) 23-5
so as to 93
So do I, I do, too, *etc.* 59
so much/many 24, 42
so that 93
some 9
someone 11-12
something 12
sometimes 99
still 32
subject/verb agreement 10-11
such, such a/an (... that) 23-5
superlatives 20-1
tell 86, 88, 104, 112
than 20-1, 27, 42
that 16, 94, 96
the grocer's, *etc.* 19
the more ... the more 28
the same ... as 21
the, **use and omission of** 3
there is/are 97
to 3, 77-8, 80-1, 88, 93, 103-4, 110
too (... for/to) 25, 100
two-part verbs 105
until 39
used to 57, 77
usually 99
verbal forms 60-76
what (the thing that) 16
what ...! what a/an ...! 22
what? 12, 107
when 91, 94
where 94-5
which 94-6
while 109
who (whom) 94-6
who? 12
whose 94-5
why? 75
will 44, 55, 74, 80, 87
wine bottle, bottle of wine, *etc.* 7
wish 71
with 37
without 38
word order 99-105
worse 20, 27
worst 20
would 70-4, 77, 87
would rather 58, 77
yet 32

İndeks

a, an 1
a friend of mine, *vb.* 18
a great/good deal of 4, 10
a hundred, hundreds 106
a large amount/number of 4, 10
a lot (bigger, *vb.*) 21
a lot of 4
ago 100
all 2
all day 2
all the same 90
already 32
although, even though 90
always 99
another 9
any 11
anyone 11-12
anything 12
as 41
as (so) . . . as 21, 27
as far as 39
as soon as 91
at 3, 35-6
avoid 93
be 26, 44-5, 97-9
be able to 44-5
be capable of 45
be used to 26, 77
because 40, 69, 92-3
because of 40
before 91
belong to 17, 61
belirtenler 1-7
best 20
better 20, 27
bitmiş şart 54, 73
by 3, 36-7
by air, *vb.* 3
by oneself 15
can 43-5, 50, 77, 87
could 43, 70, 80, 87
cümlecikler 41, 89-96, 109
çekimsiz yardımcı fiiller 43-59
do 111
dolaylı anlatım 86-8, 101-2, 112
dönüşlü zamirler 13-14, 113
due to 40
during 109
each other, one another 13
edat grupları 3, 34-12, 77, 79, 94, 104-5, 109
edilgen yapılar 83-5, 94, 112
either . . . or 13
else 12
emirler 74-6, 88
enough 10
enüstünlük derecesi 20-1
ettirgen yapıda have 85
ever 31, 64, 99
every 2
every day 2
everyone, everybody 10
everything 10, 12
fast 27
few, a few 5
fiil şekilleri 60-76
for 66, 109-10
from 37, 110
geçmiş zaman 47, 51-2, 57, 65-8, 71, 86-7
geçmişte bitmiş zaman 54, 69
gelecek zaman 55, 60, 87, 91, 108
geniş zaman 57, 61, 87, 91
get 77, 85
going to 60
had better 56, 77
hard 27, 30
hardly 30
have 67, 85, 97
have to 48, 52-4, 87
help 77, 80
how ...! 22
how? 12, 107
how much/many? 1
however 90
I hope so/not, *vb.* 114
if 70, 72-3
iki sözcüklü fiiller 105
in 3, 34, 36
-in hali 17, 19
in order to 93
in spite of 90
inside 3
into 34
isim-fiiller 3, 26, 38, 77-9, 83, 90
it 98
its 98
iyelik sıfatları 10, 17
iyelik sıfatları ve zamirleri 10, 12, 17-19
iyelik zamirleri 17-18
kelime çalışması 106-14
kelime sırası 99-105
(the) least 21
let 77, 80
like 41-2, 107
likely 108
little, a little 5
make 77, 80, 111
many 4-5, 10
mastarlar 45, 57, 77-8, 80-3, 88, 92, 112
may 46, 80, 87
may have 47
might 46, 70, 87
might have 47
mine, *vb.* 17, 18
more 20-1, 42
(the) most 6, 20-1
most of 6
much 4-5, 10
much (bigger, *vb.*) 21
must 48-52, 54, 77
must have 51-2
mustn't 48-9, 52
my, *vb.* 17-18
myself, *vb.* 13-15, 113
need to 48
needn't 48
neither . . . nor 89
nesne 81, 84, 94, 103-5, 112
never 31, 64, 99
nevertheless 90
no longer 33
no one 11-12
none 11
not . . . any more 33
nothing 12
of 3, 19, 37
off 34
often 99
olumsuz yapılar 76, 93, 100, 114
on 3, 34, 36, 77
on one's own 15
on to 34
one (ones) 8-9, 19
ortaçlar (sıfat-fiiller) 51-2, 69, 78, 99
other(s) 9, 12
ought to 49, 51
out 34
out of 34

özne/fiil uyuşumu 10-11
öznemsi there **ve** it 97-8
people 10
prevent 93
probably 108
quite 29
rather 29, 42
say 86, 112
sayılabilen isimler 3-8
sayılar106
sayılmayan isimler 43-59
shall 55
should 49, 112
should have 51
sıfatlar 20-6, 30, 100
sıfat cümlecikleri 3, 94-7
since 66, 110
so (... that) 23-5
so as to 93
So do I, I do, too, *vb.* 59
so much/many 24, 42
so that 93
some 9
someone 11-12
something 12
sometimes 99
sorular 53, 55, 58, 67, 102, 107
soru kelimeleri 1, 12, 82, 107
still 32
such, such a/an (... that) 23-5
sürekli geçmiş zaman 68
şart cümlecikleri 54, 70, 72, 77
şimdiki zaman 60-2
şimdiki bitmiş zaman 45, 47, 52, 54, 63-6
sürekli şimdiki bitmiş zaman 63
tell 86, 88, 104, 112
tepeden virgül, kullanımı 19
than 20-1, 27, 96
that 16, 94, 96
the grocer's, *vb.* 19
the more ... the more 28
the same ... as 21
the, **kullanıldığı ve kullanılmadığı yerler** 3
there is/are 97
to 3, 77-8, 80-1, 88, 93, 103-4, 110
too (... for/to) 25, 100
tümleç 84, 103-4
until 39
used to 57, 77
usually 99
ünlemler 22, 101
üstünlük ve karşılaştırma 20-1, 27-9
what (the thing that) 16
what ...! what a/an ...! 22
what? 12, 107
when 91-94
where 94-5
which 94-6
while 109
who (whom) 94-6
who? 12
whose 94-5
why? 75
whill 44, 55, 74, 80, 87
wine bottle, bottle of wine, *vb.* 7
wish 71
with 37
without 38
worse 20, 27
worst 20
would 70-4, 77, 87
would rather 58, 77
yardımcı fiiller 43-59, 77, 80, 99
yet 32
yineleme gösteren yapılar 1, 62, 99
zaman gösteren yapılar 2-3, 19, 36, 39, 60, 62, 86, 109
zamirler 8-16, 41, 94-6
zarflar ve zarf gibi kullanılan kelimeler 27-33, 41, 62, 99-100